

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ANABİLİM DALI

ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ ÖZEL ALAN YETERLİK ALGILARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Pembe Gürtekin

Danışman: Dr. Çiğdem Hürsen

Lefkoşa
Kasım, 2011

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma Jürimiz tarafından Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak KABUL EDİLMİŞTİR.

Başkan: Prof. Dr. Hüseyin Uzunboylu

Üye: Dr. Birikim Özgür

Üye: Dr. Çiğdem Hürsen

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

30/11 /2011

Prof. Dr. Cem Birol

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans programının gereği olarak yapılan bu çalışma, ortaokullarımızda, liselerimizde ve meslek liselerimizde görev yapan müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterlik algılarını değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Ülkemizde ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarımızda -Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi hariç- öğrenim gören öğrencilerden müzik yeteneği aranmadığı bilinmektedir. Ancak eğitim politikalarımızda çocukların ya da gençlerin istenilen müziksel öğrenme yaşantılarını kazanmalarına kılavuzluk etmenin, yön vermenin ya da bu alanlarda bilgi sahibi olmalarını sağlamanın, eğitim kurumlarının hedefleri arasında olduğu bilinmektedir. Ayrıca iyi bir müzik öğretmeninden ise bilgi, görgü ve yaşantısı ile belli müziksel dal ve alanlarda başkalarının yetiştirme ve gelişmesine yardım eder nitelikte olması ve bu bağlamda müzik öğretmenliği mesleğinin gerektirdiği yeterlikleri taşıması beklenmektedir.

Bu araştırma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmanın problem durumu tartışıldıktan sonra sırasıyla; amaç, önem, sınırlılıklar, tanımlar ve kısaltmalar sunulmuştur. Araştırmanın ikinci bölümünde kuramsal esaslar ve ilgili araştırmalar kısaca tanıtılmıştır. Üçüncü bölüm, araştırmanın gerçekleştirilmesinde benimsenen araştırma yöntemini içermekte olup, dördüncü bölümde bulgular ve yorumlar yer almaktadır. Beşinci ve son bölümde ise bulgular bağlamında ulaşılan sonuçlar ve geliştirilen öneriler sunulmuştur.

Araştırma çalışmalarım sürecinde zaman yönetiminin akademik yoğunluğu içinde benden hiçbir yardımını, desteğini, yaratıcı fikirlerini esirgemeyen, engin bilgi ve deneyimleriyle çalışmalarımı yakinen takip ederek çok yeni bilgiler kazanmama ve ufkumun açılmasında çok olumlu etkisi olan tez danışmanım Sayın. Dr. Çiğdem Hürsen'e ve Sayın Prof. Dr. Hüseyin Uzunboylu'ya teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Ayrıca yaptığım anket çalışması aşamasında yardımlarını esirgemeyen tüm meslektaşlarıma, çalışmamın sağlıklı olabilmesi için her türlü kolaylığı sağlayan ve yapacağım anket çalışması için gerekli izni veren Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'na teşekkür ederim.

Ortaöğrenim dönemimden itibaren her zaman yardımını, desteğini ve sevgisini gördüğüm kıymetli öğretmenim eğitimci Sayın Uzm. Mustafa Kemal Küçüksönmez'e teşekkürü bir borç bilirim.

Ayrıca bu güne kadar benden hiçbir zaman desteklerini esirgemeyen değerli aileme içtenlikle teşekkür ederim.

ÖZET

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ'NDE GÖREV YAPMAKTA OLAN MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ ÖZEL ALAN YETERLİK ALGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Gürtekin, Pembe

Yüksek Lisans, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Çiğdem Hürsen

Kasım, 2011, 95 Sayfa

Araştırmanın amacı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı orta, lise ve meslek liselerinde eğitim vermekte olan müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirmesidir.

Bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2010-2011 eğitim ve öğretim yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı tüm orta, lise ve meslek liselerinde görev yapmakta olan toplam 67 müzik öğretmeni oluşturmaktadır. Ancak araştırmaya katılan 12 müzik öğretmeninden veri toplama aracı geri dönmemiş ve araştırma 55 müzik öğretmeni ile tamamlanmıştır.

Araştırmanın verileri, 'Müzik Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi' anketi ile elde edilmiştir. Geliştirilen anket iki bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümü demografik bilgiler olup, ikinci bölümü ise müzik öğretmenlerinin özel alan yeterlik algılarını belirlemek amacıyla geliştirilen 37 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı ise .965 olarak hesaplanmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler SPSS paket programı ile incelenmiştir. Elde edilen veriler frekans (f), yüzdelik (%), aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart

sapma (S), en düşük ve en yüksek değerler, t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile analiz edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre, araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterlik algıları, ortalama puanları olarak belirlenmiştir. Elde edilen bulgular müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterlikleri konusunda kendilerini genel olarak yeterli düzeyde algıladıklarını göstermektedir.

Araştırma sonuçlarına göre, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı, ortaokul, lise ve meslek liselerinde halen görev yapmakta olan müzik öğretmenlerine yönelik uygulanan 'Müzik Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi' anket çalışması incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin genel olarak aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine göre kendilerini mesleki özel alan yeterliliklerinde 'Çok Yeterli' buldukları tespit edilmiştir.

Ayrıca araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin cinsiyetlerinin, yaşlarının, mesleki kıdemlerinin, öğrenim durumlarının ve okudukları okul türlerinin de mesleki özel alan yeterlik algılarında anlamlı bir farklılık yaratmadığı gözlemlenmiştir.

ABSTRACT

AN EVALUATION OF THE PROFESSIONAL SPECIAL-FIELD COMPETENCY PERCEPTION OF THE MUSIC TEACHERS SERVING IN THE TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS

Gürtekin, Pembe

Master, Division of Curriculum and Instruction

Supervisor: Dr. Cigdem Hürsen

November, 2011, 95 Pages

The aim of this study is to evaluate the professional special-field competences of all secondary school, lycee and vocational school music teachers subordinated to the Ministry of National Education of Turkish Republic of Northern Cyprus.

In this study the qualitative and quantitative model was used. The target population of this study consisted of 67 music teachers serving in all secondary schools, lycee and vocational schools subordinated to the Ministry of National Education in Turkish Republic Northern Cyprus (TRNC). However, 12 of the music teachers failed to return the data collection instrument and consequently the study has been completed with 55 music teachers.

The data for the study was obtained through a survey on the 'Professional Special-Field Competency Perceptions of The Music Teachers'. The survey developed consisted of two sections. The first section contained demographic data and the second section contained 37 items intended at determining the professional special-field competency perceptions of the music teachers. The Cronbach Alpha International Coefficient of the scale has been calculated as .965.

The data obtained from the study was analysed by the SPSS statistics program. The data was obtained using frequency (f), percentage (%), mean ($\bar{X}$), standart deviation (S), the highest and the lowest values, t-test and one-way ANOVA technics.

The professional special-field competency perceptions of the music teachers participating in the study were determined as their mean score. The results obtained showed, in general, the teachers perceived themselves at an adequate level in terms of the professional special-field competency perceptions.

According to the findings of the study, if we study the survey on ' The Evaluation Of The Professional Special-Field Competency Perceptions Of The Music Teachers' in secondary schools, lycee and vocational schools subordinated to the Ministry of Natioanal Education in TRNC the music teachers, in general, percive themselves 'Very Adequate' in terms of mean and standart deviation.

Morover it has been determined that the music teachers, gender, age, work experience, education level and the kind of schools where they studied and did not create a significant difference with regard to the professional special-field competency perceptions.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ	x
BÖLÜM	
1. Giriş	1
Amaç.....	17
Önem.....	17
Sınırlılıklar	18
Tanımlar	19
Kısaltmalar	20
BÖLÜM	
2. Araştırmanın kuramsal Boyutu ve İlgili Araştırmalar.....	21
Araştırmanın Kuramsal Boyutu	21
Müzik Öğretmenliğinin Tarihsel Gelişimi Ve Farklı Ülkelerde Öğretim Biçimleri.....	21
Müzik Öğretmenliği Yeterlikleri.....	37
Müzik Öğretmenliği Özel Alan Yeterlikleri.....	40
İlgili Araştırmalar	50
BÖLÜM	
3. Yöntem.....	58
Araştırmanın Modeli.....	58
Araştırmanın Evreni.....	58
Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	59
Cinsiyet.....	59
Yaş	60

Mesleki Kıdem.....	60
Öğrenim Durumu.....	61
Mezun Olunan Okul.....	62
Verilerin Toplanması.....	63
Verilerin Analizi	65

BÖLÜM

4. Bulgular Ve Yorumlar.....	66
Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Özel Alan Yeterlik Algılarının	
DeğerlendirilmesineYönelik Bulgular ve Yorumlar.....	66
Müzik Öğretmenlerinin Demografik Özelliklerine Göre Mesleki Özel	
Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesine İlişkin Bulguların	
Karşılaştırılması Ve Yorumlanması.....	71

BÖLÜM

5. Sonuç Ve Öneriler.....	77
Sonuçlar	77
Öneriler.....	78
Kaynakça.....	81
Ekler	91

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablolar Listesi

Sayfa No

Tablo 1. Müzik Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları.....	59
Tablo 2 . Müzik Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre Dağılımları.....	60
Tablo 3. Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımlar.....	61
Tablo 4. Müzik Öğretmenlerinin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımları	62
Tablo 5. Müzik Öğretmenlerinin Mezun oldukları Okul Durumlarına Göre Dağılımları.....	63
Tablo 6. Müzik Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Mesleki Alan Yeterlilik Algılarının Değerlendirilmesi Konusundaki Karşılaştırılma Sonuçları.....	67
Tablo 7. Müzik Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre Mesleki Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesine Yönelik Puanlarının Betimsel İstatistiksel Sonuçları	72
Tablo 8. Müzik Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre Mesleki Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesine Yönelik Puanlarının ANOVA Sonuçları.....	73
Tablo 9. Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Mesleki Özel Alan Yeterlilik Algılarının Değerlendirilmesine Yönelik Puanlarının Betimsel İstatistiksel Sonuçları.....	74
Tablo 10. Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Mesleki Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesine Yönelik Puanlarının ANOVA Sonuçları.....	75
Tablo11. Müzik Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi Ölçeğinin (MÖÖAYADÖ) Betimsel İstatistiksel Sonuçları.....	76

BÖLÜM I

GİRİŞ

Problem

Tarih öncesi çağlardan günümüze değin toplumların var olup gelişmesinde müziğin önemli bir yeri olmuştur. Müziğin doğuşu ve oluşumunu insanlık ve kültür tarihinin derinliklerinde aramamız gerekir. Geçmiş çağlarda bireylerin yaşamsal olarak algıladığı müziğin günümüzde de toplumların çağdaşlaşması ve teknolojideki gelişmelerle her geçen gün önemi artmaktadır. İnsan oğlunun her anında onun ruhsal yönden dinlenmesinde, hoş görü ve paylaşım kültürünü geliştirerek farkındalık yaratmasında müzik büyük bir önem taşımaktadır.

Avrupadaki Reform ve Rönesans hareketleriyle birlikte eğitimde, kültür, sanat, edebiyat, müzik... gibi alanlarda kayda değer yenilikler kendini göstermiştir. Bir çok klasik müzik ustaları bu dönemde fark edilmiş ve müzik sanatına olan ilgi ve merakın artmasıyla birlikte değerli müzik otoriteleri Vivaldi, Bach, Handel, Mozart, Beethoven... müzik eğitiminde temel taşları olmuşlardır. 20. yüzyılda kitle iletişim araçları gibi unsurların eğitimde açtığı yeni ufuklarla birlikte müzik eğitime ve sanatına olan ilgi her geçen gün artmaya başlamıştır.

Arnold B. Bakker (2003), "Müzik Öğretmenleri Ve Öğrencileri Arasındaki Akış (Çalışma): Çapraz Zirve Deneyimleri " isimli çalışmasında farklı müzik okullarında farklı müzik öğretmenleri ve farklı öğrencileri arasında karşılaştırmalı bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmada 16 farklı müzik okullarından 178 müzik öğretmeni ve 605 öğrenci arasındaki ilgi ve yeteneklerini gözlemleyerek en yüksek zirve deneyimi (Csikszentmihalyi,

1990) incelemesinde bulunmuştur. Müzik sanatının temelinde performans geribildirimi, sosyal destek ve denetleyici koçluk öğretmen arasındaki denge üzerinde olumlu bir etkisi vardır. Zorluklar ve becerileri, sırasıyla (soğurma, iş akış deneyimi katkıda bulunma, zevk ve içsel iş motivasyonu) ortaya koymuştur. Buna ek olarak, akan çapraz hipotezinden hareketle duygusal yayılımı teorisi kullanılarak öğretmenler öğrencilerinin müziğe olan ilgi, istidat ve kabiliyetlerini motive ederek etkileyebilmektedirler. Yapısal sonuçlar denklem ve kabiliyetlerini motive ederek etkileyebilmektedirler. Yapısal sonuçlar denklem modelleme analizleri, her iki hipotezinde de destek sunmaktadır. Bu bulgular crossover ve duygusal yayılımı ile ilgili teoriler ışığında tartışılmış ve sonuçlandırılmıştır.

İnsanların çevreleriyle doğrudan etkileşimde bulunarak elde ettikleri bilgi ve becerileri diğer insanlara aktarma çabaları eğitim faaliyetlerinin başlangıcı olarak kabul edilirse, eğitimin insanlık tarihi kadar eski olduğu söylenebilir. Ancak uzun insanlık tarihinde, eğitimin toplumsal bir kurum olması oldukça yenidir (Erden, 2001).

Eğitim; evrenin, yerkürenin, yaşam sistemlerinin ve bilincin hikayesini bilmek, bu hikayede insanın rolünü tanımak olarak tanımlanabilir. Eğitimin öncelikli amacı ise, kişilerin bu geniş anlam içindeki rollerini yerine getirebilmelerini sağlamaktır (Langford, 1999).

Eğitimin gelişim süreci toplumdan topluma farklı şekillerde yaşanmış olmakla birlikte çağdaş anlamda eğitimin toplumsal bir ödev olarak devlete yüklenmesi öncelikle Avrupa/Amerika toplumlarında görülmüştür. Özellikle Rönesans, Reform hareketleri sonucu ortaya çıkan hızlı gelişmenin getirdiği imkanlar kıtalararası ulaşım imkanlarını artırmış bu da özellikle sömürgecilik anlayışıyla birlikte dünyanın her tarafından ekonomik değerlerin Avrupa'ya akmasına ve sonuçta endüstri devrimine yol açmıştır. Bu devrimle birlikte ortaya çıkan toplumsal yapı yepyeni bir anlayışın doğmasına neden olmuştur. Bu anlayış toplumsal hayatı şekillendirmede önemli bir faktör olan eğitim

kurumlarının da büyük oranda şekil değiştirmesine ve eğitimin devletin önemli bir fonksiyonu haline gelmesini sağlamıştır (Demir, 2008). Eğitim kavramı incelendiğinde, geçmişten günümüze değin çeşitli tanım ve açıklamaların yapıldığı görülmektedir.

Bugün eğitimin başta gelen amaçlarından birisi, fertleri değişik koşullara uyabilecek, esnek ve kritik düşünebilecek yeteneklerle yetiştirmektir. Başka bir anlatımla çocukların ve gençlerin benlik saygılarını artırarak içinde yaşadıkları toplumda daha başarılı, üretken ve aranan bireyler olmalarını sağlamaktır (Kahriman, 2005).

Eğitim, bireyin doğumundan ölümüne kadar süre gelen bir süreçtir. Bu süreçte bireylere çeşitli bilgi, beceri, tutum ve değerler kazandırılır. Bu öğrenmeler bireyin davranışlarında gözle görülebilen değişikliklere neden olur (Erden, 2001).

Bireyde davranış değişikliği kendi yaşantıları yoluyla meydana gelir. Yaşantı bireyin çevresiyle kurduğu etkileşim sonucu bireyde kalan izler olarak tanımlanabilir. Her bireyin çevresiyle kurduğu etkileşim farklı olduğu için geçirdikleri yaşantılar ve kazandıkları davranışlar da birbirinden farklıdır (Ertürk, 1979).

Eğitimin amacı bilgi yüklemek değil, bireyin zihinsel gelişimine katkıda bulunmak ise, eğitim hedeflerinin ve öğretim yöntemlerinin de öğrencilerde bu tür değişimler doğuracak şekilde düzenlenmesi gerekir. Çünkü önemli olan öğrencilerin zihinlerinde bilgi depolamak değil, onlara tüm yaşamları boyunca kendilerini nasıl geliştirebileceklerini öğretmektir. Yani, onlara öğrenmeyi öğretmektir (Özden, 2005).

Eğitim, öğretim ve öğrenme birbiri ile iç içe olan kavramlar olup, esas amaç öğrenmeyi sağlamaktır. Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin amacına ulaşması için öğrenmenin gerçekleşmesi gerekir (Erden, 2001).

İnsanın kendini geliştirebilmesi ve çevresine uyum sağlayabilmesi için öğrenmesi gerekir. Öğrenmenin nasıl oluştuğuna ilişkin değişik yaklaşımlar vardır. Bu tanımlardan yola çıkarak öğrenmeyi, yaşantı ürünü, kalıcı izli davranış değişikliği olarak tanımlayabiliriz (Erden ve Akman, 2001).

Öğrenme bireysel olarak gerçekleşir. Her birey kendi yaşantısı yoluyla öğrenir. İnsanlar duyu organlarını kullanarak, çevreleri ile etkileşim kurdukları sürece yeni davranışlar öğrenirler. Ancak bu öğrenmelerin bir kısmı kendiliğinden, hiç kimsenin yardımı olmadan oluşur. Bu nedenle eğitim ve öğretim sürecinde bireylere amaçlar doğrultusunda davranışlarını değiştirebilecekleri bir ortam hazırlayarak yaşantı değiştirmeleri sağlanır (Erden, 2001).

Weinstein ve Mayer'a (1986) göre, iyi bir öğretim, öğrencilere nasıl *öğreneceğini, nasıl hatırlayacağını, nasıl düşüneceğini ve kendilerini nasıl güdüleyeceklerini* öğretmeyi kapsar.

Eğitim ve öğretim sürecinde bireyin dışarıdan yönlendirilmesi, ona davranış kazandırmak için rehberlik yapılması söz konusudur. Bu işi yapanlar ise öğretmenlerdir (Erden, 2001).

Öğretmen, formal eğitim veren kurumlarda öğretimi sağlayan kişidir. Eğitim ve öğrenme kavramları ele alınırken görüldüğü gibi toplumda herkes yeri geldiği zaman arkadaşına, çocuklarına yeni bir davranış öğretmeye çalışabilir. Bu durumda kişi öğreten konumundadır. Ancak öğretmen olmak için formal eğitim vermek gerekir. Bu nedenle öğretmen olmak, öğreten olmaktan oldukça farklıdır. Öğretenin düzenlediği yaşantılar geliştiği güzeldir. Öğretmen ise belli bir program çerçevesinde planlı eğitim etkinlikleri düzenleyerek öğrencilerde programlar doğrultusunda istendik davranış değişikliği meydana getirir (Erden, 2001).

Eğitim sürecinde bireyin özellikleri esas alınarak eğitim ihtiyacı belirlenirken yalnız davranış görüntülerinden yola çıkmak yeterli değildir. Ertürk bu konuda bir "ölçütler düzeni" önermiştir. Bu görüşe göre, öğrencilerin psikolojik ihtiyaçları, ilgileri, yetenekleri, toplumsal çevrenin kendilerinden belediklerine göre saptanmalı ve ayrıca eğitim felsefesi ile eğitim psikolojisi süzgeçlerinden geçmelidir (Ertürk, 1966). Bireyin yaşantıları dikkate alınarak, toplumun beklentileri değerlendirilmeli ve eğitim programları sistem yaklaşımı ile geleceğe yönelik olarak sürekli yenilenmelidir.

Eğitim sistemimizin çağın özelliklerine göre geliştirilmesinde en önemli öğelerden biri öğretmendir. Öğretmen toplumda insan yetiştirme işlevini üstlenen sistemin vazgeçilmez üyesidir. Öğretmen okul denen sosyal sistemin en stratejik parçalarından biridir. Öğretmen okul ve sınıf ortamını canlandıran, öğretimi, ilginç ve zevkli bir duruma getiren kişidir. Ayrıca öğretmen, öğrencilerin akademik ve mesleki bakımdan geleceklerine yön verir, onların kişilik kazanmalarına ve hayat görüşü edinmelerine de yardımcı olur. Hangi düzeyde olursa olsun yapılan eğitimin niteliğini öğretmenin niteliğinden soyutlamak imkansızdır. Çünkü, eğitimin niteliğinin belirleyicisi öğretmendir. Eğitimin niteliği de ülke kalkınmışlık düzeyini önemli oranda etkiler (Ada ve Ünal, 1999).

İçinde bulunduğumuz çağda nitelikli insan yetiştirmek çok önemli hale gelmiştir. Bu yetiştirme çabası içerisinde en önemli görev tabi ki öğretmene düşmektedir. Gibson ve Dembo (1984) akademik öğrenme için daha fazla zaman harcayan yüksek eğitimsel yeterlik duygusuna sahip öğretmenlerin öğrencilerin başarılı olması için yardım ederek ve öğrencilerin becerilerini överek öğrencilerini daha fazla desteklediklerini, düşük akademik yeterlik duygusuna sahip öğretmenlerin ise; öğrencileri hatalarından dolayı tenkit etme ve yapılan bir eğitimsel faaliyette çabuk sonuçlar alamazlarsa, öğrencilerden çabucak vazgeçme davranışını gösterdiklerini bulmuşlardır (Bandura, 1993). Öğretmenlerin yeterlik duygusunun öğrenme ve öğretme faaliyetlerinin başarılı olması ve öğrencilerin öğrenmeye motive edilmesi

açısından çok önemli olduğu görülmektedir. Bununla birlikte bireyleri yetiştirme görevi bulunan öğretmenin de yeterli eğitim-öğretim anlayışına, bilgisine ve tutumuna sahip olması gerekmektedir.

Bir kişiye, görevinin gerektirdiği belirli bir rolü oynayabilme gücü kazandıran özellikler olarak tanımlanan yeterlik tüm meslekler için söz konusudur. Çünkü mesleklerin gelişip, kendini yenilemelerinde yeterlik önemli bir unsurdur (Kuran, 2002).

Bandura'ya göre, yeterlik bireyin belli bir performansı göstermek için gerekli etkinlikleri organize edip başarılı olarak yapma kapasitesine ilişkin kendi yargısına denir (Senemoğlu, 1997). Ona göre yeterlik duygusu bilişsel mekanizmalar tarafından düzenlenen ve oluşturulan bir davranıştır (Leyser ve Wertheim, 2002).

Gibson ve Dembo (1984), Öğretmen yeterliklerini, kişisel öğretmen yeterliği ve genel öğretmen yeterliği olarak ikiye ayırmıştır. Kişisel öğretmen yeterliği Bandura'nın kendilik yeterliği teorisine dayanır ve bir öğretmenin becerileri hakkındaki inançları ile ilgilidir. Genel öğretmen yeterliği ise; Bandura'nın bir dereceye kadar bireyin eğitim, zeka, aileden aldığı eğitimde öğrendiği çevreyi kontrol edebilme düzeyleri ile ilgili bireysel inançları ile ilgili olan sonuçsal beklenti kavramı ile ilişkilidir. Böylece öğretmenlerin yeterlik inançları sınıf dışındaki faktörlerin ve kişisel etkilerin algılanmasının toplamından oluşur (Milso ve Mehlig, 2002). Kişisel yeterlik duygusunun temelinde öğretmenin mesleki yeterliğini kişisel anlayışa dayandırması ve kendisini olumlu olarak algılaması yatarken, genel öğretmen yeterliğinin temelinde öğretmenin mesleki yeterliğini bilgi ve becerisine dayandırması, yetersizliğin nedenini de çevresel koşullara dayandırması yatmaktadır (Celep,1998).

Öğretmenlik mesleğinde yeterlik, öğretmenin yerine getireceği hizmet alanı ile ilgili gereken bilgi ve beceriyi kazanmasıdır. Öğretmenlik mesleği

özel bir mesleki yeterlik gerektirir. Öğretmenlerin mesleklerini başarı ile sürdürebilmeleri için, sahip olmaları gereken yeterlikler aşağıdaki gibi sınıflandırılabilir:

A- Konu ve Meslek ile ilgili yeterlik alanları

1. Öğretmenlik Meslek Bilgisi
2. Özel Alan Bilgisi
3. Genel Kültür

B- Öğretme-Öğrenme Sürecine İlişkin Yeterlik Alanları

1. Planlama
2. Öğretim Süreci
3. Sınıf Yönetimi
4. İletişim
5. Ölçme ve Değerlendirme

C- Diğer Mesleki Yeterlik Alanları

1. Yöneticilik
2. Liderlik
3. Rehberlik
4. Araştırma Uzmanlığı
5. Girişimcilik
6. Sosyal Davranış Becerileri
7. İş birliğidir (Ada ve Ünal, 1999).
8. Problem çözme tecrübelerini yönetmek (Bilgen,1998).

Öğretmen yeterliğini arttırmak için öğretmenler öğrencilerin eğitimi için etkili olabilecek şekilde davranabileceklerine inanmalıdır. Öğretmenler öğrencilere sundukları ve gösterdiği rollerinde etkili olabilme ile ilgili kararları ve kapasitelerini tanımlamalıdır. Bu kararlar, öğretmenin yeterlik duygusunun ortaya çıkmasını ve varolan yeterlik duygusunun artmasını sağlamak için neler yapabilecekleri üzerine odaklaşmalıdır (Enderlin ve Lampe, 2002).

Etkili öğretmenler; "düşünebilen, soru soran, eleştiren, gelişme ve yeniliklere açık, kendini sürekli yenileyen, mesleğini seven kişilerdir" (Kavcar,1999). Bu niteliklere sahip etkili öğretmenlerin yetiştirilebilmesi için de onları yetiştiren öğretim elemanlarının öncelikle söz konusu niteliklere sahip olması gerekmektedir. Çünkü, öğretmen özelliklerinin büyük ölçüde kendisini yetiştiren öğretim elemanlarının özelliklerine bağlı olduğu düşünülmektedir. Öğretmenler, bireysel davranış yoluyla dışa vuruklaşma ve değişen derecelerde sahip oldukları davranışları farklı şekillerde sergilemektedirler. Örneğin, öğretmenlerin coşkulu olmaları, öğrencilere sevecen davranmaları, güvenilir olmaları, öğrencilerini yüreklendirip desteklemeleri, uyumlu olmaları etkili öğretmenlik davranışlarıdır. Coşkulu, neşeli, öğretmenler kendilerine güvenebileceğini, yaptıklarından haz aldıklarını, öğrencilerine güvendiklerini ve onlara saygı duyduklarını gösterirler (Cuickshank,1995). Bu tür davranışlara sahip öğretmenler de, öğretim sürecinde etkili bir izlenim oluşturup, öğrenciler ile olumlu ilişkiler kurarak öğretici kişiliklerini en üst noktaya kadar taşıyabilmektedir. Yapılan araştırmaların hemen hepsi, öğretmen etkililiğinin öğrenci başarısı ve yeterliliği ile yakından ilişkili olduğunu göstermektedir.

Öğrencilere en çok etkilendikleri, beğendikleri öğretmenlerinin hangi özelliklerinin kendilerini etkiledikleri sorulduğunda çoğunlukla aynı şeyleri söylemekle birlikte, etkilendikleri bir öğretmenin farklı özelliklerinin olduğu da görülmektedir (Ada ve Ünal, 1999).

İyi öğretmen toplumun beklentisine, bireyin gelişimine hizmet edecek, çağdaş bilgi birikimini iyi kavramış bir öğretmendir. Yetiştirdiği kişilerin başarısıyla toplumu geliştiren, güçsüzlüğü ya da yetersizliğiyle toplumsal gelişmeye ket vuran öğretmen kalkınmada çok önemli bir yere sahiptir (Bilen, 1999). Yapılan araştırmalarda öğretmenlerin kişilik özelliklerinin olumlu bir sınıf ortamı yaratılmasında ve öğretim çalışmalarının verimli olmasında en önemli unsur olduğu anlaşılmıştır. İyi bir öğretmende bulunması gereken kişisel nitelikler şunlardır:

1. İyi huylu, uyumlu ve anlayışlı olmak
2. Liderlik yapabilmek
3. Ahlaklı olmak
4. Açık fikirli olmak
5. Güvenilir olmak
6. İşini sevmek ve işine bağlı olmak
7. İşbirliğine açık olmak ve dengeli iletişim kurabilmek
8. Güler yüzlü, samimi, sevecen, sabırlı ve şakacı olmak
9. Yeniliklere açık, esnek, aktif ve araştırmacı olmak
10. Objectif olmak
11. Anlaşılır, akıcı ve güzel konuşabilmek (Ada ve Ünal, 1999)
12. Öğrencilerini değerlendirmede nesnel davranmak
13. Heyecandan, gerginlikten uzak olmak ve öğrencilerinde gelecek kaygısının doğmasını engellemek
14. Çağdaş, enerjik, sağlıklı ve üretken olmak
15. Öğrenmek ve öğretmekten haz duymak (Bilgen, 1999; Aydın, 1998).
16. Öğretmen, çocuğa yaşamını anlamasında karşılaştığı sorunları çözebilmesi ve elde ettiği bilgi beceri duyguları olayların çözümünde kullanabilmesi yani bilgiyi transfer edebilmesi için toplumsal olgu ve olayları bir bütünlük içinde vermelidir (Scheinder, 1994).

Öğretmen, yaşadığı toplumun sosyal ve kültürel özelliklerini bilmelidir. Yerel, ulusal ve evrensel kültür özelliklerini ve değerlerini öğrenciye aktarabilmelidir. Toplumda yaygın olan yanlış inanç ve değerleri uygun bir yaklaşımla düzeltmeli; onların bu değerleri doğru öğrenmelerine yardımcı olmalı ve sağlamalıdır. Öğretmen, ülkede ve dünyadaki gelişmeleri yakından izlemeli, gerektiğinde bu gelişmeleri öğrencileriyle paylaşmalıdır (Akbulut, 2008).

Çağdaş eğitimde uygulama, bilim, sanat ve teknik olarak adlandırılan üç genel konu alanını belli bir felsefi bütünlük içinde kapsayan bir çerçevede düzenlenip gerçekleştirilmeye çalışılır. Bireyleri ve toplumları biçimlendirme,

yönlendirme, değiştirme, geliştirme, yetkinleştirmede en etkili süreçlerin başında sanat ve sanat eğitimi gelir.

Sanat, kişilerin bireysel gelişimlerine, kendilerini ifade edebilmelerine, yardımlaşma ve birlikte çalışma becerilerinin gelişmesine, üretici bireyler olarak yetişmesine katkı sağlamaktadır. Bu özellikleriyle, eğitimin her kademesinde yapılan sanat eğitimi ile yeni şeyler üreten, yaratıcı ve özgürce kendilerini ifade edebilen bireylere ulaşmak hedeflenmelidir.

Sanat dallarından biri olan müzik de, hayatın bir parçasıdır ve insan yaşantısının her döneminde, bireyin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişimine büyük katkı sağlayan önemli bir olgudur.

Müzik, insan ya da çalgı seslerinin, belli bir biçimsel güzellik ya da duygusal ifade yaratacak biçimde düzenlenerek bir araya getirilmesini içeren sanat dalıdır.

Kültürlere göre farklılıklar gösteren melodi ve ritim anlayışlarını, dönemlere ayırarak inceleyen ve bir bütün olarak ele alan bilim dalına Müzik Tarihi denir. Sanat Tarihi kapsamında ele alınan dönemlerle, paralellik gösteren Müzik Tarihi dönemleri, insanlığın başlangıcından günümüze kadar uzanan tüm zamanı ve yeni tüm akımları açıklayacak şekilde belirlenmiştir.

“İnsan”, insanlaşma sürecinin bir ürünüdür. İnsanın oluşumu bu sürece bağlıdır, bu süreç yaşanmadan insan olunamaz. “İnsan insanlaştıkça yaşar, yaşadıkça insanlaşır”. İnsan, geçmişten geleceğe doğru “biyopsişik”, “toplumsal” ve “kültürel” olmak üzere birbirini tamamlayıp bütünleyen üç ana evrim geçirir. Geçirdiği evrime bağlı olarak “biyopsişik, toplumsal ve kültürel bir varlık” olarak tanımlanan insan, canlılar arasındaki özel, üstün ve ayrıcalı konumunu-durumunu, geçirdiği bu üçlü evrime, özellikle kültürel evrime borçludur (Uçan, 1994).

“Kültür”, maddi ve manevi her şeyi işlemek ve geliştirmektir. İnsan ve kültür ilişkisini yorumlarsak; İnsanın yaşadığı işlediği ve kullandığı her şey kültürün bir parçasıdır. Öyleyse, müzik ve ona bağlı tüm eylem ve inançlar kültürün bir parçasıdır. Çünkü müzik, insan yaşamının ve evrenin var oluşunun her döneminde olmuştur.

İnsan, fizyolojik bir süreç sonucunda ses üretir. Ses üretiminin temelinde ise karmaşık, birbirini bütünleyen ilişkiler yatar. “İşitme” olgusunun insana etkisi, seslerin yüksekliği, niteliği, kalitesi gibi, daha güzele yönelik ses üretiminin bilimi sayılan “ses psikolojisi”nin belirleyici bir rolü olduğu kabul edilmektedir. Duyulan seslerin fizyolojik bağlantılarla gerçekleşen bir süreç olması, seslerin sözcüklerle ilişkisi ve “dil” ile “melodi”nin kaynaştırılması, yine bu kapsamdadır. 20. Yüzyılın önde gelen etnomüzikolog ve müzikologlarından Curt Sachs, şu genellemeden yola çıkar: “İnsan sesi, çalgıdan eskiye uzanır. En ilkel aşamalarda şarkı vardır, ama çalgı yoktur” Bu genellemeden bir varsayıma ulaşılmaktadır: “Müzik şarkı söylemekle başladı”. Etnomüzikologlar, “şarkı”nın, başka deyişle “ezgi”nin doğuşunu dil temeline dayandırmaktadır: İnsanlar arası ilişkiler gibi, kurumlar ve toplumlararası ilişkiler de dille kurulur, dille sürdürülür. Toplumda madde ve kavram olarak her şey (müzik dahil), dilde vardır. Kültürel ve tarihsel miras, ancak dil aracılığıyla yeni kuşaklara aktarılır (Alptuğ, 1998). İşte bunun için müzik evrenseldir. Müzik, tüm dünya kültürlerinin ve dillerinin tek anlatım-anlaşım biçimidir.

Müzik, duygu, düşünce, izlenim ve tasarımları ve başka gerçeklerin de katkısıyla belli durum, olgu ve olayları, belli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirerek, biçimlendirilmiş seslerle işleyip, anlatan estetik bir bütündür. Herkesin anlayabildiği ve anlayabileceği yegâne dildir” (Uçan, 1994).

“Müzik hem sanattır, hem de bilim dalıdır. Dolayısıyla hem duygusal olarak algılanabilmeli, hem de akıl ile kavranabilmelidir. Herhangi bir sanat ya

da bilim dalındaki gibi müzikte de, bilgiye ya da ustalığa giden yolda "kestirmeler" yoktur. Müzik dinlemekten hoşlanan ama müziğin dilinden anlamayan bir müzik sever, tatilini geçirmek için gittiği bir ülkenin doğal güzelliklerini gören, o ülke halkının davranış biçimlerine tanık olan, konuşmalarını dinleyen ama söylenenlerin tek sözcüğünü bile anlayamayan bir turiste benzer. Duymasına duyar, ama anlayamaz" (Karolyi, 1996).

Müzik sembolik bir etkinliktir, insan söylevinin önemli bir biçimidir. Öğrenci çalışmalarının müziksel değerlendirilmesi müzik eğitiminin etkinliği bakımından anahtar görevi görmektedir (Swanwick, 1999).

İster örgün ister yaygın eğitim yoluyla olsun, müziksel davranışları edinebilmiş olan birey, kendisini tanır ve tanımlayabilir. Sorun çözme gibi beceriler, yaşamı ile ilgili bireysel yetenekler, estetik ve kültürel kimlik kazanabilir.

Bireyleri bu şekilde yetiştirmiş olan toplumlarda, kişiler ve gruplar arası iletişim kolayca kurulabilir ve bunun sonucu sosyal-estetik değerler birliği oluşur. Toplum, gelişmesi için gerekli olan amaç, duygu ve davranış bütünlüğüne ve estetik duyarlılığa kavuşur. Toplum kendi kültürünü pekiştirir ve geliştirir (Uçan, 1994).

Müziğin birey ve toplum hayatında bu derece etkili olduğunu kavrayan toplumlar, bir eğitim aracı olarak onun gücünden faydalanmışlardır. Çünkü müzik "hem özgürlüğü, hem disiplini ile, uygar bir toplumun ne olabileceğini gösteren bir örnektir" (Edman, 1997).

Müzik eğitimi, temelde bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir. Bu süreçte daha çok, eğitim gören bireyin (çocuğun/gencin, öğrencinin) kendi müziksel yaşantısı temel alınır, bu temelden yola çıkılarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve

yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir. Müzik eğitimi yoluyla, birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve daha verimli olması beklenir (Uçan, 1994).

İnsanın yetiştirilmesinde müziğin ve müzik eğitiminin ne derecede önemli olduğu konusunda ünlü filozoflar önemli görüşler ortaya koymuşlardır. Platon (2005) "gençler bir sağlık ülkesinde yaşıyormuş gibi her şeyden yarar görsünler, güzel yapıtlardan gözlerine veya kulaklarına değen her şey, dünyanın en güzel ülkesinden sağlık getiren bir rüzgar gibi, onları diriltsin, ta çocukluktan güzeli sevmeye, güzele benzemeye, güzelle uyum içinde yaşamaya doğru onları usulca götürsün. Bu nedenlerden dolayı müzikle eğitim en üstün eğitimidir, çünkü ritim ve uyum, ruhun ta içine girer ve onu uyumlu kılar" diyerek eğitimin müziğe dayanmasını savunur. Aristoteles ve Pythagors ise, müziğin insan ruhunun eğitiminde ve temizlenmesinde önemli bir araç olduğunu vurgulamışlardır.

Bireye kendi yaşantısı yoluyla istendik müziksel davranış kazandırmada birinci derecede rol oynayan özne, müzik öğretmenidir. MEB (2004) öğretmenlerin temel görevini; "ulusal ve evrensel değerleri benimseyen ve sorunlara çözüm üreten, milli eğitimin ve alanı ile ilgili ders programlarının amaçlarını davranışa dönüştüren, öğrenmeyi öğrenen bireyleri, her bireyin gereksinimlerini de dikkate alarak yetiştirmek" olarak tanımlamaktadır. Bu tanım ışığında müzik öğretmenlerinin temel görevi; ulusal ve evrensel değerleri benimseyen, milli eğitimin ve müzik ders programlarının amaçlarını davranışa dönüştüren, öğrenmeyi öğrenen bireyleri yetiştirmek olarak tanımlanabilir.

Demirel (1999)'e göre, "öğretmenlerin meslek bilgisi yeterlikleri içinde öğretme öğrenme sürecine ilişkin yeterliklerin daha çok ağırlıklı olduğu görülmektedir. Bu süreç, gerçekten de öğretme sanatının yerine getirilmesi aşamasında en önemli yeri alır." Genel anlamdaki öğretmenlik mesleği için

söz konusu olan bu değerlendirme, müzik öğretmenliği için de geçerlidir. Alanla ilgili yeterliklerden yoksun müzik öğretmenin öğretme-öğrenme sürecini planlaması mümkün değildir.

Müzik öğretmeni, diğer öğretmenler gibi; eğitici, sağlam bir karaktere sahip, öğretici, mesleğini seven, mesleğine ait bilgileriyle yüklü, derslerine hazırlanan, öğrencilerini tanıyan ve sevebilen, öğrencilerine ve çevresine karşı aldığı görevi yapmaktan mutlu, Türk Milli Eğitim ve Atatürk İlkeleri doğrultusunda çalışan, hem artist hem de pedagog bir bireydir (Gündoğdu, 2006; Şenel, 1983).

Müzik öğretmeni, müzik yazısını doğru ve güzel yazabilme, müzik yazısını doğru ve anlamına uygun okuyabilme-seslendirebilme, dikey ve yatay oluşumları duyabilme, çokseslilikteki örgüyü çözümleyebilme, eserlerin biçimsel yapılanmalarını çözümleyebilme, stiller konusunda bilgilenme, Türk ve Dünya müzik tarihi konusunda bilgilenme, müzik türlerini yeterince tanıma, popüler müzikler konusunda yeterince bilgili olma, müzik öğretmenliği mesleğinin vazgeçilmez eşlik çalgılarını yaratıcı eşlikleme anlayışıyla etkili kullanma, geleneksel müziklerimizdeki makamsal-ölçüsel yapıları tanıma, söz-müzik arasındaki ilişkiyi doğru kavrama, söz ve müzik yaratabilme, müziği derinlikli dinleme, yorumlamalara ilişkin eleştiriler yapabilme, müzik sanatının psikolojik-sosyolojik temellerini kavrama, öğretim yöntemleri konusunda yaratıcı olma, müzik yazılımlarını ustaca kullanabilme, bu alandaki gelişmeleri sürekli izleme, eğitim müziği, geleneksel müziklerimiz, dünya sanat müziği alanlarında çok geniş bir dağara sahip olma, bu dağarı topluma kazandırma yolunda akılcı stratejiler geliştirme, popüler olanla yetinmeyen, kalıcı değerlerin farkında olan bir anlayış kazanma, kazandırmanın yollarını araştırma (Sevgi, 2003; Gündoğdu, 2006) yeterliklerine sahip olmalıdır.

Genel yeterlikler, 'öğretmenin mesleğini etkili ve verimli bir biçimde yerine getirebilmesi için sahip olunması gereken bilgi, beceri ve tutumlardır'.

Özel alan yeterlikleri, “öğretmenlik mesleğini etkili ve verimli bir biçimde yerine getirebilmek için alanlara özgü olarak sahip olunması gereken bilgi, beceri ve tutumlardır” tanımlarıyla açıklanmıştır. Öğretmenlik mesleği yeterlik alanları kişisel ve mesleki değerler-mesleki gelişim; öğrenciyi tanıma; öğrenme ve öğretme süreci; öğrenmeyi gelişimi izleme ve değerlendirme; okul-aile ve toplum ilişkileri; program ve içerik bilgisi olarak belirtilmiştir (Can, 2010; MEB, 2008).

Müzik öğretmeni özel alan yeterlikleri ise, planlama ve uygulama, kuramsal uygulamalı bilgi ve beceriler, müzik kültürü, izleme ve değerlendirme, okul-aile toplum ve disiplinler arası iş birliği yapma ve mesleki gelişimi sağlama olarak yer almaktadır (Can, 2010).

Müzik eğitiminin temel amacı; kişilikleri oluşmuş, toplumsal yaşayışın hazzını duymuş, millî ve evrensel müzik sanatına yönelerek bilim, teknik ve güzel sanatların diğer dallarıyla birlikte müzikte de çağdaş uygarlığın yaşayıcı, uygulayıcı ve yaratıcı bir ortağı durumuna gelmiş genç kuşakların yetiştirilmesini sağlamaktır (Süer, 1980). Bu amacın gerçekleştirilmesinde önemli bir rol oynayan müzik öğretmeni için de, bunlar temel unsurlardır.

Müzik eğitimi sürecinde, yetenekli bireylerin belirlenmesi, onların yönlendirmesi ve müzik dalında uğraş verenlerin giderek nicelik ve nitelik olarak çoğalması, toplumu, bir taraftan müziğin hedefi olan evrensel boyutlara taşıırken diğer taraftan, bugün hatırı sayılacak ekonomik değerler yaratan müzik alanındaki girişimleri artırır.

Müzik eğitimi böyle bir toplumu oluşturacak bireylere bilimsel yoldan bu nitelikleri kazandırmayı amaçlar. Bilimsel bir eğitimde öğrenmeyi planlama, yönlendirme, gerçekleştirme ve denetleme süreçleri vardır. Eğitim bu işlevlerini, Genel, Özengen, Mesleki müzik öğretim yollarını kullanarak gerçekleştirir.

Müzik toplumların kültürel yapılarının gelişmesini etkileyen güçlü bir olgudur. Bu nedenle bireylere en iyi şekilde müzik eğitimi verilmesi önemlidir. Bir müzik öğretmeninin mesleğinde başarılı olması ve kendisinden beklenen görevleri verimli bir şekilde yerine getirebilmesi için öğretmenlik mesleğini kendisine amaç edinecek kadar sevmesi, müzik öğrenim-öğretim işlevini yerine getirebilecek kadar müzik ile ilgili kişisel yeteneklere sahip olması, mesleği ve eğitim dalı ile ilgili yeterli öğretmenlik davranışları edinebileceği bir eğitim almış olması gereklidir.

Gelişmenin istenilen yönde ve çağdaş düzeyde sürdürülebilmesi için, müzik öğretmenin yetiştirdiği ve içinde bulunduğu koşulların nicelik ve nitelik olarak araştırılması yerinde olacağı düşünülmüş ve bu amaçla değişik araştırmalar yapılmıştır. İncelenen araştırmalardan, müzik öğretmenlerinin ses eğitimi yeterlik alanında yeterli oldukları fakat bununla birlikte teknik açıdan eksiklikleri olduğu, piyanoyu etkin bir şekilde kullanamadıkları, çalgı topluluğunda çalma ve çalgı topluluğu yönetme yeterliklerinde eksiklikler bulunduğu, müzikal yaratıcılık yeterlik alanında ve müzik öğretmenlerinin üretkenliğe yönelik yeterliklerde yetersiz oldukları gibi sonuçlara ulaşılmıştır (Gündoğdu, 2006). Müzik öğretmenlerinin piyano/elektronik orgu kullanabilmede yeterliklerine ilişkin görüşleri incelendiğinde, istenilen nitelikte yeterli olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, piyano/elektronik org'un kullanma yeterliklerinin artırılması, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki piyano öğretim programlarının geliştirilmesi ve daha etkin kullanılmasına ilişkin öneriler geliştirilmiştir (Eğilmez, 2003). Diğer bir araştırmada ise, müzik öğretmenlerinin mesleki olarak kendilerini yeterli gördükleri ortaya çıkmıştır. Bireysel ve toplu ses eğitimi dersleri açısından, yeni programdan mezun öğretmenlerin bu dersleri daha yeterli gördükleri saptanmıştır. Fakat müzik tarihi ve geleneksel müziklerle ilgili dersleri müzik öğretmenlerinin yetersiz buldukları saptanmıştır (Öztosun ve Yöndem, 2004).

Bu bağlamda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde görev yapmakta olan "Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi" yönünde bir araştırma yapılmasının, müzik öğretmenlerinin hem kendilerine hem de yetiştirecekleri öğrencilere daha verimli ve yararlı olabilmeleri, kendilerini sınavı, eğer varsa eksikliklerinin tespit edilip giderilmesi, donanımlı, disiplinli ve çağdaş bir öğretmen modelinin devamlılığının sağlanması için gerekli olacağı düşünülmüştür.

Amaç

Bu araştırma; müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Ayrıca araştırmanın amacına ulaşmak için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterlik algıları genel olarak nasıldır?
2. Farklı cinsiyete sahip olan müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterlik algıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Farklı yaşa sahip olan müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterlik algıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. Müzik öğretmenlerinin mesleki kıdemleri ile mesleki özel alan yeterlik algıları arasında anlamlı bir fark yaratmakta mıdır?

Önem

Müzik öğretmenleri, eğitim sürecinde yetenekli bireylerin belirlenmesi, onların yönlendirilmesi, öğrencilerin kültürel olarak gelişmelerinin sağlanması, toplumu, bir taraftan müziğin hedefi olan evrensel boyutlara taşıırken diğer taraftan, müzik alanındaki girişimleri artırmakla yükümlü sanat elçileridir.

İyi bir müzik öğretmenin mesleğinde başarılı olması ve kendisinden beklenen görevleri verimli bir şekilde yerine getirebilmesi için, sürekli değişen, bilimsel, sosyal, teknolojik ve müzikal yenilikleri yaşam boyu yakinen takip etmesi gerekmektedir. Ayrıca öğretmenlik mesleğini sevmesi, müzik ile ilgili kişisel yeteneklere sahip olması, mesleği ve eğitim dalı ile ilgili yeterli öğretmenlik davranışları edinebileceği iyi bir eğitim almış olması gerekmektedir.

Bu bağlamda, müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterliklerinin değerlendirilmesi ve mesleki özel alan yeterlikleri ile ilgili eksikliklerinin ortaya konmasının öğretmenlerin kendilerini sınamaları açısından da önemli olacağı düşünülmüştür. Bu amaçla, araştırma ile elde edilen verilerin özellikle;

1. Müzik öğretmenlerinin genel olarak özel alan yeterlikleriyle ilgili hangi konularda hizmet içi eğitime ihtiyaç duydukları belirlenecek,
2. Müzik eğitimi veren Eğitim Fakültelerinde uygulanan programın, yeterlik açısından hazırlayıcı olup olmadığı konusuna ışık tutacak,
3. Müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterlikleri hakkında ön bilgi edinmelerine yardımcı olacak,
4. Ayrıca elde edilen veriler, ileride yapılacak olan benzeri çalışmalara da yol gösterici olacaktır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma,

1. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sınırları içerisine yönelik olup,
2. Kapsam açısından; Müzik öğretmenlerinin özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesi,
3. Yöntem açısından, tarama modeliyle,

Kısaltmalar

KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

TC: Türkiye Cumhuriyeti

MEKB: Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı

MEKB: Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı

GOÖD: Genel Ortaöğretim Dairesi

MTÖD: Mesleki Teknik Öğretim Dairesi

MÖMÖAYAD: Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi

YÖK: Yüksek Öğretim Kurulu

SPSS: Sosyal Bilimler İçin İstatiksel Program (Statistical Programming for Social Sciences)

BÖLÜM II

ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ESASLARI VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın Kuramsal Esasları

Araştırmanın kuramsal esasları üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, müzik öğretmenliğinin tarihsel gelişimi ve farklı ülkelerde öğretim biçimleri, ikinci bölümde müzik öğretmenliği yeterlikleri ve üçüncü bölümde ise, müzik öğretmenliği özel alan yeterlikleri yer alacaktır.

Müzik Öğretmenliğinin Tarihsel Gelişimi ve Farklı Ülkelerde Öğretim Biçimleri

Müziğin oluşumu ve insan yaşamındaki önemi

Müziğin nasıl oluştuğuna dair elimizde kesin ve bilimsel veriler tam olarak bulunmamaktadır. Çeşitli rivayet ve efsaneler günümüze kadar gelmişse de bunlarla ilgili kesin bir kanıt yoktur. Kesin olan bir şey varsa; Müzik, insanoğlunun varoluşuyla birlikte oluşmaya başlamıştır. İlk insanlar, konuşmayı öğrenmeden önce bir takım ritmik hareket ve seslerle, haykırışlarla iletişim kurmaya başlamışlar, doğada duydukları bazı sesleri taklit ederek, bir takım taş ve demirleri birbirine vurarak müziğin temellerini atmışlardır denilebilir (Uçan, 2005).

Müziğin yapı taşları seslerden oluşmaktadır. Sesler belirli bir amaç ve amaçla, belli bir güzellik anlayışına göre seçilip birleştirilir. Seslerle oluşturulan ya da anlatılmaya çalışılanlar, duygu, düşünce, tasarım ve tasarım. Bunların anlatımı için seçilip birleştirilen sesler, öz-biçim oluşturur. Estetik temeli ya da estetik boyutu olan bir yapı oluşturur. Müzik, seslerin bir araya gelmesiyle oluşan bir bütündür.

Ne var ki günümüzde, müziğin duygu ve düşünceleri kesinlikle dile getiremediği görüşünde olanlar da vardır. Bu görüşü paylaşanların dayandığı düşünce şudur: Bir müzik herkese ya da bir kişiye her zaman kesinlikle bir şey anlatmamaktadır. Ancak, bu görüşte olanlar, müzik denilen kavramı belli bir duygu ya da düşünceyi anlatmak için olmasa bile, belli bir amaçla ve belirli bir yöntemle yapılan bir çalışmayla ortaya çıktığını yadsımamaktadırlar. Müzik, yalın ve özlü anlamıyla belirtirsek, müzik; "Belli bir amaç ve amaçla, belli bir güzellik anlayışına göre işlenerek birleştirilmiş seslerden oluşan bir bütündür" diyebiliriz (Uçan, 2005).

Müzik tarihi incelendiğinde toplumların ve insanların eğitiminde güzel sanatlar ve onun bir dalı olan müziğe önemli bir yer verildiği görülmektedir. Bu nedenle müzik, eğitimin dayandığı temellerden biri, zevk ve ruh eğitimi için bir aracı olarak görülmüştür. Müzik sanatı, geleneksel kültürün önemli bir unsuru olarak devlet tarafından yardım görmüş, müzik ve sanatın önemli bir eğitim, hatta ahlak eğitimi aracı gözüyle bakılmıştır (Uçan, 2005).

Yunan filozofları, müzik kelimesine bu sanatın sınırlarını aşan bir anlam vermişlerdir. Socrate'ye göre felsefe, müziğin en yüksek noktasıdır. Platon'a göre ise müzik, eğitimin esaslı aracıdır. Eflatun, "Yönetenleri ve yönetilenleri bütün toplumun ruh sağlığı müzik eğitime bağlıdır, ancak bu doğru değildir. Bu bakımdan müzik, birey ve toplum eğitiminin temeli değildir" diyerek müziğin insan eğitimindeki önemini belirtmiştir. Böylece müzik, ahlaklı insanların yetiştirilmesinde önemli bir unsur olarak

görülmüş ve insanların eğitiminde mutlak bir araç olarak kullanılmıştır (Yıldız, 2002).

Gözlerimizin gördüğü her fiziksel güzelliğin kaynağında, hayatın temel öğelerinden birisi olan, renklerde, mevsimlerin değişiminde, dalgaların yükselip-alçalmasında, rüzgarda, fırtınalarda ve doğanın nice güzelliklerinde, sürekli bir hareket vardır. Gündüzü, geceyi, mevsimleri ve dolayısıyla zamanı oluşturan da, işte söz konusu bu hareketlerdir. Hareketler olmasaydı (yani her şey durgun ve durağan olsaydı), her şey bir sonsuzluk denizi içinde yok olup, giderdi. Daha doğrusu, hayat ve onun oluşumunu sağlayan biçimler ortaya çıkamazlardı. Sevdığımız, arzu ettiğimiz, araştırıp anlamaya çalıştığımız her şeyin ardında, hareket ve onun bir sonucu olan "hayat" yatmaktadır. "Hayat" sözcüğü, varlığımızın dışı vurumu ile aynı anlama gelir. Konuşmalarımızda sıkça söz ettiğimiz müzik, görünen (ve hatta görünmeyen) her şeyin özünde gizlidir. O'na; mimaride, bahçecilikte, çiftçilikte, boyacılıkta veya şiirde rastlayabiliriz. Güzelliğin ilham kaynağı olduğu her meslekte ve ilahi şarapla sulanmış her şeyde, müzik vardır (Khan, 2001).

Ünlü Alman filozof Nietzsche, müziği şöyle yorumluyor; "Müziğin verdiği heyecanın temelinde görüntü imgelemine ve duyguları harekete geçirme gücü vardır ve bu müziğin insan üzerindeki büyüleme gücünün gerekli öğelerinden biridir. Müzik temelde, bizde belli bir oranda güç kazanan yaşam duygusunun özünde gizli olan acıyı anlatır; müziğin verdiği heyecanın yapısında da bu acıdan uzaklaşıp onu uzaktan izleme düşüncesi vardır. Eğer müzik akla ve duygunun üst katmanlarına seslenmemiş olsaydı ona sanat diyemezdik, onu basit gösteri danslarının estetik katına alırdık. Müzik, bütün sanatlar içinde yapısı gereği insan duygularını en çok avucu içine alan, fiziksel olarak insanı büyüleme gücü en yüksek olan sanattır. İşitme yeteneği kazanıldığı andan itibaren yaşama giren müzik, ana kucağında, beşikte, evde, sokakta, okulda, taşıt araçlarında, radyo-televizyonlarda, sinemalarda, tiyatrolarda, konser salonlarında, tören ve toplantılarda insanın yanı başında yer alır, onu

kucaklar, sarar, etkiler. Fark edilmese bile yaşamın vazgeçilmez bir parçası, doğal bir unsurdur (Uçan, 1996).

Müzik kültürel bir olay ya da ürün olarak tek başına varolabilen (konser, sokak yorumu, kendi kendine söyleme ve çalma, plaklar, kasetler, kompakt diskler vs.); bir başka araç için içerik odağı olarak işlev gören (radyo, müzik klipi, bazı filmler); ya da bir başka eserin ya da etkinliğin genel estetiğine ve anlamına katkıda bulunan (televizyon ve sinema için fon müziği, kilise ayinleri, düğünler, cenaze törenleri, sportif olaylarda eşlik unsuru vs.) benzersiz bir sembolik anlatım biçimidir. Diğer bir çok şeyin yanı sıra alış veriş yaparken, araba sürerken, ders çalışırken müzik kulaklarımızdadır. Müzik bazen aşırı fiziksel hareketler eşliğinde (örneğin dans, aerobik) ve sıklıkla düşünceli ve aylak anlarda dinlendirir (Lull, 2000).

"İnsan, daha doğmadan (annesi yoluyla) dolaylı olarak müzikten etkilenir; doğumdan sonraki bebeklik döneminde ninni vb. müziklerle uyur; erken çocukluk yıllarında saymacalar, tekerlemeler ve müzikli oyunlarla oynar; geç çocukluk ve gençlik dönemlerinde çeşitli müziklerle daha yoğun ve zengin ilişkiler içine girer; yetişkinlik yıllarında çok çeşitli, çok yönlü ve kapsamlı bir müzik ortamı içinde yaşar; yaşlılık yıllarında da müzikle olan yoğun, kapsamlı ve derin ilişkilerini sürdürür". "Doğduğu çevrede müzikle etkileşim içinde olan birey, müzikle ilgili olarak birtakım davranışlar kazanır. "Dinleme", "benzetme", "oynama", "mırıldanma", "söyleme", "tıngırdatma", "çalma", "yaratma", "eleştirme", "beğenme", "beğenmeme" bu davranışlardan başlıcaları sayılabilir. Bu davranışlar kazanıldıkça birey, müzikle ve müzik çevresiyle daha bilinçli, daha bilgili ve daha etkili bir etkileşim içine girer. Bu davranışlarla bağlantılı olarak ayrıca, "müzikle uyuma", "müzikle oynama", "müzikle yürüme", "müzikle dinlenme", "müzikle eğlenme", "müzikle öğrenme", "müzikle çalışma", "müzikle anlaşma", "müzikle kendini aşma" vb. daha kapsamlı ve çok yönlü davranış örüntüleri geliştirir" (Uçan, 1996).

Müzik hayatî faaliyetlerin (ekmek, su gibi) ana maddesidir. Biz aç, gelişmeye muhtaç bir varlık olan çocuklarımızı, beslemek yerine, onlara gıda maddelerinin adını öğretiyoruz. Küçük yaştan itibaren iyi bir müzik terbiyesi almış kişi, dengeli ve seviyeli bir karaktere, ahlâka sahip olabilmenin önemli temel unsurlarından birini elde etmiş demektir (İçli, 1997).

Müziğin toplumsal etkileşimde varolan eşsiz bir insanlık görüngüsü olduğu, yalnızca kendi içinde kendisi için oluşmadığı, ve her zaman onu üretecek, tüketecek ve ne olup olmadığına karar verecek insanlara gereksinim duyduğu açıktır (Erol, 2003).

Okulda görülen müzik derslerinin amacı, ileride müzik alanında kariyer yapabilecek öğrencileri tespit edip, müzik alanında yeterli olamayan öğrencileri yavaş yavaş bir kenara ayırmak değildir. Okuldaki müzik derslerinin amacı, tüm öğrencileri müzik alanında güçlendirmek, onlara müzikal değerleri tanıtmak, müzikal yaratıcılık ve yorumlama yeteneklerini geliştirmek, ayrıca her hangi bir müziğe yanıt verebilmesini ve müzik alanında bilgi sahibi olmalarını sağlayabilmektir (Mills, 2005).

İnsanın yetiştirilmesinde müziğin ve müzik eğitiminin ne derecede önemli olduğu konusunda ünlü filozoflar önemli görüşler ortaya koymuşlardır. Platon (2005), "gençler bir sağlık ülkesinde yaşıyormuş gibi her şeyden yarar görsünler, güzel yapıtlardan gözlerine veya kulaklarına değen her şey, dünyanın en güzel ülkesinden sağlık getiren bir rüzgar gibi, onları diriltsin, ta çocukluktan güzeli sevmeye, güzele benzemeye, güzelle uyum içinde yaşamaya doğru onları usulca götürsün. Bu nedenlerden dolayı müzikle eğitim en üstün eğitimidir, çünkü ritim ve uyum, ruhun ta içine girer ve onu uyumlu kılar" diyerek eğitimin müziğe dayanmasını savunur. Aristoteles ve Pythagors ise, müziğin insan ruhunun eğitiminde ve temizlenmesinde önemli bir araç olduğunu vurgulamışlardır.

Çocukların ve gençlerin sağlam bir ruh ve kişilik eğitimi almalarında müzik eğitiminin önemli bir yeri vardır. Müzik eğitiminin amacı bir yandan bireylerde sevgi, sorumluluk, yaratıcılık duygularının gelişmesini sağlamak diğer yandan müzik dinleme ve yargılama becerisi kazandırmakla birlikte insanın beğeni düzeyini yükseltmektir (Öz, 2001).

Müzik, stresi azaltan önemli bir vasıta olarak da kullanılmaktadır. Eğer stres devam ederse, hipertansiyon, ülser, deri hastalıkları baş ağrısı, damar sertliği gibi hayatı tehdit eden problemler ortaya çıkabilir. Amerikan Psikoloji Derneği'nin yaptığı bir ankete göre müzik, stresi azaltmak için kullanılan en yaygın metottur (Akcan, 2005).

Bütün bu düşüncelerden yola çıkılarak, müziğin evrenin ve insanın temeli olduğu görülmektedir. İnsan yaşamında müziğin önemi ve yeri asla yadsınamaz. Bu olgular, zaten yaşamda var olan, her yerde karşılaşılan müziği daha net algılamak ve bu şekilde yorumlamak, sunmak fırsatını göstermelidir. Çevreye daha dikkatli bakıldığında adımlardaki ritmin bile yol gösterici olduğu anlaşılmaktadır.

Müzik ve müzik öğretmenliği öğretim sisteminin, ülkemizde ve bir çok kültürde farklı şekillerde algılanıp, her ülkenin kendi ihtiyaçlarına göre gelişim, uygulanış ve farklı bir öğretim süreci var olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda farklı kültürlerde gelişim gösteren müzik öğretmenliği süreçleri incelenmiştir.

Müzik öğretmenliği eğitimi ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki durum

Müzik öğretmeni, müzik dalında öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği öğrenimi bitirerek ya da yeterlilikleri kazanarak, öğretmenlik yapma yetkisini elde etmiş kimse demektir (Uçan, 1987).

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Müzik öğretmenliği eğitimi süreci Türkiye Cumhuriyeti'nde uygulanan müzik öğretmenliği eğitim sistemi modeline göre düzenlenmiştir. 2006-2007 öğretim yılında Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'ne bağlı olarak faaliyete geçen Müzik Öğretmenliği Lisans Programı, Türkiye Cumhuriyeti'nde ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Milli Eğitim Bakanlığı ve özel eğitim kurumları okullarında görev yapacak müzik öğretmenlerini yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Müzik Öğretmenliği Lisans Programı, Türkiye Cumhuriyeti Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından onaylı, çağdaş teknolojik olanakları olan müzik öğretmeni adaylarını bilgi dünyası ile bütünleştirmek için müzik öğrenme gerekliliklerini karşılamakta olan 4 yıllık bir eğitim sistemini temsil etmektedir. Müzik Öğretmenliği Lisans Programına devam etmek isteyen öğrenciler, hem Konservatuar ve Güzel Sanatlar Liseleri mezunları hem de diğer mezunları olmak üzere öğretim programına uygun yetenek ve yeterliklere sahip olan adaylar arasından seçilmektedirler.

Müzik Öğretmenliği eğitimi ve Türkiye'deki durum

Türkiye Cumhuriyeti'nde 1830'lardan itibaren sivil eğitim alanında devlet okulları, sultanîler, darülmâarif gibi okulların devletin denetiminde olması, eğitim hizmetlerinin yaygınlaştırılmasını sağlamış ve bu okullarda öğrencilere uygun eğitim yapma zorunluluğu getirilmiştir. Anılan sivil okullarda "Gina" "Musiki ve Gina" ve "Musikî" adları altında müzik derslerinin öğretilmektedir (Ünal, 1988). 1909 yılında (açılışı 16 Mart 1848 olan) diğer okullar dışında açılmış okullara öğretmen yetiştiren (Türkiye Cumhuriyeti'nde, 1914 yılında da ilköğretim müfredat programlarında müzik dersleri yer aldığı anlaşılmaktadır. Bu derslerin okutulmasının istenmesine rağmen eğitiminin yetiştirilmemesi, o zaman amaçlanan müzik eğitiminin gerçekleşmesine olanak vermemiştir (Ünal, 1988).

"Cumhuriyet Yönetimi, Ulu Önder Atatürk'ün yönlendirmesiyle bireylerimizi ve ulusumuzu çağdaş yaşamın gerekleri doğrultusunda 'hızla değiştirip geliştirme' ve 'ulusal kültürümüzü çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkarma' hedefleri doğrultusundaki işlevleri nedeniyle 'örgün genel müzik eğitimi'ne büyük önem vermiş, bunun temel gereği olarak 'müzik öğretmeni yetiştirme' işini öncelik ve ivedilikle ele G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 21, Sayı 2 (2001) 135-142 137 almış, Cumhuriyetin ilanının üzerinden bir yıl bile geçmeden gerçekleştirdiği ilk köklü atılımlardan biri olarak, bu konuda gerekli kararları alıp 1 Eylül 1924 tarihinde Musiki Muallim Mektebini kurmuştur. Bu mektep 1 Kasım 1924 tarihinde öğretime açılmıştır" (Uçan 1994). "Okulun süresi, 'üç yılı eğitim, bir yılı tatbikat' olarak belirlenmiş ve bir yıllık 'ihzari (hazırlık)' sınıfı ile bu süre 5 yıla çıkarılmıştır. Okul, önceleri ilkokulu bitiren 13-17 yaşları arasındaki çocukları öğrenci olarak alırken 1931'deki yönetmelikle üst yaş sınırı 14'e indirilmiş ve eğitim süresi 6 yıl olmuştur (Ünal, 1988).

Musiki Muallim Mektebinin genel kültür dersleri öğretmenleri lise öğretmenleri arasından seçilmiş, çalgı dersleri öğretmenleri ise orkestra ve Bando'dan alınmak üzere 1. sınıfta 12 öğrenci ile Cebeci'de öğretime başlamıştır. 1924 yılında hem 'müzik öğretmeni' hem de 'müzikçi (sanatçı)' yetiştirmeye yönelik çalışmalar yapan Musiki Muallim Mektebi 1934 yılına kadar bu işlevini sürdürdü. 1934 yılında kabul edilen 2541 Sayılı yasa ile Ankara'da bir 'Milli Musiki ve Temsil Akademisi' Kanunu hazırlandı. Akademinin amaçları;

- a)Memlekette ilmî esaslar dahilinde millî musikiyi işlemek, yükseltmek ve yaymak,
- b)Sahne temsiline her şubesinde ehliyetli unsurlar yetiştirmek,
- c)Musiki Muallimi yetiştirmek idi ve şu kurumlardan ibaretti.

1. Musiki Muallim Mektebi

2. Riyaseti Cumhur Filarmonik Orkestrası

3. Temsil Şubesi (Kavanin Mecmua, 1934).

Boylece Musiki Muallim Mektebi, anılan akademinin üç ana kuruluşundan birisi olmuştur. Temsil Şubesi de 1936 yılında Ankara Devlet Konservatuarı olarak kurulmuştur. 1935-37 yılları arasında Türkiye'de Konservatuarı kurmak ve müzik sorunları ile ilgilenmek üzere çağrılan Paul Hindemith, Müzik Öğretmen Okulunun Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Eğitim Enstitüsüne bir yabancı uzman gözetiminde bağlanmasını salık vermiş ve bölüm 1937-1938 yılında adı geçen kuruma aktarılmıştır. Müzik Öğretmen Okulunun son iki sınıf öğrencileri de eğitimlerini bu yeni kurumda yatılı olarak tamamlamışlardır. Bölümün ilk Başkanlığına da Prof. Edvard Zuchmayer getirilmiştir (Altunya, 1995).

Eğitim Enstitüleri 3 yıl öğretim süreli bir yüksek okul olarak ortaokullara geçitli branşlarda öğretmen yetiştiriyordu. Ancak Resim, Beden Eğitimi, Müzik bölümleri Liselere de öğretmen yetiştiriyordu. Bu durum 1978-1979 öğretim yılına kadar sürmüştür. Bu yıldan itibaren, 18 Ekim 1978 tarih 31305 sayılı Bakanlık onayı ile; dal öğretmeni yetiştiren Eğitim Enstitülerinin öğretim süresi 4 yıla çıkarılmış adları Yüksek Öğretmen Okulu olarak değiştirilmiştir. Temel eğitim il. kademe ve Ortaöğretim Kurumlarına dal öğretmeni yetiştirecek şekilde yeniden düzenlenmiştir (Duman, 1991).

Yüksek Öğretmen Okulları 20 Temmuz 1982 tarih ve 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Eğitim Fakültelerine dönüşerek Üniversitelere bağlanmıştır. Bu tarihe kadar Milli Eğitim Bakanlığı direktif ve kararları ile yürütülen öğretmen eğitimi görevi bu tarihten sonra üniversitelere verilmiş ve Müzik Öğretmeni artık üniversitelerde yetiştir olmuştur.

Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümünde Müzik Öğretmenliği Programı sürerken "1941 Programı uygulaması ile Gazi Eğitim Enstitüsünün bazı bölümleri için getirilen 'yardımcı branş' uygulaması ile diğer bölümlerde okuyan öğrenciler müzik bölümünden ek branş müzik eğitimi olarak 'yardımcı

bu müzik öğretmenliği yapma hakkını da kazanmışlardır. Bu uygulama 1947 yılında kaldırılmıştır. Ayrıca Köy Enstitüleri ve bölge okullarına öğretmen ve müfettiş yetiştirmek üzere Hasanoğlu Köy Enstitüsü kurulmuştur. Yüksek Köy Enstitüsü adıyla 3 yıl süreli bir okul açılmıştır (Köy, 1982).

1942-1943 yılında açılan bu kurumun amacı tarım, teknik, güzel sanatlar gibi alanlarda köy enstitülerine öğretmen yetiştirmektir. Müzik öğretmenleri de Güzel Sanatlar kolundan mezun oluyorlardı ve her kolun öğretmenleri kendi programlarında gördükleri alan dersleri yanında ortak dersleri de alıyorlardı. Hasanoğlu Köy Enstitüsü 1947-48 öğretim yılında kapatılmıştır.

Devlet Talim Terbiye Kurulu'nun 29.11.1985 Tarih ve 245 Sayılı Kararı Dergisi'nde belirtildiği şekilde, Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Dergisi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 21, Sayı 2 (2001) 135-142 sayfa aralığında konservatuvarının temel bilimler, Kompozisyon, Ses Eğitimi ve Müzik Bilimleri Bölümleri mezunlarına da (Müzikoloji) mesleki formasyon derslerini vermesiyle Müzik öğretmenliği yapma hakkı verilmiştir.

Müzik öğretmenliği eğitimi

1981 yılında Frommelt, yayınladığı Avrupa Birliği raporuna göre "her insanın müzik yeteneğini geliştirip kendisini müzikle ifade edebilmesi önemlidir. Ne yazık ki Avrupa'da müzik eğitimi, eğitim kurumlarında ve müzik eğitimcisi yetiştirmede istenilen düzeyde değildir" ve "10 yıllardaki müzik öğretmeni yetiştirme işinin genellikle çok da başarılı olmadığını" belirtmiştir (Spelman ve Killeavy, 1988).

İrlanda'da 1976 yılında "Irish National Teachers' Association" İrlanda Ulusal Öğretmenler Birliği tarafından yapılan bir

araştırmada sınıf öğretmenlerinin ancak %51'inin müzik dersi verirken kendisini mutlu ve yeterli gördüğünü belirtmiştir. 1977 ve 1980 yıllarında yapılan benzer araştırmalar ise müzik öğretmenlerinin bu dersi hayata geçirilerini yeterli bulmadıkları sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ancak, daha sonraki araştırmalar, örneğin 1985 yılında Herron yayınladığı Arts Courcil Deaf Ears adlı raporda genel müzik eğitimi yanında müzik öğretmeni eğitiminde, eğitim fakültelerine giren adayların durumlarının eskiye oranla çok daha iyi, yetişmiş ve hazır olduğunu belirterek, İrlanda'da genel ve mesleki müzik eğitiminde kısa zamanda alınan mesafe hakkında ipuçları vermektedir.

Bildiri için yapılan araştırma bulgularına göre Almanya'daki mesleki müzik eğitime bakıldığında, 'konservatuvar ve müzik akademisi olmak üzere mesleki müzik eğitimi veren iki tür müzik eğitim kurumu olduğu görülmektedir. Konservatuvarların, gymnasiumlara paralel olarak 10-13 yaşlarından itibaren, çocuğun müzik yeteneğini geliştirmek amacına yönelik, en fazla 4 yıl müzik eğitimi verilen okullar olduğu, mezun olanlardan müziği meslek olarak seçmek isteyenlerin ancak, ya müzik akademilerinin (müzik hochschule) okul müziği (schulmuzik) bölümüne giderek müzik öğretmeni olabileceği, ya da bireysel performans/sanatçılık bölümlerine giderek sanatçı olabilecekleri elde edilen bulgulardandır. Burada dikkati çeken durum, konservatuvar programlarının çocuğun müzik yeteneğini geliştirmek üzere hazırlanması ve ortaöğretim düzeyinde mesleki müzik eğitimi vermesinin yanında, müzik öğretmeni veya profesyonel icracı (sanatçı) olmak için ayrıca müzik hochschule diye adlandırılan müzik akademileri/müzik yüksek okullarından mezun olmak gerekliliğidir. Yani konservatuvarların öğrenciye meslek kazandırmadığı, ancak mesleğe hazırlık eğitimi verdiği görülmektedir.

Bulgulara göre, Almanya'da konservatuvara gitmeden önce çocukların, ilköğretim kurumları olan gymnasiumlarda, zorunlu müzik dersleriyle birlikte koro çalışmaları yaptıkları görülmektedir. Ayrıca bulgular, ülkede müzik eğitime erken yaşlarda özel derslerle başlama geleneği sonucunda, öğrencilerin mutlaka blokflüt çalmaları, istisnasız olarak nota

da bilim dalındaki gibi müzikte de, bilgiye ya da ustalığa giden yolda "kestirmeler" yoktur. Müzik dinlemekten hoşlanan ama müziğin dilinden anlamayan bir müzik sever, tatilini geçirmek için gittiği bir ülkenin doğal güzelliklerini gören, o ülke halkının davranış biçimlerine tanık olan, konuşmalarını dinleyen ama söylenenlerin tek sözcüğünü bile anlayamayan bir turiste benzer. Duymasına duyar, ama anlayamaz" (Karolyi, 1996).

Müzik sembolik bir etkinliktir, insan söylevinin önemli bir biçimidir. Öğrenci çalışmalarının müziksel değerlendirilmesi müzik eğitiminin etkinliği bakımından anahtar görevi görmektedir (Swanwick, 1999).

İster örgün ister yaygın eğitim yoluyla olsun, müziksel davranışları edinebilmiş olan birey, kendisini tanır ve tanımlayabilir. Sorun çözme gibi beceriler, yaşamı ile ilgili bireysel yetenekler, estetik ve kültürel kimlik kazanabilir.

Bireyleri bu şekilde yetiştirmiş olan toplumlarda, kişiler ve gruplar arası iletişim kolayca kurulabilir ve bunun sonucu sosyal-estetik değerler birliği oluşur. Toplum, gelişmesi için gerekli olan amaç, duygu ve davranış bütünlüğüne ve estetik duyarlılığa kavuşur. Toplum kendi kültürünü pekiştirir ve geliştirir (Uçan, 1994).

Müziğin birey ve toplum hayatında bu derece etkili olduğunu kavrayan toplumlar, bir eğitim aracı olarak onun gücünden faydalanmışlardır. Çünkü müzik "hem özgürlüğü, hem disiplini ile, uygar bir toplumun ne olabileceğini gösteren bir örnektir" (Edman, 1997).

Müzik eğitimi, temelde bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir. Bu süreçte daha çok, eğitim gören bireyin (çocuğun/gencin, öğrencinin) kendi müziksel yaşantısı temel alınır, bu temelden yola çıkılarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve

yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir. Müzik eğitimi yoluyla, birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve daha verimli olması beklenir (Uçan, 1994).

İnsanın yetiştirilmesinde müziğin ve müzik eğitiminin ne derecede önemli olduğu konusunda ünlü filozoflar önemli görüşler ortaya koymuşlardır. Platon (2005) "gençler bir sağlık ülkesinde yaşıyormuş gibi her şeyden yarar görsünler, güzel yapıtlardan gözlerine veya kulaklarına değen her şey, dünyanın en güzel ülkesinden sağlık getiren bir rüzgar gibi, onları diriltsin, ta çocukluktan güzeli sevmeye, güzele benzemeye, güzelle uyum içinde yaşamaya doğru onları usulca götürsün. Bu nedenlerden dolayı müzikle eğitim en üstün eğitimidir, çünkü ritim ve uyum, ruhun ta içine girer ve onu uyumlu kılar" diyerek eğitimin müziğe dayanmasını savunur. Aristoteles ve Pythagors ise, müziğin insan ruhunun eğitiminde ve temizlenmesinde önemli bir araç olduğunu vurgulamışlardır.

Bireye kendi yaşantısı yoluyla istendik müziksel davranış kazandırmada birinci derecede rol oynayan özne, müzik öğretmenidir. MEB (2004) öğretmenlerin temel görevini; "ulusal ve evrensel değerleri benimseyen ve sorunlara çözüm üreten, milli eğitimin ve alanı ile ilgili ders programlarının amaçlarını davranışa dönüştüren, öğrenmeyi öğrenen bireyleri, her bireyin gereksinimlerini de dikkate alarak yetiştirmek" olarak tanımlamaktadır. Bu tanım ışığında müzik öğretmenlerinin temel görevi; ulusal ve evrensel değerleri benimseyen, milli eğitimin ve müzik ders programlarının amaçlarını davranışa dönüştüren, öğrenmeyi öğrenen bireyleri yetiştirmek olarak tanımlanabilir.

Demirel (1999)'e göre, "öğretmenlerin meslek bilgisi yeterlikleri içinde öğretme öğrenme sürecine ilişkin yeterliklerin daha çok ağırlıklı olduğu görülmektedir. Bu süreç, gerçekten de öğretme sanatının yerine getirilmesi aşamasında en önemli yeri alır." Genel anlamdaki öğretmenlik mesleği için

söz konusu olan bu değerlendirme, müzik öğretmenliği için de geçerlidir. Alanla ilgili yeterliklerden yoksun müzik öğretmenin öğretme-öğrenme sürecini planlaması mümkün değildir.

Müzik öğretmeni, diğer öğretmenler gibi; eğitici, sağlam bir karaktere sahip, öğretici, mesleğini seven, mesleğine ait bilgileriyle yüklü, derslerine hazırlanan, öğrencilerini tanıyan ve sevebilen, öğrencilerine ve çevresine karşı aldığı görevi yapmaktan mutlu, Türk Milli Eğitim ve Atatürk İlkeleri doğrultusunda çalışan, hem artist hem de pedagog bir bireydir (Gündoğdu, 2006; Şenel, 1983).

Müzik öğretmeni, müzik yazısını doğru ve güzel yazabilme, müzik yazısını doğru ve anlamına uygun okuyabilme-seslendirebilme, dikey ve yatay oluşumları duyabilme, çokseslilikteki örgüyü çözümleyebilme, eserlerin biçimsel yapılanmalarını çözümleyebilme, stiller konusunda bilgilenme, Türk ve Dünya müzik tarihi konusunda bilgilenme, müzik türlerini yeterince tanıma, popüler müzikler konusunda yeterince bilgili olma, müzik öğretmenliği mesleğinin vazgeçilmez eşlik çalgılarını yaratıcı eşlikleme anlayışıyla etkili kullanma, geleneksel müziklerimizdeki makamsal-ölçüsel yapıları tanıma, söz-müzik arasındaki ilişkiyi doğru kavrama, söz ve müzik yaratabilme, müziği derinlikli dinleme, yorumlamalara ilişkin eleştiriler yapabilme, müzik sanatının psikolojik-sosyolojik temellerini kavrama, öğretim yöntemleri konusunda yaratıcı olma, müzik yazılımlarını ustaca kullanabilme, bu alandaki gelişmeleri sürekli izleme, eğitim müziği, geleneksel müziklerimiz, dünya sanat müziği alanlarında çok geniş bir dağara sahip olma, bu dağarı topluma kazandırma yolunda akılcı stratejiler geliştirme, popüler olanla yetinmeyen, kalıcı değerlerin farkında olan bir anlayış kazanma, kazandırmanın yollarını araştırma (Sevgi, 2003; Gündoğdu, 2006) yeterliklerine sahip olmalıdır.

Genel yeterlikler, 'öğretmenin mesleğini etkili ve verimli bir biçimde yerine getirebilmesi için sahip olunması gereken bilgi, beceri ve tutumlardır'.

Özel alan yeterlikleri, “öğretmenlik mesleğini etkili ve verimli bir biçimde yerine getirebilmek için alanlara özgü olarak sahip olunması gereken bilgi, beceri ve tutumlardır” tanımlarıyla açıklanmıştır. Öğretmenlik mesleği yeterlik alanları kişisel ve mesleki değerler-mesleki gelişim; öğrenciyi tanıma; öğrenme ve öğretme süreci; öğrenmeyi gelişimi izleme ve değerlendirme; okul-aile ve toplum ilişkileri; program ve içerik bilgisi olarak belirtilmiştir (Can, 2010; MEB, 2008).

Müzik öğretmeni özel alan yeterlikleri ise, planlama ve uygulama, kuramsal uygulamalı bilgi ve beceriler, müzik kültürü, izleme ve değerlendirme, okul-aile toplum ve disiplinler arası iş birliği yapma ve mesleki gelişimi sağlama olarak yer almaktadır (Can, 2010).

Müzik eğitiminin temel amacı; kişilikleri oluşmuş, toplumsal yaşayışın hazzını duymuş, millî ve evrensel müzik sanatına yönelerek bilim, teknik ve güzel sanatların diğer dallarıyla birlikte müzikte de çağdaş uygarlığın yaşayıcı, uygulayıcı ve yaratıcı bir ortağı durumuna gelmiş genç kuşakların yetiştirilmesini sağlamaktır (Süer, 1980). Bu amacın gerçekleştirilmesinde önemli bir rol oynayan müzik öğretmeni için de, bunlar temel unsurlardır.

Müzik eğitimi sürecinde, yetenekli bireylerin belirlenmesi, onların yönlendirmesi ve müzik dalında uğraş verenlerin giderek nicelik ve nitelik olarak çoğalması, toplumu, bir taraftan müziğin hedefi olan evrensel boyutlara taşırken diğer taraftan, bugün hatırı sayılacak ekonomik değerler yaratan müzik alanındaki girişimleri artırır.

Müzik eğitimi böyle bir toplumu oluşturacak bireylere bilimsel yoldan bu nitelikleri kazandırmayı amaçlar. Bilimsel bir eğitimde öğrenmeyi planlama, yönlendirme, gerçekleştirme ve denetleme süreçleri vardır. Eğitim bu işlevlerini, Genel, Özengen, Mesleki müzik öğretim yollarını kullanarak gerçekleştirir.

Müzik toplumların kültürel yapılarının gelişmesini etkileyen güçlü bir olgudur. Bu nedenle bireylere en iyi şekilde müzik eğitimi verilmesi önemlidir. Bir müzik öğretmeninin mesleğinde başarılı olması ve kendisinden beklenen görevleri verimli bir şekilde yerine getirebilmesi için öğretmenlik mesleğini kendisine amaç edinecek kadar sevmesi, müzik öğrenim-öğretim işlevini yerine getirebilecek kadar müzik ile ilgili kişisel yeteneklere sahip olması, mesleği ve eğitim dalı ile ilgili yeterli öğretmenlik davranışları edinebileceği bir eğitim almış olması gereklidir.

Gelişmenin istenilen yönde ve çağdaş düzeyde sürdürülebilmesi için, müzik öğretmenin yetiştirdiği ve içinde bulunduğu koşulların nicelik ve nitelik olarak araştırılması yerinde olacağı düşünülmüş ve bu amaçla değişik araştırmalar yapılmıştır. İncelenen araştırmalardan, müzik öğretmenlerinin ses eğitimi yeterlik alanında yeterli oldukları fakat bununla birlikte teknik açıdan eksiklikleri olduğu, piyanoyu etkin bir şekilde kullanamadıkları, çalgı topluluğunda çalma ve çalgı topluluğu yönetme yeterliklerinde eksiklikler bulunduğu, müzikal yaratıcılık yeterlik alanında ve müzik öğretmenlerinin üretkenliğe yönelik yeterliklerde yetersiz oldukları gibi sonuçlara ulaşılmıştır (Gündoğdu, 2006). Müzik öğretmenlerinin piyano/elektronik orgu kullanabilmede yeterliklerine ilişkin görüşleri incelendiğinde, istenilen nitelikte yeterli olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, piyano/elektronik org'un kullanma yeterliklerinin artırılması, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki piyano öğretim programlarının geliştirilmesi ve daha etkin kullanılmasına ilişkin öneriler geliştirilmiştir (Eğilmez, 2003). Diğer bir araştırmada ise, müzik öğretmenlerinin mesleki olarak kendilerini yeterli gördükleri ortaya çıkmıştır. Bireysel ve toplu ses eğitimi dersleri açısından, yeni programdan mezun öğretmenlerin bu dersleri daha yeterli gördükleri saptanmıştır. Fakat müzik tarihi ve geleneksel müziklerle ilgili dersleri müzik öğretmenlerinin yetersiz buldukları saptanmıştır (Öztosun ve Yöndem, 2004).

Bu bağlamda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde görev yapmakta olan "Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi" yönünde bir araştırma yapılmasının, müzik öğretmenlerinin hem kendilerine hem de yetiştirecekleri öğrencilere daha verimli ve yararlı olabilmeleri, kendilerini sınavı, eğer varsa eksikliklerinin tespit edilip giderilmesi, donanımlı, disiplinli ve çağdaş bir öğretmen modelinin devamlılığının sağlanması için gerekli olacağı düşünülmüştür.

Amaç

Bu araştırma; müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Ayrıca araştırmanın amacına ulaşmak için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterlik algıları genel olarak nasıldır?
2. Farklı cinsiyete sahip olan müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterlik algıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Farklı yaşa sahip olan müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterlik algıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. Müzik öğretmenlerinin mesleki kıdemleri ile mesleki özel alan yeterlik algıları arasında anlamlı bir fark yaratmakta mıdır?

Önem

Müzik öğretmenleri, eğitim sürecinde yetenekli bireylerin belirlenmesi, onların yönlendirilmesi, öğrencilerin kültürel olarak gelişmelerinin sağlanması, toplumu, bir taraftan müziğin hedefi olan evrensel boyutlara taşıırken diğer taraftan, müzik alanındaki girişimleri artırmakla yükümlü sanat elçileridir.

İyi bir müzik öğretmenin mesleğinde başarılı olması ve kendisinden beklenen görevleri verimli bir şekilde yerine getirebilmesi için, sürekli değişen, bilimsel, sosyal, teknolojik ve müzikal yenilikleri yaşam boyu yakinen takip etmesi gerekmektedir. Ayrıca öğretmenlik mesleğini sevmesi, müzik ile ilgili kişisel yeteneklere sahip olması, mesleği ve eğitim dalı ile ilgili yeterli öğretmenlik davranışları edinebileceği iyi bir eğitim almış olması gerekmektedir.

Bu bağlamda, müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterliklerinin değerlendirilmesi ve mesleki özel alan yeterlikleri ile ilgili eksikliklerinin ortaya konmasının öğretmenlerin kendilerini sınamaları açısından da önemli olacağı düşünülmüştür. Bu amaçla, araştırma ile elde edilen verilerin özellikle;

1. Müzik öğretmenlerinin genel olarak özel alan yeterlikleriyle ilgili hangi konularda hizmet içi eğitime ihtiyaç duydukları belirlenecek,
2. Müzik eğitimi veren Eğitim Fakültelerinde uygulanan programın, yeterlik açısından hazırlayıcı olup olmadığı konusuna ışık tutacak,
3. Müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterlikleri hakkında ön bilgi edinmelerine yardımcı olacak,
4. Ayrıca elde edilen veriler, ileride yapılacak olan benzeri çalışmalara da yol gösterici olacaktır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma,

1. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sınırları içerisine yönelik olup,
2. Kapsam açısından; Müzik öğretmenlerinin özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesi,
3. Yöntem açısından, tarama modeliyle,

Kısaltmalar

KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

TC: Türkiye Cumhuriyeti

MEKB: Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı

MEKB: Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı

GOÖD: Genel Ortaöğretim Dairesi

MTÖD: Mesleki Teknik Öğretim Dairesi

MÖMÖAYAD: Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi

YÖK: Yüksek Öğretim Kurulu

SPSS: Sosyal Bilimler İçin İstatiksel Program (Statistical Programming for Social Sciences)

BÖLÜM II

ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ESASLARI VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın Kuramsal Esasları

Araştırmanın kuramsal esasları üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, müzik öğretmenliğinin tarihsel gelişimi ve farklı ülkelerde öğretim biçimleri, ikinci bölümde müzik öğretmenliği yeterlikleri ve üçüncü bölümde ise, müzik öğretmenliği özel alan yeterlikleri yer alacaktır.

Müzik Öğretmenliğinin Tarihsel Gelişimi ve Farklı Ülkelerde Öğretim Biçimleri

Müziğin oluşumu ve insan yaşamındaki önemi

Müziğin nasıl oluştuğuna dair elimizde kesin ve bilimsel veriler tam olarak bulunmamaktadır. Çeşitli rivayet ve efsaneler günümüze kadar gelmişse de bunlarla ilgili kesin bir kanıt yoktur. Kesin olan bir şey varsa; Müzik, insanoğlunun varoluşuyla birlikte oluşmaya başlamıştır. İlk insanlar, konuşmayı öğrenmeden önce bir takım ritmik hareket ve seslerle, haykırışlarla iletişim kurmaya başlamışlar, doğada duydukları bazı sesleri taklit ederek, bir takım taş ve demirleri birbirine vurarak müziğin temellerini atmışlardır denilebilir (Uçan, 2005).

Müziğin yapı taşları seslerden oluşmaktadır. Sesler belirli bir amaç ve amaçla, belli bir güzellik anlayışına göre seçilip birleştirilir. Seslerle oluşturulan ya da anlatılmaya çalışılanlar, duygu, düşünce, tasarım ve tasarım. Bunların anlatımı için seçilip birleştirilen sesler, öz-biçim oluşturur. Estetik temeli ya da estetik boyutu olan bir yapı oluşturur. Müzik, estetikten oluşan bir bütündür.

Ne var ki günümüzde, müziğin duygu ve düşünceleri kesinlikle dile getiremediği görüşünde olanlar da vardır. Bu görüşü paylaşanların dayandığı düşünce şudur: Bir müzik herkese ya da bir kişiye her zaman kesinlikle bir şey anlatmamaktadır. Ancak, bu görüşte olanlar, müzik denilen kavramla belli bir duygu ya da düşünceyi anlatmak için olmasa bile, belli bir amaçla ve belirli bir çalışma ile ortaya çıktığını yadsımamaktadırlar. Müzik, yalın ve özlü anlamıyla belirtirsek, müzik; "Belli bir amaç ve amaçla bir güzellik anlayışına göre işlenerek birleştirilmiş seslerden oluşan bütündür" diyebiliriz (Uçan, 2005).

Müzik tarihi incelendiğinde toplumların ve insanların eğitiminde güzel sanatlar ve onun bir dalı olan müziğe önemli bir yer verildiği görülmektedir. Bu nedenle müzik, eğitimin dayandığı temellerden biri, zevk ve ruh eğitimi bir aracı olarak görülmüştür. Müzik sanatı, geleneksel kültürün önemli bir unsuru olarak devlet tarafından yardım görmüş, müzik ve sanatla ilgili bir eğitim, hatta ahlak eğitimi aracı gözüyle bakılmıştır (Uçan, 2005).

Yunan filozofları, müzik kelimesine bu sanatın sınırlarını aşan bir anlam vermişlerdir. Socrate'ye göre felsefe, müziğin en yüksek noktasıdır. Platon'a göre ise müzik, eğitimin esaslı aracıdır. Eflatun, "Yönetenleri ve yönetilenleri bütün toplumun ruh sağlığı müzik eğitime bağlıdır, ancak bu eğitimi sağlar. Bu bakımdan müzik, birey ve toplum eğitiminin temeli" diyerek müziğin insan eğitimindeki önemini belirtmiştir. Böylece müzik, estetik, ahlaklı insanların yetiştirilmesinde önemli bir unsur olarak

görülmüş ve insanların eğitiminde mutlak bir araç olarak kullanılmıştır (Yıldız, 2002).

Gözlerimizin gördüğü her fiziksel güzelliğin kaynağında, hayatın temel öğelerinden birisi olan, renklerde, mevsimlerin değişiminde, dalgaların yükselip-alçalmasında, rüzgarda, fırtınalarda ve doğanın nice güzelliklerinde, sürekli bir hareket vardır. Gündüzü, geceyi, mevsimleri ve dolayısıyla zamanı oluşturan da, işte söz konusu bu hareketlerdir. Hareketler olmasaydı (yani her şey durgun ve durağan olsaydı), her şey bir sonsuzluk denizi içinde yok olup, giderdi. Daha doğrusu, hayat ve onun oluşumunu sağlayan biçimler ortaya çıkamazlardı. Sevdığımız, arzu ettiğimiz, araştırıp anlamaya çalıştığımız her şeyin ardında, hareket ve onun bir sonucu olan "hayat" yatmaktadır. "Hayat" sözcüğü, varlığımızın dışı vurumu ile aynı anlama gelir. Konuşmalarımızda sıkça söz ettiğimiz müzik, görünen (ve hatta görünmeyen) her şeyin özünde gizlidir. O'na; mimaride, bahçecilikte, çiftçilikte, boyacılıkta veya şiirde rastlayabiliriz. Güzelliğin ilham kaynağı olduğu her meslekte ve ilahi şarapla sulanmış her şeyde, müzik vardır (Khan, 2001).

Ünlü Alman filozof Nietzsche, müziği şöyle yorumluyor; "Müziğin verdiği heyecanın temelinde görüntü imgelemine ve duyguları harekete geçirme gücü vardır ve bu müziğin insan üzerindeki büyüleme gücünün gerekli öğelerinden biridir. Müzik temelde, bizde belli bir oranda güç kazanan yaşam duygusunun özünde gizli olan acıyı anlatır; müziğin verdiği heyecanın yapısında da bu acıdan uzaklaşıp onu uzaktan izleme düşüncesi vardır. Eğer müzik akla ve duygunun üst katmanlarına seslenmemiş olsaydı ona sanat diyemezdik, onu basit gösteri danslarının estetik katına alırdık. Müzik, bütün sanatlar içinde yapısı gereği insan duygularını en çok avucu içine alan, fiziksel olarak insanı büyüleme gücü en yüksek olan sanattır. İşitme yeteneği kazanıldığı andan itibaren yaşama giren müzik, ana kucağında, beşikte, evde, sokakta, okulda, taşıt araçlarında, radyo-televizyonlarda, sinemalarda, tiyatrolarda, konser salonlarında, tören ve toplantılarda insanın yanı başında yer alır, onu

kucaklar, sarar, etkiler. Fark edilmese bile yaşamın vazgeçilmez bir parçası, doğal bir unsurdur (Uçan, 1996).

Müzik kültürel bir olay ya da ürün olarak tek başına varolabilen (konser, sokak yorumu, kendi kendine söyleme ve çalma, plaklar, kasetler, kompakt diskler vs.); bir başka araç için içerik odağı olarak işlev gören (radyo, müzik klipi, bazı filmler); ya da bir başka eserin ya da etkinliğin genel estetiğine ve anlamına katkıda bulunan (televizyon ve sinema için fon müziği, kilise ayinleri, düğünler, cenaze törenleri, sportif olaylarda eşlik unsuru vs.) benzersiz bir sembolik anlatım biçimidir. Diğer bir çok şeyin yanı sıra alış veriş yaparken, araba sürerken, ders çalışırken müzik kulaklarımızdadır. Müzik bazen aşırı fiziksel hareketler eşliğinde (örneğin dans, aerobik) ve sıklıkla düşünceli ve aylak anlarda dinlendirir (Lull, 2000).

"İnsan, daha doğmadan (annesi yoluyla) dolaylı olarak müzikten etkilenir; doğumdan sonraki bebeklik döneminde ninni vb. müziklerle uyur; erken çocukluk yıllarında saymacalar, tekerlemeler ve müzikli oyunlarla oynar; geç çocukluk ve gençlik dönemlerinde çeşitli müziklerle daha yoğun ve zengin ilişkiler içine girer; yetişkinlik yıllarında çok çeşitli, çok yönlü ve kapsamlı bir müzik ortamı içinde yaşar; yaşlılık yıllarında da müzikle olan yoğun, kapsamlı ve derin ilişkilerini sürdürür". "Doğduğu çevrede müzikle etkileşim içinde olan birey, müzikle ilgili olarak birtakım davranışlar kazanır. "Dinleme", "benzetme", "oynama", "mırıldanma", "söyleme", "tıngırdatma", "çalma", "yaratma", "eleştirme", "beğenme", "beğenmeme" bu davranışlardan başlıcaları sayılabilir. Bu davranışlar kazanıldıkça birey, müzikle ve müzik çevresiyle daha bilinçli, daha bilgili ve daha etkili bir etkileşim içine girer. Bu davranışlarla bağlantılı olarak ayrıca, "müzikle uyuma", "müzikle oynama", "müzikle yürüme", "müzikle dinlenme", "müzikle eğlenme", "müzikle öğrenme", "müzikle çalışma", "müzikle anlaşma", "müzikle kendini aşma" vb. daha kapsamlı ve çok yönlü davranış örüntüleri geliştirir" (Uçan, 1996).

Müzik hayatî faaliyetlerin (ekmek, su gibi) ana maddesidir. Biz aç, gelişmeye muhtaç bir varlık olan çocuklarımızı, beslemek yerine, onlara gıda maddelerinin adını öğretiyoruz. Küçük yaştan itibaren iyi bir müzik terbiyesi almış kişi, dengeli ve seviyeli bir karaktere, ahlâka sahip olabilmenin önemli temel unsurlarından birini elde etmiş demektir (İçli, 1997).

Müziğin toplumsal etkileşimde varolan eşsiz bir insanlık görüngüsü olduğu, yalnızca kendi içinde kendisi için oluşmadığı, ve her zaman onu üretecek, tüketecek ve ne olup olmadığına karar verecek insanlara gereksinim duyduğu açıktır (Erol, 2003).

Okulda görülen müzik derslerinin amacı, ileride müzik alanında kariyer yapabilecek öğrencileri tespit edip, müzik alanında yeterli olamayan öğrencileri yavaş yavaş bir kenara ayırmak değildir. Okuldaki müzik derslerinin amacı, tüm öğrencileri müzik alanında güçlendirmek, onlara müzikal değerleri tanıtmak, müzikal yaratıcılık ve yorumlama yeteneklerini geliştirmek, ayrıca her hangi bir müziğe yanıt verebilmesini ve müzik alanında bilgi sahibi olmalarını sağlayabilmektir (Mills, 2005).

İnsanın yetiştirilmesinde müziğin ve müzik eğitiminin ne derecede önemli olduğu konusunda ünlü filozoflar önemli görüşler ortaya koymuşlardır. Platon (2005), "gençler bir sağlık ülkesinde yaşıyormuş gibi her şeyden yarar görsünler, güzel yapıtlardan gözlerine veya kulaklarına değen her şey, dünyanın en güzel ülkesinden sağlık getiren bir rüzgar gibi, onları diriltsin, ta çocukluktan güzeli sevmeye, güzele benzemeye, güzelle uyum içinde yaşamaya doğru onları usulca götürsün. Bu nedenlerden dolayı müzikle eğitim en üstün eğitimidir, çünkü ritim ve uyum, ruhun ta içine girer ve onu uyumlu kılar" diyerek eğitimin müziğe dayanmasını savunur. Aristoteles ve Pythagors ise, müziğin insan ruhunun eğitiminde ve temizlenmesinde önemli bir araç olduğunu vurgulamışlardır.

Çocukların ve gençlerin sağlam bir ruh ve kişilik eğitimi almalarında müzik eğitiminin önemli bir yeri vardır. Müzik eğitiminin amacı bir yandan bireylerde sevgi, sorumluluk, yaratıcılık duygularının gelişmesini sağlamak diğer yandan müzik dinleme ve yargılama becerisi kazandırmakla birlikte insanın beğeni düzeyini yükseltmektir (Öz, 2001).

Müzik, stresi azaltan önemli bir vasıta olarak da kullanılmaktadır. Eğer stres devam ederse, hipertansiyon, ülser, deri hastalıkları baş ağrısı, damar sertliği gibi hayatı tehdit eden problemler ortaya çıkabilir. Amerikan Psikoloji Derneği'nin yaptığı bir ankete göre müzik, stresi azaltmak için kullanılan en yaygın metottur (Akcan, 2005).

Bütün bu düşüncelerden yola çıkılarak, müziğin evrenin ve insanın temeli olduğu görülmektedir. İnsan yaşamında müziğin önemi ve yeri asla yadsınamaz. Bu olgular, zaten yaşamda var olan, her yerde karşılaşılan müziği daha net algılamak ve bu şekilde yorumlamak, sunmak fırsatını göstermelidir. Çevreye daha dikkatli bakıldığında adımlardaki ritmin bile yol gösterici olduğu anlaşılmaktadır.

Müzik ve müzik öğretmenliği öğretim sisteminin, ülkemizde ve bir çok kültürde farklı şekillerde algılanıp, her ülkenin kendi ihtiyaçlarına göre gelişim, uygulanış ve farklı bir öğretim süreci var olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda farklı kültürlerde gelişim gösteren müzik öğretmenliği süreçleri incelenmiştir.

Müzik öğretmenliği eğitimi ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki durum

Müzik öğretmeni, müzik dalında öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği öğrenimi bitirerek ya da yeterlilikleri kazanarak, öğretmenlik yapma yetkisini elde etmiş kimse demektir (Uçan, 1987).

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Müzik öğretmenliği eğitimi süreci Türkiye Cumhuriyeti'nde uygulanan müzik öğretmenliği eğitim sistemi modeline göre düzenlenmiştir. 2006-2007 öğretim yılında Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'ne bağlı olarak faaliyete geçen Müzik Öğretmenliği Lisans Programı, Türkiye Cumhuriyeti'nde ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Milli Eğitim Bakanlığı ve özel eğitim kurumları okullarında görev yapacak müzik öğretmenlerini yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Müzik Öğretmenliği Lisans Programı, Türkiye Cumhuriyeti Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından onaylı, çağdaş teknolojik olanakları olan müzik öğretmeni adaylarını bilgi dünyası ile bütünleştirmek için müzik öğrenen gençlere kucak açmakta olan 4 yıllık bir eğitim sistemini temsil eder. Müzik Öğretmenliği Lisans Programına devam etmek isteyen öğrenciler hem Konservatuar ve Güzel Sanatlar Liseleri mezunları hem de diğer mezunları olmak üzere öğretim programına uygun yetenek ve kabiliyetli olan adaylar arasından seçilmektedirler.

Müzik Öğretmenliği eğitimi ve Türkiye'deki durum

Türkiye Cumhuriyeti'nde 1830'lardan itibaren sivil eğitim alanında devlet okulları, sultâniler, darülmâarif gibi okulların devletin denetiminde olması, eğitim hizmetlerinin yaygınlaştırılmasını sağlamış ve bu okullarda öğrencilere uygun eğitim yapma zorunluluğu getirilmiştir. Anılan sivil okullarda "Gina" "Musiki ve Gina" ve "Musikî" adları altında müzik derslerinin okutulduğu görülmektedir (Ünal, 1988). 1909 yılında (açılışı 16 Mart 1848 olan) diğer okullar dışında açılmış okullara öğretmen yetiştiren (Mekteb-i Muallimîn) de, 1914 yılında da ilkökul müfredat programlarında müzik dersleri yer aldığı anlaşılmaktadır. Bu derslerin okutulmasının istenmesine rağmen eğitiminin yetiştirilmemiş olması, o zaman amaçlanan müzik eğitiminin gerçekleşmesine olanak vermemiştir (Ünal, 1988).

"Cumhuriyet Yönetimi, Ulu Önder Atatürk'ün yönlendirmesiyle bireylerimizi ve ulusumuzu çağdaş yaşamın gerekleri doğrultusunda 'hızla değiştirip geliştirme' ve 'ulusal kültürümüzü çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkarma' hedefleri doğrultusundaki işlevleri nedeniyle 'örgün genel müzik eğitimi'ne büyük önem vermiş, bunun temel gereği olarak 'müzik öğretmeni yetiştirme' işini öncelik ve ivedilikle ele G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 21, Sayı 2 (2001) 135-142 137 almış, Cumhuriyetin ilanının üzerinden bir yıl bile geçmeden gerçekleştirdiği ilk köklü atılımlardan biri olarak, bu konuda gerekli kararları alıp 1 Eylül 1924 tarihinde Musiki Muallim Mektebini kurmuştur. Bu mektep 1 Kasım 1924 tarihinde öğretime açılmıştır" (Uçan 1994). "Okulun süresi, 'üç yılı eğitim, bir yılı tatbikat' olarak belirlenmiş ve bir yıllık 'ihzari (hazırlık)' sınıfı ile bu süre 5 yıla çıkarılmıştır. Okul, önceleri ilkokulu bitiren 13-17 yaşları arasındaki çocukları öğrenci olarak alırken 1931'deki yönetmelikle üst yaş sınırı 14'e indirilmiş ve eğitim süresi 6 yıl olmuştur (Ünal, 1988).

Musiki Muallim Mektebinin genel kültür dersleri öğretmenleri lise öğretmenleri arasından seçilmiş, çalgı dersleri öğretmenleri ise orkestra ve Bando'dan alınmak üzere 1. sınıfta 12 öğrenci ile Cebeci'de öğretime başlamıştır. 1924 yılında hem 'müzik öğretmeni' hem de 'müzikçi (sanatçı)' yetiştirmeye yönelik çalışmalar yapan Musiki Muallim Mektebi 1934 yılına kadar bu işlevini sürdürdü. 1934 yılında kabul edilen 2541 Sayılı yasa ile Ankara'da bir 'Milli Musiki ve Temsil Akademisi' Kanunu hazırlandı. Akademinin amaçları;

- a)Memlekette ilmî esaslar dahilinde millî musikiyi işlemek, yükseltmek ve yaymak,
- b)Sahne temsiliinin her şubesinde ehliyetli unsurlar yetiştirmek,
- c)Musiki Muallimi yetiştirmek idi ve şu kurumlardan ibaretti.

1. Musiki Muallim Mektebi

2. Riyaseti Cumhur Filarmonik Orkestrası

3. Temsil Şubesi (Kavanin Mecmua, 1934).

Boylece Musiki Muallim Mektebi, anılan akademinin üç ana kuruluşundan birisi olmuştur. Temsil Şubesi de 1936 yılında Ankara Devlet Konservatuarı olarak kurulmuştur. 1935-37 yılları arasında Türkiye'de Konservatuarı kurmak ve müzik sorunları ile ilgilenmek üzere çağrılan Paul Hindemith, Müzik Öğretmen Okulunun Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Eğitim Enstitüsüne bir yabancı uzman gözetiminde bağlanmasını salık vermiş ve bölüm 1937-1938 yılında adı geçen kuruma aktarılmıştır. Müzik Öğretmen Okulunun son iki sınıf öğrencileri de eğitimlerini bu yeni kurumda yatılı olarak tamamlamışlardır. Bölümün ilk Başkanlığına da Prof. Edvard Zuchmayer getirilmiştir (Altunya, 1995).

Eğitim Enstitüleri 3 yıl öğretim süreli bir yüksek okul olarak ortaokullara geçitli branşlarda öğretmen yetiştiriyordu. Ancak Resim, Beden Eğitimi, Müzik bölümleri Liselere de öğretmen yetiştiriyordu. Bu durum 1978-1979 öğretim yılına kadar sürmüştür. Bu yıldan itibaren, 18 Ekim 1978 tarih 31305 sayılı Bakanlık onayı ile; dal öğretmeni yetiştiren Eğitim Enstitülerinin öğretim süresi 4 yıla çıkarılmış adları Yüksek Öğretmen Okulu olarak değiştirilmiştir. Temel eğitim il. kademe ve Ortaöğretim Kurumlarına dal öğretmeni yetiştirecek şekilde yeniden düzenlenmiştir (Duman, 1991).

Yüksek Öğretmen Okulları 20 Temmuz 1982 tarih ve 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Eğitim Fakültelerine dönüşerek Üniversitelere bağlanmıştır. Bu tarihe kadar Milli Eğitim Bakanlığı direktif ve kararları ile yürütülen öğretmen eğitimi görevi bu tarihten sonra üniversitelere verilmiş ve Müzik Öğretmeni artık üniversitelerde yetiştir olmuştur.

Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümünde Müzik Öğretmenliği Programı sürerken "1941 Programı uygulaması ile Gazi Eğitim Enstitüsünün bazı bölümleri için getirilen 'yardımcı branş' uygulaması ile diğer bölümlerde okuyan öğrenciler müzik bölümünden ek branş müzik eğitimi olarak 'yardımcı

bu müzik öğretmenliği yapma hakkını da kazanmışlardır. Bu uygulama 1947 yılında kaldırılmıştır. Ayrıca Köy Enstitüleri ve bölge okullarına öğretmen ve müfettiş yetiştirmek üzere Hasanoğlu Köy Enstitüsü kurulmuştur. Yüksek Köy Enstitüsü adıyla 3 yıl süreli bir okul açılmıştır (Köy, 1982).

1942-1943 yılında açılan bu kurumun amacı tarım, teknik, güzel sanatlar gibi alanlarda köy enstitülerine öğretmen yetiştirmektir. Müzik öğretmenleri de Güzel Sanatlar kolundan mezun oluyorlardı ve her kolun öğretmenleri kendi programlarında gördükleri alan dersleri yanında ortak dersleri de alıyorlardı. Hasanoğlu Köy Enstitüsü 1947-48 öğretim yılında kapatılmıştır.

Devlet Talim Terbiye Kurulu'nun 29.11.1985 Tarih ve 245 Sayılı Kararı Dergisi'nde belirtildiği şekilde, Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Dergisi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 21, Sayı 2 (2001) 135-142 sayı aralığında konservatuvarının temel bilimler, Kompozisyon, Ses Eğitimi ve Müzik Bilimleri Bölümleri mezunlarına da (Müzikoloji) mesleki formasyon derslerini vermesiyle Müzik öğretmenliği yapma hakkı verilmiştir.

Müzik öğretmenliği eğitimi

1981 yılında Frommelt, yayınladığı Avrupa Birliği raporuna göre "her insanın müzik yeteneğini geliştirip kendisini müzikle ifade edebilmesi önemlidir. Ne yazık ki Avrupa'da müzik eğitimi, eğitim kurumlarında ve müzik eğitimcisi yetiştirmede istenilen düzeyde değildir" ve "10 yıllardaki müzik öğretmeni yetiştirme işinin genellikle çok da başarılı olmadığını" belirtmiştir (Spelman ve Killeavy, 1988).

İrlanda'da 1976 yılında "Irish National Teachers' Association" İrlanda Ulusal Öğretmenler Birliği tarafından yapılan bir

araştırmada sınıf öğretmenlerinin ancak %51'inin müzik dersi verirken kendisini mutlu ve yeterli gördüğünü belirtmiştir. 1977 ve 1980 yıllarında yapılan benzer araştırmalar ise müzik öğretmenlerinin bu dersi hayata geçirilerini yeterli bulmadıkları sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ancak, daha sonraki araştırmalar, örneğin 1985 yılında Herron yayınladığı Arts Courcil Deaf Ears adlı raporda genel müzik eğitimi yanında müzik öğretmeni eğitiminde, eğitim fakültelerine giren adayların durumlarının eskiye oranla çok daha iyi, yetişmiş ve hazır olduğunu belirterek, İrlanda'da genel ve mesleki müzik eğitiminde kısa zamanda alınan mesafe hakkında ipuçları vermektedir.

Bildiri için yapılan araştırma bulgularına göre Almanya'daki mesleki müzik eğitime bakıldığında, 'konservatuvar ve müzik akademisi olmak üzere mesleki müzik eğitimi veren iki tür müzik eğitim kurumu olduğu görülmektedir. Konservatuvarların, gymnasiumlara paralel olarak 10-13 yaşlarından itibaren, çocuğun müzik yeteneğini geliştirmek amacına yönelik, en fazla 4 yıl müzik eğitimi verilen okullar olduğu, mezun olanlardan müziği meslek olarak seçmek isteyenlerin ancak, ya müzik akademilerinin (müzik hochschule) okul müziği (schulmuzik) bölümüne giderek müzik öğretmeni olabileceği, ya da bireysel performans/sanatçılık bölümlerine giderek sanatçı olabilecekleri elde edilen bulgulardandır. Burada dikkati çeken durum, konservatuvar programlarının çocuğun müzik yeteneğini geliştirmek üzere hazırlanması ve ortaöğretim düzeyinde mesleki müzik eğitimi vermesinin yanında, müzik öğretmeni veya profesyonel icracı (sanatçı) olmak için ayrıca müzik hochschule diye adlandırılan müzik akademileri/müzik yüksek okullarından mezun olmak gerekliliğidir. Yani konservatuvarların öğrenciye meslek kazandırmadığı, ancak mesleğe hazırlık eğitimi verdiği görülmektedir.

Bulgulara göre, Almanya'da konservatuvara gitmeden önce çocukların, ilköğretim kurumları olan gymnasiumlarda, zorunlu müzik dersleriyle birlikte koro çalışmaları yaptıkları görülmektedir. Ayrıca bulgular, ülkede müzik eğitime erken yaşlarda özel derslerle başlama geleneği sonucunda, öğrencilerin mutlaka blokflüt çalmaları, istisnasız olarak nota

Bu bildirinin veri toplanması sırasında elde edilen bulgulardan, Bulgaristan müzik eğitimi modelindeki, olabildiğince erken yaşlarda başlanılan müzik eğitiminde öncelikle amacın, çocuğu müzik yapmaya yöneltmek ve bol bol şarkı söyleterek sıkmadan müzik yetenek ve zevkini geliştirmek olduğu ortaya çıkmıştır.

Bulgaristan'daki kültür ve eğitim etkinliklerinin Türkiye ile karşılıklı olarak her iki ülkeyi etkilediği görüşü de araştırmada elde edilen bulgulardandır. Buna örnek olarak çeşitli koro ve orkestra turnelerinden sonra, yapılan müzik türüne ilginin devam etmesi gösterilmektedir. Özellikle sınırların açılmasıyla önceleri yasal olmayan yollardan Bulgaristan'a giren Türkiye'deki bazı kaset ve CD'lerin, rahatlıkla Bulgar resmi ve özel yayın kuruluşlarında yayınlandığı gerçeği, bu etkileşimin bir başka boyutunu göstermesi açısından önemli bir ipucu olarak düşünülmektedir (Öztürk, 2002).

Diğer birçok Avrupa ülkesinde müzik öğretmenliği eğitimi, pedagojik formasyon veren eğitim fakülteleri veya onlara denk yüksek okullar tarafından verilmekte olup, burada hemen hemen hepsinde ortak olan durum, mesleki müzik eğitimine güçlü bir şekilde hazırlayan ön hazırlık okullarının olduğu gerçeğidir.

Aynı zamanda Avrupa'da bir çok ülkede, "Erken Müzik Eğitimi", "İlköğretim Okulları Müzik Öğretmenliği", "İlköğretim İkinci Kademe ve Ortaöğretim Müzik Öğretmenliği" gibi eğitimin tür ve düzeyine göre birbirlerinden az çok farklı biçimde adlandırılıp nitelendirilen çeşitli öğretmenlik modelleri uygulanmaktadır (Uçan, 1999).

Türk Cumhuriyetlerinde müzik eğitimi

Türk Cumhuriyetleri olarak adlandırılan eski Sovyetler Birliğine bağlı ülkelerdeki müzik eğitimi sistemi, bireyi olabildiğince erken yaşlarda müzik eğitimiyle buluşturarak, ona yetenek ve becerilerini geliştirmelerine olanak sağlamayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda devletin resmi okullarının yanında her çocuğun rahatlıkla devam ederek, yeteneğini geliştirebileceği müzik okullarını Azerbaycan, Türkmenistan, Kırgızistan ve Kazakistan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti gibi Türk Cumhuriyetlerinde görülmektedir.

Azerbaycan'da müzik öğretmenliği eğitimi, eğitim fakültelerine bağlı pedagoji enstitülerinde verilmektedir. Azerbaycan bağımsızlığını kazanmadan önce bu enstitülere beş ve yedi yıllık müzik okulunu bitirenler girmektedirken, son yıllarda genel lise mezunlarına da bu hakkın verildiği görülmektedir.

Azerbaycan'daki müzik eğitimcisi yetiştirme sisteminde yedi yıllık müzik okulu ile başlayan eğitim, dört yıllık müzik kolejiyle (orta ihtisas eğitim okulu) devam etmektedir. Buradan pedagojik enstitüye devam eden ilkökul, ortaokul ve liselere müzik öğretmeni olmakta, konservatuvara giderse profesyonel sanatçı olmaktadır. Bunların içinden de çok iyi durumda olanlar konser sanatçısı olurken, diğerleri dört yıllık müzik kolejlerine öğretmen olma hakkını elde etmektedirler (Demirova, 2002).

Araştırmada elde edilen bulgulara göre, "Türkmenistan'ın müzik öğretmenliği eğitimi de diğer Türk Cumhuriyetleri ve Balkan ülkeleri gibi Sovyetler Birliği sisteminin özelliklerini taşımaktadır. İki ayrı müzik eğitimi sistemi oluşturulan Türkmenistan'da, birinci sistemde; normal okullara paralel olarak sekiz yıllık müzik ilkokullarını takip eden ve 17-18 yaşlardan itibaren eğitim veren, dört yıllık müzik ortaokulları bulunmaktadır. Şan ve koro bölümleri bu müzik okullarında başlamakta ve toplam 12 yıl müzik eğitimi verilmektedir. İkinci sistemde ise kesintisiz 10 yıl devam eden müzik

okulu bulunmakta ve 6 yaşında başlatılan müzik eğitimi 16-17 yaşında sona ermektedir. Bu iki sistem arasındaki en önemli fark, ilk sistemin 8+4 yıl olarak kesintili olmasına karşı, ikincisinde hiç ara vermeden 10 yıl devam etmesidir.

Her iki sistemden de mezun olan bireyler isterlerse konservatuvara giderek 5 yıl okumakta ve sanatçı olabilmektedirler. Konservatuvara devam etmeyenler ise müzik öğretmeni olarak görev almaktadırlar.

Burada dikkati çeken en önemli husus, Türkmenistan'da müzik öğretmenliği eğitimi gibi bir kurum veya programın eğitim sistemi içinde yer almayışı ve iyi çalan iyi çaldırır ile iyi söyleyen iyi söyler gibi bir düşüncenin hakim olmasıdır. Bu da müziksel davranış kazandırmanın öğretmenlik formasyonu gerekliliğine fazla önem verilmediğini göstermektedir.

Araştırma bulgularına göre, Türkmenistan'daki eğitim ve kültür faaliyetlerinden Avrupa ülkeleri ve Türkiye'nin karşılıklı olarak etkilendiği anlaşılmaktadır. Ancak, halen uygulanmakta olan eğitim sisteminin Rus komünist rejimi tarafından yerleştirildiği yıllarda Avrupa ülkelerinin Türkmenistan müziğinden etkilendiği, şimdilerde ise tersine bir etkileşim olduğu da elde edilen bulgulardandır (Muhatov, 2002).

Araştırmanın Moldova cumhuriyetine ilişkin bulgularında ise, "Bulgaristan'daki müzik eğitimi sistemine çok benzeyen bir model olduğu görülmektedir. 7+4 yıllık müzik okullarından mezun olan öğrenciler, bu okullara müzik öğretmeni olabilmektedirler. Diğer taraftan 10 yıllık lise ve müzik lisesini bitirenlerin devam edebileceği eğitim fakülteleri müzik bölümleri mevcuttur. Eğitim fakülteleri ilk ve ortaokullarla liselere müzik öğretmeni yetiştirmektedir.

Elde edilen bulgulardan, 7+4 yıllık müzik okullarını bitirenlerden devam etmek isteyenlerin konservatuvarlara giderek sanatçılık için ileri düzeyde performans eğitimi almakta oldukları belirlenmiştir.

Araştırmada, Moldova'daki müzik eğitimi sisteminin Sovyet Rusya modelinden örnek alınarak oluşturulduğu, ancak son yıllarda Romanya ile daha çok etkileşim içinde bulunduğu belirlenmiştir. Ayrıca, bir Balkan ülkesi olan Moldova'nın özellikle halk müziğinde, diğer Balkan ülke halk müziklerinin etkisi olduğu, ancak ülkenin kendi içine dönük ve kapalı yapısı nedeniyle Türkiye ve diğer ülkelerin kültür ve müzik faaliyetlerinden çok fazla etkilenmediği de edinilen bulgulardandır (Şentürk, 2001).

Türk Cumhuriyetlerindeki müzik eğitimi sisteminde ortak olan bir başka husus da, mesleki müzik eğitiminde ağırlıklı olarak klasik müzik eğitiminin yanında, geleneksel halk müziği, pop, caz gibi diğer türlerin eğitiminin de verilmesidir (Şentürk, 2001).

Müzik öğretmenliği öğretim süreci kültürel gelişimlere göre farklılıklar gösterse de, müzik öğretmenlerinin temelde mesleki yeterlilikleri aynı öğretim yöntem ve tekniklerini gerektirmektedir.

Müzik Öğretmenliği Yeterlikleri

Araştırmanın giriş bölümünde vurgulanmış olduğu gibi, öğretmen yeterlikleri kavramı, bir öğretmenin sahip olması gereken temel nitelikleri ve donanımları işaret etmektedir. Almanya gibi bazı ülkelerde yasalarla belirlenmiş olan öğretmen yeterlik alanları, ülkemizde yeni yeni oluşmaya başlamakla birlikte, Türkiye Cumhuriyeti'nde 1990'lı yıllarda tartışılmaya başlanmıştır (Demirel, 1999; MEB, 2002, Sands, 1997). Türk müzik eğitimi literatüründe, müzik öğretmenin sahip olması gereken özellikleri çeşitli açılardan tanımlayan çalışmalar bulunmaktadır (Uçan, 1999). Bununla birlikte, çok yönlü bir müzik öğretmeni yeterlik alanları modeli ise göze çarpmamaktadır. Genel öğretmen yeterliklerini içeren modellerin eğitim bilimsel literatürden müzik eğitimi alanına transferi de tek başına yeterli değildir. Çünkü günümüzün müzik öğretmeni niteliklerini ortaya koyarken,

mevcut sistemin yönetsel düzeyde belirledikleri ve pedagojik tanıtıların yanı sıra, alanın doğası da göz önünde tutulmalıdır.

Değişik okul kademelerinin yeni öğretim programları ve ders kitapları incelendiğinde, geleneksel müzik dersi resminin dönüşüm geçirmekte olduğunu tespit etmek mümkündür. Yeni hedef, içerikler ve metodolojik gelişmeler, müzik dersinden ve müzik öğretmeninden salt şarkı söyleyip çalgı çalma işleminin ötesinde de taleplerde bulunmaktadır (Kalyoncu, 2002; MEB, 1994).

Müzik eğitimi bölümlerinin akademik yaşama entegresinden bu yana gittikçe artan bilimsel araştırma ve tutumların alandaki etkileri de bu imajla yetinilemeyeceğini açıkça göstermektedir. Kısaca ifade etmek gerekirse; müzik öğretmenin işlev alanı artık oldukça genişlemektedir. Müzik öğretmeni yeterlikleri için, genel öğretmen yeterliklerinden yola çıkılarak aşağıdaki gibi bir model önerilebilir (Demirel, 2002; Kalyoncu, 2003; Sands, 1997).

1-Müzik alan bilgisi: Müzik öğretmeni, müziğin temel özellikleri, yasaları, kuramları, ilkeleri, temel öğeleri, bu öğeler arasındaki ilişkiler ve müziğin tarihsel gelişimi hakkında gerekli bilgi düzeyine ulaşmış olmalıdır. Müziğin, yaşadığı toplum ve diğer kültür çevrelerindeki şekillenişini ve işlevlerini tanımalı, müzik dersinin kültürün aktarılması ve ona katkı sağlanması için belli roller oynadığının bilincine varmalı ve bu sorumluluğu taşımalıdır.

2-Müziksel davranış biçimleriyle aktif bir ilişki: Müziksel davranış alanları, bireyin müziksel olarak biçimleneceği, davranışlar edineceği temel yönleri kapsamaktadır. Müzik öğretmeni, temel müziksel davranış alanlarında çeşitli öğrenim deneyimleri geçirmiş olup, bunları dersinin her aşamasına taşıyabilmelidir. Temel müziksel davranış alanları şunlardır (Kalyoncu, 2002).

- Müzik yaratma: deneme, doğaçlama, besteleme, düzenleme vs.
- Müzik yapma: bireysel ve toplulukla çalma, söyleme vs.

- Müziksel dönüştürme: müziği devinim, dans, pandomim, drama, resim, simgesel ve non-verbal anlatım vb. ifade biçimlerine dönüştürme vs.
- Müzik dinleme: analitik, duygusal, birleştirici vb. dinleme, özümseme vs.
- Müzik üzerinde düşünme: analitik, eleştirel, betimsel vb. düşünme, tartışma vs.
- Müziği anlama: müziğin kuramını, yapısını, içeriğini, stilini, etkisini vb. anlama vs.

3-Müzik öğretimi yeterlikleri: Ağırlıklı olarak ders ve sınıf ortamıyla ilgili olan öğretim bilgisi donanımları, tüm öğretmenlik dallarının en spesifik yanlarından birisidir. Öğretmen öğrenciyi genel ve müziksel gelişim özellikleriyle tanımalı, biçimlendireceği bu materyale özgü öğrenme yaklaşımlarına hakim olmalıdır. Müzik alan bilgisini öğrenciye etkili olarak aktarabilmek ve müziksel beceriler oluşturmak için öğretme ve öğrenme sürecini organize etme, yönetme, yürütme, yönlendirme ve değerlendirmeyi ilgilendiren didaktik (Trapp,1994; TDK, 1992) ve metodolojik nitelikleri kazanmış olmalıdır (Demirel, 2002; Sands,1997).

4- Öğretmenlik meslek bilgisi: Müzik öğretmeni, öğretmenlik mesleğine özgü bilgi, beceri ve tutumları ve profesyonel özellikleri kazanmış olmalıdır. Bu kapsamda mesleğinin gerçekleştiği okul ortamını, bağımlılıklarını ve sınırlarını tanımalı, mesleğindeki aktüel eğilim ve yönelimlerle tanışmalıdır. Hizmet içi eğitim ve gelişim etkinliklerine katılma, meslektaşlarıyla işbirliği, rehberlik hizmetlerini destekleme ve öğrencilerle iletişim kurma, öğrenci velileriyle ilişkiler, okuldaki genel eğitim etkinlikleri yanı sıra planlı ve sistemli çalışma, sorumluluk, zamanı iyi kullanma vb. noktalarda pratik yeterliklere sahip olmalıdır.

5- Bireysel/kişisel özellikler: Kişilere göre farklılıklar gösteren bireysel özellikler, müzik öğretmenlerinin mesleki başarılarını son derece etkileyecektir. Güdüleyicilik, başarıya odaklanmışlık, araştırmacılık ve yeniliklere açık olma, üreticilik, kendi performansı üzerinde düşünme ve gelişmeye isteklilik gibi özellikler bunlar arasında sayılabilir.

Müzik Öğretmenliği Özel Alan Yeterlikleri

Öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinden olan program ve içerik bilgisi yeterlik alanının özel alan öğretim programı bilgisi ve uygulama becerisi ile özel alan öğretim programını izleme-değerlendirme ve geliştirme alt yeterlikleri, branşlar bazında öğretmenlerin, görevlerini etkili ve verimli bir biçimde yerine getirebilmeleri için sahip olmaları gereken bilgi, beceri ve tutumlar olarak tanımlanan, öğretmenlik mesleği özel alan yeterliklerini içermektedir (MEB, 2008).

Müzik öğretmenliği hem genel öğretmen yeterliklerini hem de kendine has müzikal öğretim yöntemlerini içermekte olan özel bir branş mesleğidir. Bu bağlamda müzik öğretmenliği mesleğine yönelik bazı özel alan yeterlikleri incelenecektir.

Müzik öğretim yöntemleri

Müzik öğretim yöntemi, müzik öğretimi sürecinde veya müziksel öğretme-öğrenme etkinliklerinde amaca ulaşmak ya da hedefe erişmek için bilinçli ve mantıklı olarak seçilen ve izlenen düzenli yoldur.

Tanımda da açık-seçik belirtildiği gibi, müzik öğretiminde amaca ulaşma ya da hedefe erişme yolu hem düzenlidir, hem de bilinçli ve mantıklı olarak seçilir ve izlenir.

Müzik öğretim yöntemleri, müzik öğretim süreçlerinin veya müziksel öğretme-öğrenme etkinliklerinin en önemli öğelerinden biridir. Müzik öğretim yöntemleri, bir yandan müzik öğretimi yaklaşımlarıyla, diğer yandan müzik öğretim teknikleri, müziksel öğretme-öğrenme stratejileri ve taktikleriyle sıkı sıkıya ilişkilidir.

Müzik eğitiminde geçmişten günümüze doğru çok çeşitli müzik öğretim yöntemleri uygulanmaktadır. Bunlardan bazıları eğitimin genelinden veya diğer eğitim alanlarından müzik eğitimi alanına alınmakta ve aktarılmakta, bazıları müzik eğitimi alanında oluşturulmakta ve geliştirilmektedir.

Müzik eğitiminde kullanılan müzik öğretim yöntemlerini genel, özel, özgül olmak üzere üç ana boyut ve aşamada düşünmek gerekir. (Uçan,1999).

Klasik anlamda uygulanan Müzik Öğretim Yöntemlerinin yanında günümüz dünyasında bu yöntemlere farklı bakış açıları sağlayan çeşitli tekniklerin ve müziğe bakış şekillerinin (Orff, Delcaroze, Kodaly, Suzuki gibi) yaratıldığını ve gittikçe ülkemizde de yaygınlaşarak geliştiği gözlemlenmektedir. Bu yöntemlerin güçlüğü öğretmenin omuzlarındadır. Günlük öğretim süreçlerinde çocukların ve gençlerin yaşamlarını son derece köklü şekilde zenginleştirebilecek, yeteneklerini ezmeyecek, özellikle bu yeteneklerin gelişmesini ve bir davranışa dönüşmesini sağlayacak özgün yöntemler oluşturacak kadar özenli ve yaratıcı olunmasını gerektiriyor (Ocalan, 2005).

Müzik öğretim teknikleri

Müzik öğretim yöntemlerinin ve müziksel öğrenme-öğretme stratejilerinin uygulanmasında ve müziksel öğrenme-öğretme stratejilerinin uygulanmasında çeşitli müzik teknikleri kullanılır. Bunların başlıcaları şunlardır;

1. Sınıfla Öğretim Tekniği,
2. Kümeyle Öğretim Tekniği
3. İkiye-Bir Öğretim Tekniği,

4. Bire-Bir (Bireysel) Öğretim Tekniği,
5. Eşli Öğretim Tekniği,
6. Kaset Destekli Öğretim Tekniği,
7. Bilgisayar Destekli Öğretim Tekniği,
8. Gösterili Öğretim Tekniği,
9. Dramalı Öğretim Tekniği,
10. Benzetimli Öğretim Tekniği,
11. Ödevle Öğretim Tekniği,
12. Beyin Fırtınasıyla Öğretim Tekniği,
13. Buyrukta Bulunmayla Öğretim Tekniği,
14. Yönergelemeyle Öğretim Tekniği,
15. Alıştırma ile Öğretim Tekniği,
16. Çalıştırma ile Öğretim Tekniği
17. Parça verme ile Öğretim Tekniği,
18. Ödevlendirme ile Öğretim Tekniği,
19. Yönlendirme ile Öğretim Tekniği,
20. Gösterme ile Öğretim Tekniği,
21. Yaptırma ile Öğretim Tekniği,
22. Öykülendirme ile Öğretim Tekniği,
23. Buldurma ile öğretim Tekniği,
24. Eşleştirme ile Öğretim Tekniği,
25. Oyunlaştırma ile Öğretim tekniği (Uçan, Yıldız ve Bayraktar, 1999).

Müzikal yaratıcılık

Yaratıcılık yüzyıllar boyu yalnızca olağanüstü insanlara özgü bir Tanrı vergisi olarak kabul edile gelmiş; yaratıcılık kavramı da en çok "güzel sanatlar alanındaki yaratıcılık" için kullanılmıştır. "Tanrısal güç" sanısı, dahi ile deli arasındaki kıl payı bir ayırım olduğu gibi bilim dışı görüşler de yakın zamanlara dek benimsenmiştir (Tarman, 1999).

4. Bire-Bir (Bireysel) Öğretim Tekniği,
5. Eşli Öğretim Tekniği,
6. Kaset Destekli Öğretim Tekniği,
7. Bilgisayar Destekli Öğretim Tekniği,
8. Gösterili Öğretim Tekniği,
9. Dramalı Öğretim Tekniği,
10. Benzetimli Öğretim Tekniği,
11. Ödevle Öğretim Tekniği,
12. Beyin Fırtınasıyla Öğretim Tekniği,
13. Buyrukta Bulunmayla Öğretim Tekniği,
14. Yönergelemeyle Öğretim Tekniği,
15. Alıştırma ile Öğretim Tekniği,
16. Çalıştırma ile Öğretim Tekniği
17. Parça vermeyle Öğretim Tekniği,
18. Ödevlendirmeyle Öğretim Tekniği,
19. Yönlendirmeyle Öğretim Tekniği,
20. Göstermeyle Öğretim Tekniği,
21. Yaptırma ile Öğretim Tekniği,
22. Öykülendirmeyle Öğretim Tekniği,
23. Buldurma ile öğretim Tekniği,
24. Eşleştirmeyle Öğretim Tekniği,
25. Oyunlaştırma ile Öğretim tekniği (Uçan, Yıldız ve Bayraktar, 1999).

Müzikal yaratıcılık

Yaratıcılık yüzyıllar boyu yalnızca olağanüstü insanlara özgü bir Tanrı vergisi olarak kabul edile gelmiş; yaratıcılık kavramı da en çok "güzel sanatlar alanındaki yaratıcılık" için kullanılmıştır. "Tanrısal güç" sanısı, dahi ile deli arasındaki kıl payı bir ayrım olduğu gibi bilim dışı görüşler de yakın zamanlara dek benimsenmiştir (Tarman, 1999).

Toplumun ve insanlığın gelişmesinde önemli bir yer tutan yaratıcılık, her bireyde var olan ve insanın yaşamının her döneminde bulunabilen bir yetenek, günlük yaşamdan bilimsel gelişmalara kadar uzanan geniş bir alana içine alan süreçler bütünü, bir tutum ve davranış biçimidir (Demirci, 2000).

Müziğin, eğitimde kullanılış amaçları düşünüldüğünde, insan beyninde geliştirdiği yaratıcılık özelliği ortadadır. Erken yaşlarda başlayan müzik eğitimi ile beraber, çocukların yaptıkları ritim galgıları, ezgi dinleme, ezgi söyleme, duyduğu ezginin ne olduğunu bilme, doğada duyduğu sesleri çıkarma ya da doğada gördüğü canlı ve cansız varlıkların seslerini çıkarabilme, doğa olaylarını seslendirmeye ve bunlardan öyküler çıkarma gibi etkinlikler ile müzikal zekaları geliştirdiği gibi, müzikal yaratıcılıkları da özgür bir şekilde geliştirmeye başlayacaktır. Bu durum müzik öğretmenlerinin yaratıcılık yeteneklerinin ve bu yeteneklerini öğrencilere müzik yolu ile aktarmalarının ne kadar önemli olduğunu vurgulamaktadır (Gündoğdu, 2006).

Kulak eğitimi

Müzik öğretmenlerinin öğretmenlik yaşamları sırasında öğrencilerine vermesi gereken en temel müzik eğitimidir. Müziksel gelişimde erken çocukluk dönemi büyük önem taşır. Özellikle 4 ve 6 yaşlar arası ses ve yükseklik algılama dönemidir. Bu süre boyunca sağlanacak zengin bir müziksel çevre, sonraki müziksel yetenek için önemli bir temel oluşturur (Tarran, 2004; Gündoğdu, 2006). Kulak eğitimi, temel ritim ve ses bilgisi olarak iki bölümde ele alınabilir.

Bir insanın ritim duygusunun eğitim yoluyla geliştirilmesi, onun doğa ile uyumunu desteklemek ve güçlendirmek demektir. Bu nedenle, ritim eğitimi insanın temel gereksinimleri arasında kabul edilmelidir. Sanat eğitimi bu itibarıyla doğrudan karşılayan bir araçtır. Temel eğitim kurumlarında ritim eğitimi verilmesi bu nedenle gereklidir (Orçul, 2004; Gündoğdu, 2006).

Müziğin diğer temel ögesi de ses ve ezgidir. Ses bilgisi, sesin ve ezginin duyulması, algılanması çalışmalarını içermektedir. Temel eğitimde, ezginin algılanması, incelenmesi ve aynı şekilde sesin tını farklılıklarının ayırt edilmesi gibi temel duyum çalışmalarının yapılması, öğrenci kulak eğitiminde büyük önem taşımaktadır.

Çalgı eğitimi

Çalgı eğitimi yoluyla öğrencilerin; müzik bilgi ve beğenilerini, müzikalitelerini, birlikte müzik yapma yeteneklerini geliştirmeleri, düzenli ve disiplinli çalışma alışkanlıkları kazanmaları, ulusal ve evrensel müzik sanatını tanımaları amaçlanır. Bireysel ve toplumsal özelliği olan bir eğitim olmasından dolayı; çalgı eğitiminin bireyi ve toplumu etkileme özelliğiyle insan yaşamında etkin bir yeri vardır. Çalgı eğitimi, müzik sevgisini güçlendirir. Öğrencide bağımsızlık duygusu yaratarak, kendine olan güveni artırır (Biber ve Öz, 2001). Bu bağlamda okullarda özellikle öğretmenlerin en az bir okul çalgısını öğrencilerine öğretmeleri önerilmektedir.

Çalgı bakımı

Çalgı bakım ve onarım dersi programı ile öncelikle öğrenciler, çalgısında normal olması gereken durumu fark edebilmeli, çalgısının temel özelliklerini temel hatlarıyla kavrayabilmeli, çalgılarının periyodik bakımlarını yapabilmeleri gerektiğini kavrayabilmeli, ihtiyaç duyduklarında, kazandıkları pratik bilgi ve becerileri sayesinde çalgılarında oluşan istenmedik problemleri en azından, daha profesyonel bir yardıma ulaşınca kadar geçici dahi olsada aşabilecek düzeye gelmeli, en önemli kazanımların başında gelen kendi çalgılarının akordunu kendi kendilerine yapabilme becerisine ulaşabilmelidirler. İklim koşullarının değişiklikleri dahil olmak üzere çalgılarını korumaya yönelik bilgi sahibi olan öğrencilerin çalgılarına zarar verebilecek

kötü koşullardan haberdar olmaları sağlanmalıdır. Bu beceri ile öğrenciler, çalgılarının daha uzun süre sağlıklı kullanılır kalmasını sağlayabileceklerdir.

Öğrencilerin, ihtiyaç duyduklarında bazı parçaları değiştirebilecek özgüvene ve el becerisine sahip olmaları gerekmektedir. Ayrıca temizlik ve bakım için gerekli el becerilerini kazanarak bu yolla çalgısının ses kalitesini muhafaza edebilmeleri sağlanmalıdır (Açın, 1994).

Ses eğitimi

Doğadaki ses ve gürültüleri, korku ve kuşkuyla izleyen ilk insan, bunları yansılamış, topluca yaşamaya başladıktan sonra da, birbirleriyle anlaşabilmek için, seslenerek, el, baş, kaş, göz simgeleriyle, dokunarak, dürterek, kısacası, hareket, jest ve mimiklerle kendisini ifade etmeye çalışmışlardır. Giderek, yaygınlaşan ve ortak bir duruma gelen, bu anlaşma biçimi, toplumca da benimsenmiştir.

Toplumlar uygarlaştıkça, sözcükler çoğalmış ve gelişmiş, bugün bile kullandığımız, jest, hareket ve mimiklerle de birleşerek, dili, daha ileri bir anlatım gücüne ulaştırmıştır. Sözcüklerle sesler arasında daha etkin bir işbirliği kurarak etkiyi yoğunlaştırmak isteyen insan, bununla da yetinmeyerek, müziğe başvurmuş ve doğuştan beraberinde getirdiği doğal sesini de eğitmek ve geliştirmek yollarını aramış, yüz yıllar boyunca süren çabaların ve aşamaların sonunda da, ses tekniği ve eğitim metotlarını geliştirerek günümüze ulaştırmıştır.

İnsan yaşamında sesin, konuşmak ve müzik yapmak gibi, iki önemli yeri vardır. Müzik yapmaya yarayan diğer araçların tek başına oluşturamadığı çeşitli renklerin tümünü içeren insan sesi, dilden aldığı güçle de, etkinliğini bir kat daha arttırmış, kendine özgü teknik ve yöntemleriyle de, müzik yapmaya yarayan diğer araçların yanındaki değerli ve tutarlı yerini almıştır.

İnsan sesi ve ses organı, müzik yapma ve yaratmada en doğal, en kullanışlı, en yetkin ve en etkili araçtır (Uçan, 1994). Ses, insanların iletişim kurma ve anlaşma aracıdır. Doğanın insanoğluna verdiği en önemli armağanlarından biridir. Sesin eğitilmesi, ister konuşmada, ister daha etkili konuşma diyebileceğimiz şarkı söylemede büyük önem taşır. Ünal'a (1989) göre, ses eğitimi insanın sesini, doğru, etkili ve güzel konuşmasını ve bunu yaşam boyu kullanabilmesini sağlar.

Ses eğitimi kavramı; bireylere konuşma ve/veya şarkı söylemede seslerini doğru, etkili ve güzel kullanabilmeleri için gereken davranışların kazandırıldığı ve içinde konuşma, şarkı söyleme ve şan eğitimi gibi alt ses eğitimi basamaklarını barındıran, disiplinler arası bir özel alan eğitimidir. Tanımda kullanılan "doğru"; anatomik ve fizyolojik yapıya, dil ve müzik özelliklerine, gerçeğe ve kurallara uygunluğu, "güzel"; söyleme biçimindeki uyum ve ölçülebilir davranışlarındaki dengeyi, "etkili" kavramı ise, başkaları üzerinde bıraktığı duygusal izi nitelendirmektedir (Töreyin, 1998).

Okuldaki ses eğitiminin ana hedefi, konuşabilen herkesin sesini olanaklar elverdiğince eğitmek ve onlara müzik yapabilme kolaylığını ses tekniği yönünden kazandırmaktır (Birol, 1992).

Öğretmen, çocukları seslerini zorlamadan şarkı söylemelerine önem vermek zorundadır. Okullarda müzik eğitimi verecek öğretmenlerin ses eğitimiyle ilgili doğru ve yeterli bilgi ve beceriye sahip olması gerekmektedir (Öztürk, 2003).

Toplu çalma ve söyleme

Müzik eğitimi içinde işitme eğitimi, çalgı eğitimi ve ses eğitiminin yanı sıra en az bunlar kadar önemli sayılabilecek bir diğer unsur da "toplu çalma" ya da "toplu söyleme" biçiminde adlandırdığımız "birlikte müzik yapma"

etkinlikleridir. Bu etkinlikler, müzik eğitimi almakta olan öğrenciyi öğrenci grupları içinde aktive ederken bir yandan bireysel yetilerinin gelişmesine, bir yandan da toplumsal becerilerinin pekişmesine yardımcı olmaktadır. Birey, 7 yaşından başlayarak aile dışında büyük toplum içinde yaşamının ve var olmanın zorluklarını sosyal nitelikli insan grupları oluşturarak çözmeye çalışmaktadır. Bir grupta kalabilmek, o grupta birlikte işlevsel olabilmek, insanın bu yaşlarda varlığını duyumsadığı en önemli kavramlardır. Esasen aileyi de bir çekirdek grup olarak ele alacak olursak insan, tüm yaşamı boyunca bir grup olgusu içinde yer almaktadır. İnsana ait bu gerçeği algılamış olan eğitim, insanı insan grupları içinde aktive etmeyi; hem bir birey olmak, hem de bir grubun üyesi olmak gerçeğini göz ardı etmeksizin insanı geliştirmeyi temel amaç olarak görmüştür. Müzik eğitiminde grup gerçeğinin yansımaları ise “toplu çalma/söyleme”, bir başka ve genel bir deyişle “birlikte müzik yapma” etkinlikleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bakış açısından bakıldığında müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarımızdaki toplu çalma ve söyleme etkinliklerinin önemi daha da belirginleşmektedir (Kıvrak, 2003).

Müzik öğretimi, bireysel, grupsal (toplu), bireysel-grupsal biçimlerde yapılır. Genel müzik öğretimi daha çok grupsal, mesleki müzik öğretimi daha çok bireysel, özgen müzik öğretimi ise bireysel ve grupsal çalışma etkinliklerini kapsar (Uçan, 1990).

Toplu ses eğitimi (koro) çalışmaları

Her derecedeki okullarımızda en yaygın olarak kurulan ve öğrencilerin zevkle katıldıkları müzik topluluklarıdır korolar. Toplu şarkı söyleme öğretiminin gerçekleştirildiği bu topluluklarının yaşama geçirilebilmesi için; sağlıklı bir derslik, bu işi seven bir müzik öğretmeni, bir eşlik çalgısı (piyano, org, gitar) ve sesi müzik yapmaya uygun, tonal duygusu ve müziksel işitmesi yeterli ve istekli 30-40 kişinin bir araya getirilmesi yeterlidir. Bazı temel

uygulamalardan sonra öğrencilere şarkılar, türküler, kanonlar ve çok sesli parçalar söyletmek daha verimli olur.

Bilinçli bir müzik eğitimcisi, seslendirilecek parçaların ses genişliğine dikkat ederek, öğrencilerin seslerini zorlamadan ve fazla yormadan çalışarak ve korodaki öğrenci sayısını artırarak bu ve benzeri sonuçları aşabilir ve iyi sonuçlar alınabilir (Egüz, 1991).

Okul çalgı topluluğu orkestra çalışmaları

Burada sözü edilen orkestra (10) kavramı, klasik ya da büyük orkestra anlamında değil, oda müziği gruplarını da içeren her tür çalgı topluluğu olarak değerlendirilmelidir. Öğrenci sayısı 8-10 kişiden başlayıp 30-40 kişiye kadar çıkabilen, yapısında birbiriyle uyumlu, sesleri kaynaşabilen ve öğrencilerin çalabildiği çalgıların (flüt, bağlama, gitar türleri, klavyeli çalgılar, mandolin, keman, akordion, piyano, bateri ve diğer vurmali çalgılar gibi) yer aldığı topluluklar olarak anlaşılmalıdır. Çalgı Topluluğu çalışmaları, toplu çalgısal müzik öğretiminin ve uygulamalarının yapıldığı, çok sesli müzik öğretiminin en kolay uygulandığı, çoğu zaman da iyi sonuçların alınabildiği çok keyifli çalışmalardır. Öğrencilerin koro çalışmalarında karşılaştığı detone olma, istenen sesi ve tonu verememe gibi sorunlar yaşanmaz. Önünde notaları müzikal olarak seslendirebilmesi ve çalgısından çıkarabildiği temiz sesler yeterlidir (Gazimihal, 1928).

Toplu çalma eğitimi almış bir müzik öğretmeni mesleğine başladığında bu yeterliklerini doğru bir şekilde uygulayarak öğrencilere toplu çalma çalışmaları yaptırabilir. Bu çalışmalar, flüt orkestraları, gitar orkestraları, mandolin orkestraları gibi okul çalgılarının içinde bulunduğu toplu çalma çalışmaları olmaktadır (Gündoğdu, 2006).

Çalgı eğitiminde kazanılan becerilerin orkestra-oda müziği eğitimi gibi daha geniş bir alanda geliştirilmesi-pekiştirilmesi ile öğrenci, ulusal ve evrensel müzik örneklerini tanımaktadır (Biber Öz, 2001).

Müzik eğitiminde teknolojinin kullanımı

Eğitim ve teknoloji, insanoğlunun yetiştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Her ikisinin de temel amacı kişilerin gelişimine etkili olarak katkı sağlamaktır. Sağlanan bu katkı, daha çok etkili ve kalıcı öğrenmelerin oluşmasında yoğunlaşmaktadır. Eğitimciler, her iki kavramı sürekli olarak öğrenme öğretme ortamlarında yapılan faaliyetlerde kullanmaktadır. Teknolojinin sağladığı yararlarından en önemlisi öğrencilerin öğrenme faaliyetlerini isteyerek sürdürmeleridir. Teknoloji ve eğitim kendi başlarına birer bilim dalı olup apayrı kuramları ve teknikleri bulunmasına rağmen öğrenme ve öğretme ortamlarında kaliteyi artırmak için birlikte kullanılmaktadırlar. Bu kullanım yeni bir disiplini yani eğitim teknolojisini ortaya çıkarmıştır (Işman, 2003).

Eğitim teknolojisinin insanlık tarihi kadar eski olduğunu söylemek mümkündür. Ancak, bu alandaki dikkat çekici gelişmelerin 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren yaşandığı ve daha da hız kazanarak günümüze ulaştığı görülmektedir. Bugünün modern eğitim sisteminde etkin rol oynayan eğitim teknolojileri çağdaş eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Teknoloji destekli çağdaş eğitim öğrenciyi, görsel ve işitsel araçlarla donatılmış eğitim ortamında yetiştirip, yaparak-yaşayarak öğrenen, düşünen, araştıran ve araştırmalarının sonucunu toplum yararına sunan bireyler haline getirirken öğretmenin de pozisyonunu değiştirmeye başlamıştır. Bilgi çağının öğretmeni, öğrenciye bilgiyi ezberletmekten ziyade kendini sürekli yenileyen ve bildiklerini öğrenciye sağladığı rehberlik yoluyla sunabilen, öğrencinin hangi bilgiyi nereden nasıl bulabileceğinin yolunu gösteren, günün şartlarına uygun bilgi ve teknik donanımına sahip, ufku açık öğretmen modelidir (Alkan, 1985).

Teknoloji araçları, öğrencilerin aktif müzik yapmalarına rehberlik etmekte, öğrencilerin aktif katılımıyla, kendi özgün bestelerini keyifle yaparak, yaratıcılıklarını güçlendirmesini sağlamaktır. Araştırmalar sonucunda; müzik eğitiminde teknoloji uygulamaları sayesinde müzik dersinin öğrenciler üzerinde daha ilgi çekici bir hale geldiği, kendi özgüvenlerini kazanmaya yardımcı olduğu, daha verimli ve etkili bir öğrenmenin sağlandığı, grup çalışmalarını güçlendirdiğini, eleştirici düşünce ve problem çözümünü olumlu yönde etkilediğini, müziğin bilim ve sanat boyutuyla kavranabildiği, aktif katılımı müzik dersinden daha fazla keyif alındığı gözlemlenmiştir (Arapgirlioğlu, 2003).

Bir müzik öğretmenin ders içi ve ders dışı teknolojik araçları kullanabiliyor olması, müzik dersinin daha yararlı ve öğrenciler için daha zevkli geçiyor olması anlamına gelmektedir. Bu araçların kullanılması yalnızca derslerde değil ders dışı etkinliklerde de yapılan etkinliğin daha başarılı ve zevkli olmasını sağlayacaktır (Gündoğdu, 2006).

İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, araştırma konusu ile ilgili bulunan araştırma ve tezler yer almaktadır. Ancak KKTC'de müzik öğretmenliği mesleki özel alan yeterliği değerlendirilmesine yönelik yeterli çalışmalara rastlanılmadığından, yabancı ülkelerin çalışmalarından da, farklı alan çalışmaları örnek olarak alınmıştır. Bölüm içerisinde tanıtılan bu çalışmalar 1990-2010 yıllarını kapsamakta olup, kronolojik bir sıra içerisinde açıklanmıştır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yapılan araştırmalar

Taşkın F. İley (2004) çalışmasında, müzik eğitiminin genel amaçları ve ilkokul 4-5 sınıfları ile ortaöğretim 1-2-3 sınıfların genel amaçları uyarınca

Müzik eğitim ve öğretim programlarında her ünitenin öğrenciye veriliş amaçları ve bu amaçların ardından öğrencide gerçekleştirilmesi gereken davranışlar araştırılmış; öğrencilerde bu amaçların ne derece davranışa dönüştüğü ve nota dilinin ne derece öğrenildiği irdelenmiştir. Araştırmada 11 ilk okulun 4-5 sınıfları ile 5 ortaokulun 1. 2. Sınıflarını bitiren toplam 3636 öğrenciye seviye tesbit anketi; ve 2002-2003-2004 öğretim yıllarında Lefkoşa Belediye Hudutları içerisinde bulunan 10 ilkokul ile 5 ortaokulda görev yapan toplam 26 müzik öğretmenine yönelik anket çalışması uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre KKTC' de ilk ve ortaokullarda müzik eğitiminin yapılmadığı, öğrencilerin çağdaş düzeyde bir müzik eğitimi almadığı gibi her yıl artması gereken müzik eğitim düzeyinin daha aşağılara düştüğü ortaya çıkmıştır.

Yurt dışında yapılan araştırmalar

Taebel (1990) çalışmasında, müzik öğretmenlerinin sınıf performans değerlendirilmesi hususunu incelemiştir. Bu çalışmanın amaçları, (a) müzik öğretmenlerinin sınıf performanslarının diğer öğretmenlerin performansları ile karşılaştırılarak betimlenmesi ve (b) müzik öğretmenlerinin, değerlendirme programının çeşitli yönleri ile ilgili algıları hakkında bilgi sunmaktadır. Bu çalışmada, müzik öğretmenleri ile diğer öğretmenlerin on alandaki yeterlikleri ve çeşitli sınıf davranışları karşılaştırmıştır. Çalışmanın odağı olan on sınıf yeterlik alanı şunlardır: (1) Düzenli öğretim sunar; (2) Malzeme ve ekipman kullanır; (3) Alıştırma ve uygulama için imkan sağlar; (4) Öğrenci başarısını izler; (5) Gözetim verisi kullanır; (6) Sınıf süresini yönetir; (7) Öğrenci davranışını muhafaza eder; (8) Konu alanını bilir; (9) Yapıcı bir atmosfer oluşturur; (10) Anlaşılır ve etkili bir şekilde iletişim kurar. Sözü edilen on yeterlik alanının yedisinde, müzik öğretmenlerinin yeterlik sonuçlarının tüm öğretmenlere ait ortalama değerinin altında olduğu anlaşılmıştır. Ancak, sınıf izleme enstrümanında yer alan yüzonyedi davranıştan doksandördün'de, müzik öğretmenlerinin belirli sınıf davranışları bağlamında elde ettikleri

puanların, diğer öğretmenlere ait puanlardan neredeyse hiçbir farklılık göstermediği ortaya çıkmıştır. Ayrıca, materyal kullanımı ve öğrencilerden verimlilik elde etme hususlarında, müzik öğretmenlerinin daha üstün oldukları bulgulanmıştır.

Davit J. Teachout (1997) çalışmasında, öğretmen adayları ile deneyimli öğretmenlerin, başarılı müzik öğretimi için önemli olan beceri ve davranışları hususundaki görüşleri incelenmiştir. Araştırmada, öğretmen adayı ve deneyimli öğretmenlerin, hangi beceri ve davranışların, öğretim deneyiminin ilk 3 yılında başarılı müzik öğretimi için önemli olduğu sorusuna verdikleri cevaplar karşılaştırılmıştır. Her grup için elde edilen sonuçlar incelendiğinde, en üstte yer alan on öge arasındaki 7 ögenin, her iki grup için ortak olduğu tesbit edilmiştir. Söz edilen 7 öge ise şunlardır; olgun olmak, kendine hakim olmak; öğrencileri teşvik edebilmek; güçlü liderlik becerilerine sahip olmak; öğrencileri öğrenme sürecine dahil etmek; güvenilirlik sergilemek ve yapıcı bir yaklaşımı benimsemektir. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmen adayları ve deneyimli öğretmenlerin, çoğunlukla hangi beceri ve davranışları, başlangıç öğretim başarısı için en önemli olarak dikkate aldıkları hususunda hemfikir oldukları varsayılabilir. Ancak, iki grubun, toplam ögeler arasındaki altı ögeyi sıralarken bir hayli farklı davrandığı görülmüştür. Bir diğer önemli bulgu ise, her iki grup tarafından son derece önemli olduğu ifade edilen "motivasyon ve güven" in, normalde, lisans düzeyindeki müzik eğitim programlarına dahil edilmediği, buna mukabil, başlangıç müzik başarısı için nisbeten önemsiz olarak adledilen "piano çalma ve şarkı söyleme becerilerinin" geleneksel olarak lisans eğitimi müfredatına dahil edildiği görülmüştür.

Dolloff (1999) "Kendimizi Öğretmen Olarak Hayal Etmek: Müzik Öğretmenliği Eğitiminde Öğretmen Kimliğinin Geliştirilmesi" isimli çalışmasında, müzik eğitimi alan öğrencilerin, öğretmenler ve öğretmenlik ile ilgili sahip oldukları imajlar ve bunların müzik öğretmenliği eğitimi üzerindeki etkilerini içeren zengin bilgi hazinesini incelemiştir. Bu çalışmada, (a) şahsi

ajların müzik eğitiminde resmi öğrenim bileşeni olarak açığa çıkarılması ve analiz edilmesi için kullanılan çeşitli yöntemler tarif edilmiştir ve (b) "imaj"ın, müzik öğretiminde yapıcı mesleki bilgi birikimi bileşeni olarak rolü üzerinde devam eden araştırmalardan ortaya çıkan birtakım öğretmen imajları araştırılmıştır. Sözü edilen imajlar, bir müzik öğretmeni eğitim programı kapsamında araştırılması için kullanılan üç farklı yaklaşımı özetlemektedir. Anlaşılan konu ve yaklaşımlar şunlardır: (1) Öğretmenler hakkında hikayeler yazmak; bu hikayelerin yazımı bireye kendi eğitim hayatındaki önemli olumlu ve olumsuz rol modellerinin hatırlanmasına fırsat verir; (2) Sembolik metaforların kullanılması; bu yolla, öğretmenin nasıl olduğu izah edilebilir; (3) Hayal edilen ideal öğretmenin çizerek ifade edilmesi. Çalışma amacı ile öğretmen adaylarının, öğretmen ve öğretmenlik ile ilgili sahip oldukları imajların ortaya çıkarılmasının, onların öğretme ve öğrenmenin kavramı hakkındaki inançlarının kabullenilmesi yönünde bir adım olduğu düşünülmektedir.

Gündoğdu (2006), tarafından yapılan araştırmada, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilk ve orta öğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin düşüncelerine göre, alanda görev yapan müzik öğretmenlerinin sahip oldukları mesleki alan yeterlik seviyelerini belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca ulaşmak için; İstanbul ilinde MEB'na bağlı ilk ve orta öğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenleri, örneklemini, devlet ve özel ve devlet eğitim kurumundan ulaşılabilen 92 müzik öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada veri toplamak amacı ile Temel Eğitime Destek Projesi'nden yola çıkılarak hazırlanan "Müzik Öğretmenleri Mesleki Yeterlik Anketi" kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, Kulak eğitimi yeterlik alanında, müzik öğretmenlerinin kulak eğitimi yeterliklerine sahip oldukları, ses eğitimi yeterlik alanında, müzik öğretmenlerinin, yeterli oldukları ve bu katı ile birlikte teknik açıdan eksiklikleri olduğu görülmektedir.

Sağlam (2008), tarafından yapılan araştırmada, müzik öğretmenliği lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının

belirlenmesidir. Bu amaçla 2007–2008 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Harran Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 126 öğrenciden 110 öğrenciye “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” uygulanmıştır. Yapılan istatistiksel analizlerde, müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyet, devam edilen sınıf düzeyi ve mesleği tercih sebebine göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna varılmıştır. Genel olarak kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu görülmüştür. Üst sınıflara doğru gidildikçe öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumunun arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Mesleği sevdiği için tercih edenlerin öğretmenliğe yönelik tutumunun daha olumlu olduğu görülmüştür.

Çelik (2009), tarafından yapılan araştırmada, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Programında okuyan öğrencilerin mesleki heyecan ve kaygılarının incelenmesi, bu bağlamda öğretmen adaylarının daha tutarlı, disiplinli çalışmaları, mesleki hayata daha özgüvenli, daha cesaretli adım atmalarını incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaca ulaşmak için; İnönü Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi 4. sınıf 35 erkek ve 85 kız olmak üzere toplam 120 öğrencinin görüşleri alınmıştır. Bu araştırmada KPSS sınavının müzik öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin motivasyonlarını ne kadar etkilediği ve mesleki kaygılarının, yani atanamama kaygılarının ne kadar arttığı ve çağdaş müzik öğretmeni yetiştirilmesi hedef alınarak, öğrencilerin mezuniyet sonrasında ilk ve orta öğretim kurumlarında düzenli ve planlı olarak eğitim-öğretimi yürütebilmesinin, bulunduğu ortam içerisinde uyumlu çalışabilmesinin ve eğitime katkı sağlayabilmesinin araştırılmasına yönelik genel bir değerlendirmeye varılmaya çalışılmış ve bu nedene dayanılarak da halen yürürlükteki Müzik Öğretmenliği Lisans Programı'ndaki derslerin işlevselliği tartışılmıştır.

Yine Çelik tarafından elde edilen araştırma sonuçlarına göre müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin mezuniyet öncesi motivasyonları ve kariyer hedefleri araştırıldığında, öğrencilerin bu bölümlere girerken çoğunun müzik öğretmenliği yapmayı düşündüğü, fakat öğretmenlik atamalarında, KPSS ile müzik öğretmenliğine atanmadaki kontenjan azlığı ve atama için yeterli puanı almada zorlanmaları nedenleri ile kaygı yaşadıkları belirlendiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Ryan M. Horigan (2009) çalışmasında, müzik öğretmen adaylarının, bir özel ihtiyaçlılar (engelliler) sınıfında gerçekleştirilen saha çalışmasında elde edilen deneyimler bağlamı algıları incelenmiştir. Bu çalışmanın amacı özel ihtiyaçlılar bağlamı saha çalışması deneyiminin, yedi katılımcının algıları dikkate alınarak olgusal bazda incelenmesidir. Tüm katılımcılar uzun süreli bir saha deneyiminin parçaları olarak düşünülmüştür. Katılımcı grubu, dört öğretmen adayı, bir müzik öğretmen eğitmeni, halen çalışan bir müzik öğretmeni ve bir araştırmacıdan oluşmaktaydı. Araştırmada katılımcılara, 'Özel ihtiyaçlı öğrencilere temel ve genel müzik bağlamında yardımcı olunması ve eğitim sağlanması deneyimi, seyir defterleri, yarı yapılandırılmış görüşmelerde, vaka yazımlarında ve saha gözlemlerinde gösterildiği şekilde, katılımcılar tarafından, bireysel olarak, birbirleri ile etkileşim içerisindeyken ve iş birliği yaparken, nasıl algılanıp, yorumlanmıştır ?' sorusu sorulmuştur. Yapılan çalışmaya göre, böylesi bir deneyimin öğretmen adayları için oluşturduğu olası sonuçları şöyle özetlenebilir: Özel ihtiyaçlılara müzik eğitimi verebilmek için yalnızca sınıfta öğrenilenlerle donanmak yeterli değildir. Bu deneyimi bilfiil yaşamak veya en azından gözlemlemek çok önemlidir. Müzik eğitimi ve özel eğitimin müzik yöntemleri sınıfında nasıl birleştirilebileceği ile ilgili ileride yapılacak araştırmaların müzik eğitime yapıcı katkısı olacağı görüşü çalışmanın sonuçları arasındadır.

Tepe (2010), tarafından yapılan araştırmada, müzik öğretmenliği programında bireysel çalgı-gitar öğrencilerinin mesleki yeterlik algılarının belirlenmesidir. Bu araştırmada belirlenen mesleki yeterlik durumlarında

cinsiyet, yaş, sınıf, mezun olunan okul, akademik başarı algısı, fakülte, ailedeki müzikle uğraşan başka bireylerin varlığı, ailede öğretmenlik mesleğiyle uğraşan başka bireylerin varlığı, lisans eğitimlerine başlamadan önce ki gitar çalıyor olma durumları, lisans eğitimlerine başlamadan önce ki mesleki deneyimleri, kişilik özellikleri bakımından kendilerini öğretmenlik mesleğine yatkın hissetme değişkenlerinin ne oranda etkili olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Bu araştırmanın örneklem grubunu ise, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı ve Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı lisans programlarında, bireysel çalgı-gitar ana dalında eğitim gören 3. ve 4. sınıflarında eğitim gören 25 müzik öğretmeni adayı oluşturmuştur. Araştırmada veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanmış "Müzik Öğretmeni Adayları Mesleki Yeterlik Algısı Değerlendirme Anketi" kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının "genel yeterlik" düzeyleri ortalaması 3,71 olarak bulunmuştur. Bu durum müzik öğretmeni adaylarının genel yeterlik düzeylerinin ortalamanın üzerinde ve pozitif yönde yüksek olduğunu göstermektedir.

Çevik (2010), tarafından yapılan araştırmada, başarının temel unsurlarından biri yeterlik kavramı olup, bu araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz-yeterlik düzeylerinin, cinsiyete ve sınıf düzeyine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma, Türkiye'deki Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarının öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklemi ise, Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, 2009-2010 öğretim yılında öğrenim gören 73 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Afacan (2008)'in hazırlamış olduğu geçerlilik ve güvenilirliğini yaptığı "Müzik Öğretimi Özyeterlik Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma bulguları sonucunda, müzik öğretmeni adaylarının, cinsiyet değişkenine göre müzik öğretimi özyeterlikleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sınıf düzeyine göre ise, 4. sınıf

öğrencilerinin müzik öğretimi öz-yeterliklerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterliklerine yönelik yukarıda özetlenen araştırmaların 1990-2010 yıllarını kapsamakta olup, genel olarak "müzik öğretmeni sınıf performansları", "müzik öğretim becerileri", "müzik eğitiminde öğretmen kimliğinin geliştirilmesi", "müzik öğretmeni öz-yeterlikleri", "müzik öğretmeni mesleki alan yeterlikleri", "müzik öğretmenliği mesleğine ilişkin tutumlar" ve "ölçek geliştirme" üzerinde gerçekleştirildiği görülmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, evren, veri toplama araçlarının geliştirilmesi, uygulama ve toplanan verilerin çözümlenmesine yönelik bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, müzik öğretmenlerinin, mesleki özel alan yeterlikleri konusundaki düşünceleri ve bu durumun var olan şeklini ortaya koymaya yönelik yapılmıştır ve tarama modeli kullanılmıştır (Karasar, 2003).

Araştırmanın Evreni

Müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesi konusunda gerekli duyulan verileri toplamak amacıyla “müzik öğretmeni” araştırma evrenine baş vurulmuştur. Araştırmanın evrenini, 2010-2011 yılının Mayıs-Haziran 2011 aylarında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı Genel Ortaöğretim Dairesi’ne (GOÖD) bağlı tüm okullar ile Mesleki Teknik Öğretim Dairesi’ne (MTÖD) bağlı tüm meslek liselerinde görev yapmakta olan toplam 67 müzik öğretmeni oluşturmaktadır.

Müzik öğretmenlerinin demografik özellikleri tanıtılarak, mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesi konusundaki görüşlerine yönelik bulgular ve yorumlar da aşağıda sunulmuştur.

Katılımcıların Demografik Özellikleri

Bu bölümde, 'Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi Ölçeği'ne yönelik araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin demografik özelliklerine yer verilmiştir.

Cinsiyet

Araştırma kapsamına alınan müzik öğretmenlerinin cinsiyetlerine yönelik frekans (f) ve yüzdelik (%) değerleri Tablo 1.'de sunulmuştur.

Tablo 1. Müzik Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Cinsiyet	Öğretmen	
	f	%
Kadın	38	69.1
Erkek	17	30.9
Toplam	55	100.0

Tablo 1.'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin % 69.1 (38)'i kadın olup, % 30.9 (17)'u erkek müzik öğretmenlerinden oluşmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre anlaşıyor ki, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaokul, lise ve meslek liselerinde görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunu kadın müzik öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırma kapsamına alınan müzik öğretmenlerinin yaşlarına yönelik frekans (f) ve yüzdelik (%) değerleri Tablo 2.'de sunulmuştur.

Tablo 2. Müzik Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre Dağılımları

Yaş	Öğretmen
f	%
22-26	9.1
27-31	16.4
32-36	20.0
37-41	27.3
42-45	14.5
46 ve üzeri	12.7
Toplam	100.0

Tablo 2.'de görüldüğü gibi, öğretmenlerin % 9.1 (5)'i 22-26, %16.4 (9)'u 27-31, % 20.0 (11)'si 32-36, % 27.3 (15)'ü 37-41, % 14.5 (8)'i 42-45, % 12.7 (7)'si 46 ve üzeri yaşa sahip olmaktadır. Bu bağlamda araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden büyük bir çoğunluğunun 37-41 yaş aralığında olduğu, araştırmada en az sayıya sahip olan yaş grubunun ise 22-26 yaş aralığında olduğu anlaşılmaktadır.

Mesleki Kידem

Araştırma kapsamına alınan müzik öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine yönelik frekans (f) ve yüzdelik (%) değerleri Tablo 3.'te sunulmuştur.

Tablo 3. Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımları

Mesleki Kıdem	Öğretmen	
	f	%
1-5	12	21.8
6-10	10	18.2
11-15	9	16.4
16-20	11	20.0
21 yıl ve üzeri	13	23.6
Toplam	55	100

Müzik Öğretmenlerinin mesleki kıdemleri incelendiğinde, % 21.8 (12)'i 1-5 yıllık mesleki kıdeme sahip olup, % 18.2 (10)'si 6-10 yıllık mesleki kıdeme, % 16.4 (9)'si 11-15, % 20.0 (11)'si 16-20 yıllık mesleki kıdeme ve % 23.6 (13)'sı 21 ve üzeri mesleki kıdeme sahip olmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre müzik öğretmenlerinin mesleki kıdemleri incelendiğinde, mesleki kıdemleri 21 yıl ve üzeri olan öğretmenlerin çoğunlukta olduğu, bunu takiben sırasıyla mesleki kıdemi 1-5 arası, 16-20 yıl arası, 6-10 yıl arası ve son olarakta 11-15 yıl arası olan müzik öğretmenlerinin takip ettiği görülmektedir.

Öğrenim Durumu

Araştırma kapsamına alınan müzik öğretmenlerinin öğrenim durumlarına yönelik frekans (f) ve yüzdelik (%) değerleri Tablo 4.'te sunulmuştur.

Tablo 4. Müzik Öğretmenlerinin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımları

Öğrenim Durumu	Öğretmen	
	f	%
Lisans	36	65.5
Yüksek Lisans aşaması	1	1.8
Yüksek Lisans	18	32.7
Doktora aşaması	0.0	0.0
Doktora ve üzeri	0.0	0.0
Toplam	55	100

Tablo 4. incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 65.5 (36)'inin lisans mezunu, % 1.8 (1)'inin yüksek lisans aşamasında olduğu, % 32.7 (18)'sinin yüksek lisans mezunu, doktora aşaması ve doktora üzeri öğrenim durumuna sahip müzik öğretmenlerinin bulunmadığı görülmektedir.

Elde edilen bu bulgu, öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun lisans öğrenimini tamamladıktan sonra lisans üstü öğretime devam etmediklerini göstermektedir. Ancak öğretmenlerin lisans öğrenimini tamamladıktan sonra da planlı ve programlı olarak öğretime devam etmelerinin, mevcut olan bilgi ve becerilerini geliştirmek adına son derece önemli olduğu düşünülmektedir.

Mezun Olunan Okul

Araştırma kapsamına alınan müzik öğretmenlerinin mezun oldukları okul durumlarına yönelik frekans (f) ve yüzdelik (%) değerleri Tablo 5.'te sunulmuştur.

Tablo 5. Müzik Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Okul Durumlarına Göre Dağılımları

İlçeler	Öğretmenler	
	f	%
Eğitim Enstitüsü (2 yıllık)	0.0	0.0
Eğitim Enstitüsü (3 yıllık)	3	5.5
Eğitim Fakültesi	47	85.5
Konservatuvar	1	1.8
Diğer	4	7.3
Toplam	55	100.0

Tablo 5. incelendiğinde eğitim enstitüsü (2 yıllık) programından hiç mezun olmadığı, eğitim enstitüsü (3 yıllık) % 5.5 (3) müzik öğretmenin mezun olduğu, eğitim fakültesi'nden % 85.5 (47)'inin, % 1.8 (1)'inin diğer fakültelerden mezun olduğu görülmektedir. Araştırma sonuçlarına göre, anketi uygulayan müzik öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun Eğitim Fakültelerinden (4) mezun olduğu, ancak Eğitim Enstitüsü (2) yıllık programlarından mezun hiç müzik öğretmenin olmadığı tespit edilmektedir.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verilerinin toplanmasında, TC Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü'nce görevlendirilmiş komisyonca hazırlanan (2008) '**Müzik Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri**' yayını örnek alınmış ve araştırmacı tarafından (2011) '**Müzik Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi Ölçeği**' (MÖÖAYADÖ) elde edilmiştir. Geliştirilen ölçek iki bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümü demografik bilgiler olup, ikinci bölümü ise müzik öğretmenlerinin özel alan yeterlik algılarını belirlemek amacıyla geliştirilen 37 maddeden oluşmaktadır.

Müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterliklerini belirlemeye yönelik geliştirilen '**Müzik Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlik Algılarının**

Değerlendirilmesi Ölçeği' farklı kademelerde görev yapmakta olan müzik öğretmenlerine uygulanmıştır. Geliştirilen ölçek 5'li Likert tipi derecelendirme ölçeği olup; "Hiç", "Az", "Orta", "Çok" ve "Tam" şeklinde oluşturulmuştur. Ayrıca ölçek içerisinde tüm ifadeler olumlu olup, "Tam"dan "Hiç"e doğru 5'ten 1'e sayısal değerler verilerek puanlanmıştır.

Araştırma sürecinde KKTC'de bulunan Genel Ortaöğretim Dairesine bağlı ortaokul ve liselerde görev yapan 58 müzik öğretmenin ve Mesleki Teknik Öğretim Dairesi (MTÖD)'ne bağlı okullarda görev yapan 9 müzik öğretmenin araştırma verilerinin toplanması sürecine katkı koyması hedeflenmiştir. Ancak araştırma sürecinde gerek zaman gerekse bireysel ders vermekte olan bazı müzik öğretmenlerinin araştırma sürecine katılmak istememesi vb. nedenlerden dolayı 12 müzik öğretmeninden veri toplama aracı geri dönmemiş ve araştırma 55 müzik öğretmeni ile tamamlanmıştır.

Veri toplama aracından elde edilen verilerin geçerlik ve güvenirliği, veri toplama aracının geçerlik ve güvenirliğine bağlı olmaktadır (Hürsen, 2011; Büyüköztürk, 1996). Bu nedenle, müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterlik algılarını belirlemek amacıyla geliştirilen ölçek güvenirlik sınamalarından geçirilmiştir.

'Müzik Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi Ölçeği' geliştirilmesi sürecinde, öncelikle araştırma problemini tanımlamak ve bu probleme yönelik amaçlar oluşturmak için 'Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Özel Alan Yeterlik Algılarına' yönelik literatür detaylı olarak taranmıştır. Bu aşamada, özellikle müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterliklerine yönelik gerçekleştirilen çalışmalar dikkate alınarak, alandaki eksiklikler saptanmaya çalışılmıştır. Daha önce de vurgulanmış olduğu gibi özellikle TC Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü'nce görevlendirilmiş komisyonca hazırlanan (2008) 'Müzik Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri' yayını, ölçek geliştirme sürecinde örnek alınmıştır.

Araştırmanın problem durumu belirlendikten sonra, alanında uzman (N=4) olan akademisyenlerde görüşmeler yapılarak konuya ilişkin görüşleri alınmış ve müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterliklerine yönelik madde havuzu oluşturulmuştur.

MÖÖAYADÖ' nin iç tutarlık güvenirliği madde analizine dayalı olarak hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı ile elde edilmiştir. Ölçeğin bütünü için Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı .965 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler, istatistik uzmanlarının görüşleri doğrultusunda SPSS paket programı ile incelenmiştir. Elde edilen veriler frekans (f), yüzdelik (%), aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma (S), t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile analiz edilmiştir. Ayrıca 'Müzik Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi Ölçeği'nden elde edilen veriler çizelgeler oluşturularak açıklanmış ve yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmanın genel ve alt amaçları çerçevesinde toplanan verilerin istatistiksel çözümlemelerinden elde edilen bulgular ve yorumlar sırasıyla sunulmaktadır.

Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında, araştırmanın asıl amacı olan 'Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Özel Alan Yeterlik Algılarını Değerlendirmeye' yönelik hazırlanan maddelerin istatistiksel bulguları ve yorumları bulunmaktadır.

Tablo 6'da müzik öğretmenlerinin özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesine yönelik betimsel istatistiksel sonuçları verilmiştir.

Tablo 6. Müzik Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi
Ölçeğinin (MÖÖAYADÖ) Betimsel İstatistiksel Sonuçları

Madde No	İfadeler	N	Minimum	Maximum	$\bar{X}$	S
35.	Ulusal bayram, törenlerin organizasyonunu yapabilme	55	2.00	5.00	4.30	.900
34.	Öğrencilerin ulusal bayram, törenlere aktif katılmalarını sağlayabilme	55	2.00	5.00	4.25	.865
29.	Ders esnasında okul şarkılarına eşlik edebilmek amacıyla, piyano çalmaya yeterli düzeyde hakimiyet sağlayabilme	55	1.00	5.00	4.23	1.07
32.	Öğrencilere, genel müzik bilgisi, kültürü konularını yeterli düzeyde verebilme	55	2.00	5.00	4.16	.833
30.	Öğrencilerin ulusal müziği tanımlarını sağlayabilme	55	2.00	5.00	4.10	.895
22.	Öğrencilerin sol anahtarını okuyabilmelerini sağlayabilme	55	2.00	5.00	4.10	.975
37.	Öğrencilerin, müziğin diğer bilim sanat dalları ile ilişkilerini fark etmelerini sağlayabilme	54	1.00	5.00	4.09	1.03
31.	Öğrencilerin uluslar arası düzeyde müziği tanımlarını sağlayabilme	55	2.00	5.00	4.07	.959
27.	Öğrencileri, ses değişimi, (mutasyon) hakkında bilgilendirebilme	55	1.00	5.00	4.05	1.14
16.	Öğrencileri koro, orkestra gibi, topluluklara katılmaya yönlendirebilme	55	2.00	5.00	4.05	.911
17.	Öğrencileri, koro, orkestra gibi, yönetme yeterliliğine sahip olabilme	55	1.00	5.00	4.03	1.08
1.	Müzik öğretim programı doğrultusunda öğretim sürecini planlayabilme	55	2.00	5.00	4.00	.922
9.	Öğrencilere çalgıları tanıtarak, aralarındaki farklılıkları ayırt etmelerini sağlayabilme	55	2.00	5.00	3.98	1.00

Madde No	İfadeler	N	Minimum	Maximum	$\bar{X}$	S
21.	Öğrencilerin, duydukları bir ezgiyi doğru tekrar edebilmelerini sağlayabilme	55	2.00	5.00	3.96	.922
20.	Öğrencilerin, çalınan bir ritmi doğru tekrar edebilmelerini sağlayabilme	55	2.00	5.00	3.92	.920
26.	Öğrencilerin şarkı söylerken nüans kullanabilmelerini sağlayabilme	55	1.00	5.00	3.90	.986
14.	Farklı müzik türlerinden öğrenci seviyelerine uygun şarkı dağarcığı oluşturabilme	55	2.00	5.00	3.89	.993
28.	Öğrencilere ses organları, anatomisi hakkında bilgi verebilme	55	1.00	5.00	3.87	1.23
11.	Öğrencileri ses sağlığını koruma açısından bilgilendirerek diyafram nefesini tanımlarını sağlayabilme	55	1.00	5.00	3.85	1.09
8.	Öğrencilerin sesi oluşturan, öğeleri tanımlarını sağlayabilme	55	2.00	5.00	3.80	.869
19.	Öğrencilerin, müzikal sesleri doğru tekrar edebilmelerini sağlayabilme	55	2.00	5.00	3.78	.936
5.	Müzik öğretim sürecine uygun materyalleri kullanabilme	55	2.00	5.00	3.76	.859
6.	Müzik öğretimini desteklemek amacıyla teknolojik kaynakları kullanabilme	55	2.00	5.00	3.76	.922
3.	Müzik öğretim programında geçen aktif teknikleri kullanabilme	55	2.00	5.00	3.69	.836
7.	Öğrencilerin işitme becerilerini geliştirebilme	55	2.00	5.00	3.69	.920
36.	Okulun kültür, öğrenme merkezi haline getirilmesinde toplumla işbirliği yapabilme	55	1.00	5.00	3.65	1.12
24.	Öğrencilerin nota ile ezgisel okuma yapabilmelerini sağlayabilme	55	2.00	5.00	3.63	1.02
23.	Öğrencilerin nota ile ritmik okuma yapabilmelerini sağlayabilme	55	2.00	5.00	3.61	.952
2.	Müzik öğretim programında geçen aktif yöntemleri kullanabilme	55	2.00	5.00	3.61	.952
10.	Öğrencinin kendi sesini etkili kullanabilmesini sağlayabilme	55	1.00	5.00	3.60	.894
4.	Müzik öğretimine uygun öğrenme ortamları düzenleyebilme	55	2.00	5.00	3.60	.873

Madde No	İfadeler	N	Minimum	Maximum	$\bar{X}$	S
15.	Öğrencilerin çok sesli müzik yapabilmelerini sağlayabilme	55	2.00	5.00	3.58	.896
33.	Öğrencilerin müzik becerilerinin geliştirilmesinde ailelerle iş birliği sağlayabilme	55	1.00	5.00	3.54	1.11
18.	Öğrencilerin kendi çevresinden, genel kültürden esinlenerek, ezgiler yaratamalarını sağlayabilme	55	1.00	5.00	3.50	1.13
25.	Öğrencilere kulak eğitimi, solfej, yaptırabilme	55	1.00	5.00	3.43	1.13
12.	Öğrencilerin, okul çalgılarından, gitar, blok flüt, mandolin, elektronik org gibi, en az birini doğru, temiz, etkili kullanabilmelerini sağlayabilme	55	2.00	5.00	3.41	1.08
13.	Öğrencilerin çalgılarına yönelik bakım yapabilmelerini sağlayabilme	55	1.00	5.00	2.94	1.16

Tablo 6.'da görüldüğü gibi, müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesine yönelik cevaplandırmış oldukları maddelerden yeterlik algılarının aritmetik ortalama ve standart sapma puanları; müzik öğretmenlerinin, ulusal bayram, törenlerin organizasyonunu yapabilme konusunda ($\bar{X}=4.30$, $S=.900$) olup, öğrencilerin ulusal bayram, törenlere aktif katılımlarını sağlayabilme konusunda ($\bar{X}=4.25$, $S=.865$) ve ders esnasında okul şarkılarına eşlik edebilmek amacıyla, piyano çalmaya yeterli düzeyde hakimiyet sağlayabilmede ($\bar{X}=4.23$, $S=1.07$) kendilerini genel olarak 'Tam' yeterli bulduklarını göstermektedir.

Yine Tablo 6.'da görüldüğü gibi, müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesine yönelik cevaplandırmış oldukları maddelerden, yeterlik algılarının değerlendirilmesinde aritmetik ortalama ve standart sapma puanlarının; öğrencilere, genel müzik bilgisi, kültürü konularını yeterli düzeyde verebilmenin ($\bar{X}=4.16$, $S=.833$) olup, öğrencilerin

ulusal müziği tanımlarını sağlayabilmenin ($\bar{X}=4.10$, $S=.895$) olup, öğrencilerin sol anahtarını okuyabilmelerini sağlayabilmenin ($\bar{X}=4.10$, $S=.975$) olup, öğrencilerin, müziğin diğer bilim sanat dalları ile ilişkilerini sağlayabilmenin ($\bar{X}=4.09$, $S=1.03$) olup, öğrencilerin uluslar arası düzeyde müziği tanımlarını sağlayabilmelerinin ($\bar{X}=4.07$, $S=.959$) olup, 'Çok Yeterli' sınırları içerisinde bulundukları görülmektedir.

Yine uygulanan ölçek sonuçlarının aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelendiğinde ölçek soruları içerisinde yer alan, müzik öğretmenlerinin, öğrencilerin çalgılarına yönelik bakım yapabilmelerini sağlayabilmesine yönelik maddesine vermiş oldukları yanıt genel olarak ($\bar{X}=2.94$, $S=1.16$) 'Orta' düzeyde yeterli olduklarını göstermektedir. Bu madde göz önünde bulundurulduğunda müzik öğretmenlerinin çalgı bakım ve onarımına yönelik daha geniş bilgi dağarcığına ihtiyaç duydukları belirlenmiştir.

Ayrıca müzik öğretmenlerinin genel olarak mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesine yönelik yapılan araştırmanın genel puanları (toplam) incelendiğinde ise, aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine göre ($\bar{X}=3.82$, $S=.655$) olarak belirlenmiştir. Bu durum, müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesine yönelik algılarının yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir.

Aşağıda, araştırmanın genel ve alt amaçları çerçevesinde toplanan verilerin istatistiksel çözümlemelerinden elde edilen, müzik öğretmenlerinin demografik özelliklerine göre mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesi konusundaki görüşlerine yönelik bulguların karşılaştırılması ve yorumlar sunulmuştur.

Müzik Öğretmenlerinin Demografik Özelliklerine Göre Mesleki Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesine İlişkin Bulguların Karşılaştırılması ve Yorumlanması

Bu bölümde, Müzik Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilemesi Ölçeği (MÖÖAYADÖ)'ne yönelik araştırma kapsamına alınan müzik öğretmenlerinin demografik özelliklerine yer verilmiş olup, elde edilen bulguların, farklı değişkenler ile mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesi konusundaki betimsel istatistiksel sonuçlarının karşılaştırılması, Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi sonuçlarının karşılaştırılması ve yorumlar sunulmaktadır.

Müzik Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Mesleki Özel Alan Yeterlik Algılarının Karşılaştırılması

Müzik öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre mesleki özel alan yeterlik algıları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız t-testi analizi kullanılmıştır.

Tablo 7.'de ise müzik öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesine yönelik karşılaştırma sonuçları sunulmuştur.

Tablo 7. Müzik Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Mesleki Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi Konusundaki Karşılaştırılma Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	Sd	T	P	Açıklama	Fark	anlamsız
Müzik Öğretmenlerinin Kadın	38	3.88	.678	53	1.027	.309	p>0.05		
Mesleki Özel Alan Yeterlik	Erkek	17	3.69	.596					
Algılarının Değerlendirilmesi									

Tablo 7.'de görüldüğü gibi, kadın müzik öğretmenlerinin 'mesleki özel alan yeterlik algı değerlendirilmeleri' aritmetik ortalama ve standart sapma puanları ($\bar{X} = 3.88$, $S = .678$) ile erkek öğretmenlerin 'mesleki özel alan yeterlik algı değerlendirilmeleri' puanları ($\bar{X} = 3.69$, $S = .596$) arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır ($t = 1.027$, $p > 0.05$).

Müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesi incelendiğinde, öğretmenlerin cinsiyet değişkenlerine göre mesleki özel alan yeterlik algıları açısından anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Ayrıca Çevik (2010) tarafından müzik öğretmeni adaylarına uygulanan araştırmada da 'Müzik Öğretimi Öz-Yeterlik Ölçeği', müzik öğretmeni adaylarının, cinsiyet değişkenine göre müzik öğretimi öz-yeterlikleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Müzik Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre Mesleki Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesine Yönelik Karşılaştırılması

Müzik öğretmenlerinin sahip oldukları yaş ile mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesinde anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

Tablo 8.'de müzik öğretmenlerinin yaş durumlarına göre mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesine yönelik betimsel istatistiksel sonuçları sunulmuştur.

Tablo 8. Müzik Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre Mesleki Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesine Yönelik Puanlarının Betimsel İstatistiksel Sonuçları

Boyut	Yaş	N	$\bar{X}$	S
Müzik Öğretmenlerinin	22-26	5	3.91	.653
Mesleki Özel Alan	27-31	9	3.89	.795
Yeterlik Algılarının	32-36	11	3.59	.573
Değerlendirilmesi	37-41	15	3.87	.555
	42-45	8	3.98	.744
	46 ve üzeri	7	3.74	.813
	Toplam	55	3.82	.655

Tablo 8.'de görüldüğü gibi, müzik öğretmenlerinin yaş durumlarına göre 'mesleki özel alan yeterlik algı değerlendirmeleri' aritmetik ortalama ve standart sapma puanları; 22-26 yaş arası için ($\bar{X} = 3.91$, $S = .653$) olup, 27-31 yaş arası için ($\bar{X} = 3.89$, $S = .795$), 32-36 yaş arası için ($\bar{X} = 3.59$, $S = .573$), 37-41 yaş arası için ($\bar{X} = 3.87$, $S = .555$), 42-45 yaş arası için ($\bar{X} = 3.98$, $S = .744$) olup, 46 ve üzeri için ($\bar{X} = 3.74$, $S = .813$) olarak saptanmıştır. Elde edilen bulgulardan, farklı yaş gruplarına sahip olan müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesi açısından kendilerini genellikle 'Çok Yeterli' gördükleri sonucu anlaşılmaktadır. Müzik öğretmenlerinin genel olarak çok yeterli sınırları içerisinde oldukları ancak 'Tam' olarak yeterli olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Tepe (2010), tarafından yapılan araştırmada da, müzik öğretmenliği programında bireysel çalgı-gitar öğrencilerinin mesleki yeterlik algılarının

belirlenmesinde, mesleki yeterlik durumlarının yaşa göre anlamlı bir değişiklik göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Müzik öğretmenlerinin yaşlarına göre 'mesleki özel alan yeterlik algı değerlendirmeleri' puan ortalamaları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan Varyans Analizi sonuçları ise tablo 9.'da verilmiştir.

Tablo 9. Müzik Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre Mesleki Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesine Yönelik Puanlarının ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Açıklama
Müzik Öğretmenlerinin Meslek Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi	Gruplar arası	.949	5	.190	.418	.834	p>0.05 Fark anlamsız
	Gruplar içi	22.231	49	.454			
	Toplam	23.180	54				

Tablo 9'da görüldüğü gibi, müzik öğretmenlerin mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesine yönelik yapılan değerlendirmede ($F_{(5;49)}=.418$, $p>0.05$) anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Elde edilen bulgular, müzik öğretmenlerinin yaşlarının, mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Mesleki Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesine Yönelik Puanlarının ANOVA Sonuçları

Müzik öğretmenlerinin mesleki kıdemleri ile mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesi konusunda anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır.

Tablo 10'da ise, müzik öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesine yönelik betimsel istatistiksel sonuçları verilmiştir.

Tablo 10. Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Mesleki Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesine Yönelik Puanlarının Betimsel İstatistiksel Sonuçları

Boyut	Mesleki Kıdem	N	$\bar{X}$	S
Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Alan yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi	1-5	12	3.67	.74307
	6-10	10	3.95	.59571
	11-15	9	3.68	.58220
	16-20	11	3.93	.58535
	21 yıl ve üzeri	13	3.86	.76451
	Toplam	55	3.82	.65518

Tablo 10'da görüldüğü gibi, müzik öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesi aritmetik ortalama ve standart sapma puanları; 1-5 yıl için ($\bar{X}=3.67$, $S=.743$) olup, 6-10 yıl için ($\bar{X}=3.95$, $S=.595$), 11-15 yıl için ($\bar{X}=3.68$, $S=.582$), 16-20 yıl için ($\bar{X}=3.93$, $S=.585$) olup, 21 yıl ve üzeri için ($\bar{X}=3.86$, $S=.764$) olarak saptanmıştır. Elde edilen bulgu, farklı mesleki kıdeme sahip olan müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesinin 'Çok Yeterli' sınırları içerisinde yer aldığını göstermektedir.

Müzik öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre 'mesleki özel alan yeterlik algı değerlendirme' puan ortalamaları arasında anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmek amacıyla yapılan Varyans Analizi sonuçları ise Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre Mesleki Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesine Yönelik Puanlarının ANOVA Sonuçları

Yayın	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Açıklama
Müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesi	Gruplararası	.761	4	.190	.424	.791	$p>0.05$ Fark anlamsız
	Grupları içi	22.419	50	.448			
	Toplam	23.180	54				

Tablo 11'de görüldüğü gibi, farklı mesleki kıdeme sahip olan müzik öğretmenlerinin 'mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesi'nde $F(4,50)=.424, p>0.05$) arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Elde edilen bu bulgular, müzik öğretmenlerinin mesleki kıdemlerinin, mesleki özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı şeklinde yorumlanabilir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

SONUÇLAR

Araştırmada elde edilen sonuçlar alt amaçlar ve bulgularla tutarlı olacak şekilde açıklanmıştır.

Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesine ilişkin Sonuçlar

1. Araştırma sonuçları incelendiğinde, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı, orta okul, lise ve meslek liselerinde halen görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin genel olarak büyük bir çoğunluğunun kendilerini mesleki özel alan yeterliklerinde 'Çok' yeterli buldukları tespit edilmiştir.
2. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin, ulusal bayram, törenlerin organizasyonunu yapabilme, öğrencilerin ulusal bayram, törenlere aktif katılımlarını sağlayabilme ve ders esnasında okul şarkılarına eşlik edebilmek amacıyla, piyano çalmaya yeterli düzeyde hakimiyet sağlayabilme gibi konularda ise, kendilerini genel olarak 'Tam' yeterli sınırları içerisinde gördükleri saptanmıştır.

3. Ancak müzik öğretmenlerinin özellikle öğrencilerin, nota ile ezgisel okuma yapabilme, öğrencinin kendi sesini etkili kullanabilmesini sağlayabilme, öğrencilerin müzikal sesleri doğru kullanabilmelerini sağlayabilme, öğrencilere kulak eğitimi solfej yaptırabilme gibi müzikal becerilerin geliştirilmesinde kendilerini 'Tam' olarak yeterli hissetmedikleri belirlenmiştir.
4. Yine araştırma sonuçlarına göre, müzik öğretmenlerinin kendilerini öğrencilerin çalgılarına yönelik bakım yapabilmelerini sağlayabilmede orta düzeyde yeterli gördükleri sunucuna ulaşılmıştır.
5. Ayrıca araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin cinsiyetlerinin, yaşlarının, mesleki kıdemlerinin, öğrenim durumlarının ve okudukları okul türlerinin de mesleki özel alan yeterlik algılarında anlamlı bir farklılık yaratmadığı saptanmıştır.

ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen bulgular ve varılan sonuçlara dayalı olarak geliştirilen öneriler:

1. Araştırma sonuçlarına göre müzik öğretmenlerinin kendilerini mesleki özel alan yeterlikleri konusunda genel olarak 'Tam' yeterli görmedikleri belirlenmiştir. Bu bağlamda müzik öğretmenleri, eksikliklerinin giderilmesi amacıyla okul yönetimleri tarafından gerekli hizmet içi eğitim seminerlerine ya da müzik eğitimi veren kurumlara yönlendirilmelidirler. Böylelikle gerekli kurumlarla işbirliği içine girilerek öğretmenlerin bilgileri hem tazelenmeli hem de eksiklikleri giderilmeye çalışılmalıdır.
2. Araştırma sonuçlarına göre müzik öğretmenlerinin en zayıf olarak tesbit edildiği konu öğrencilerin çalgılarına yönelik bakım yapabilmelerini

sağlayabilme olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda söz konusu alana ağırlık verilmelidir. Ayrıca yine müzik öğretmenlerinin konu ile ilgili kurumlardan yardım almaları sağlanmalıdır.

3. Müzik öğretmenlerinin öğretimi desteklemek amacıyla teknolojik araçları kullanabilme ve gerekli kaynaklara ulaşabilmede tam olarak yeterli olamadıkları sonucu tesbit edilmiştir. Bu nedenle hem müzik öğretmenleri hizmet içi eğitimle desteklenmeli hem de müzik öğretmenlerinin görev yaptıkları eğitim kurumlarında bulunan imkanlar artırılmalıdır.

KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'na yönelik geliştirilen öneriler

1. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı ve okul yönetimleri tarafından, müzik öğretmenleri hem hizmet içi eğitime yönlendirilmeli hem de sürekli kendilerini yenileyen ve mesleki özel alan yeterliklerini geliştirme yönünde aktif olarak uğraş gösteren öğretmenler ödüllendirilerek motivasyonlarının artması sağlanmalıdır.
2. Ayrıca Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı olarak, müzikal etkinliklere daha çok destek verilmeli, mevcut üniversitelerin müzik öğretmenliği programları ile daha çok iletişim içine girilmeli ve eğitimin desteklenip güçlendirilmesi amacıyla ortak araştırmalar, incelemeler ve değerlendirilmeler yapılmasına özen gösterilmelidir.

Kaynakça

- Ada, S. & Ünal, S. (1999). Öğretmenlik mesleğine giriş. İstanbul: Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Açın, Cafer (1994). *Organoloji*. İstanbul: Yenidoğan Basımevi.
- Akbulut, E. (2006). Günümüz müzik eğitimcisi nasıl olmalıdır?. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 20. Erişim 28 Temmuz 2011, from: www.belgeler.com/.../anadolu-guzel-sanatlar-lisesi-muzik-bolumu.
- Arnold, B., Bakker (2003). Flow among music teachers and their students: The cross of peak experiences. *European Journal of Vocatioanal Training*, 66, 26-44.
- Arman, E. (2002). Ankara Devlet Opera Sanatçısı, yazılı görüşme. Erişim 28 Ağustos 2011, from: <http://muzikegitimcisi17.blogcu.com/archive>
- Aydın, A. (1998). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bandura, A. (1982). "Self-efficacy mechanism in human agency". *American Psychologist*, 37 (2):122-147.
- Başaran, S. Seçil (2010). Müzik öğretmeni adaylarının sürekli kaygı düzeyleri, müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları ve öz yeterlilik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak.
- Bilen, M. (1999). *Plandan uygulamaya öğretim*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Biber, Ö. Nesrin (2001). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda orkestra-oda müziği eğitiminde yaylı çalgıların yeri ve önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 93-99. Bursa.

Biröl, B. (1992). *İlkokul öğrencilerine ses eğitimi ve ünitelere göre şarkı dağarcığı*. Bursa: Akdeniz Üniversitesi Basımevi, 42.

Brenden Spelman & Maureen Killeavy (1988). *Music standart and dispositions of students entering a college of education*. Dublin. Erişim 28 Ağustos 2011, from <http://muzikegitimcisi17.blogcu.com/archive>

Cruickshank, D., Bainer, D. & Metcalf, K. (1995). *The act of teaching*. Mcgraw-Hill, Inc.

Çevik, B. (2010). Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimi öz-yeterlik düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *International Conference on New Trends in Education Implications*, 11-13 November, Antalya.

Demirel, Ö. (2002). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Demirova, G. (2002). Ankara Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Öğr. Gör.yazılı görüşme. Erişim 28 Ağustos 2011, from: <http://muzikegitimcisi17.blogcu.com/archive>

Dolloff, A. Lori (1999). Imagining ourselves as teachers: the development of teacher identity in music teacher education. *Music Education Research*, 1 (2).

- Dündar, M. (2003). Müzik öğretmeni yetiştirmede alanda eğitim. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 59-67.
- Edman, I. (1997). *Sanat ve insan estetiği*. (1. Basım). İstanbul: İnkılap Yayınevi.
- Enderlin-Lampe, S. (2002). Empowerment: Teacher Perceptions, Aspirations and Efficacy. *Journal of Instructional Psychology*, 29 (3), 139.
- Erden, M. (2001). *Öğremenlik mesleğine giriş*. İstanbul : Alkım Yayınları.
- Erden, M. & Akman, Y. (2001). *Gelişim ve öğrenme*. Ankara: Arkadaş Yayınları.
- Eroğlu, Gülçin (1999). Gazi Üniversitesine bağlı eğitim fakültelerinden mezun öğretmenlerin öğretmenlik davranışları ile ilgili yeterliklerine ilişkin görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Fives, H., ve Alexander, P. A. (2004): Modeling teachers' efficacy, knowledge, and pedagogical beliefs. *Paper presented at the annual meeting of the American Psychological Association*, Honolulu, HI.
- Gündoğdu, P. (2006). Müzik öğretmenlerinin mesleki yeterliliklerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gibson, S. ve Dembo, M. (1984): Teacher efficacy: A construct validation. *Journal of Educational Psychology*, 76 (4), 569-582.

Henson, R., K. (2001). Teacher self-efficacy: Substantive implications and measurement dilemmas. Paper presented at the Annual Meeting of the Educational Research Exchange, Texas.

Hürsen, Ç. (2011). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yaklaşımına yönelik görüş-tutum ve yeterlik algılarının değerlendirilmesi. Doktora Tezi. Yakındoğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.

Hourigan, M., Ryan (2009). Preservice music teachers' perceptions of fieldwork experiences in a special needs classroom. *Journal of Research in Music Education*, 57 (2), 157-168.

İşman A. (2003). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, İstanbul: Değişim Yayınları.

Kahriman, İ. (2005). "Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin benlik saygıları ve atılganlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi", C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 9 (1).

Kalyoncu, N. (2004). Müzik öğretmeni yeterlilikleri ve güncel müzik öğretmenliği lisans programı. 1994-2004 *Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu*, Nisan 7-10, Isparta.

Kıvrak, Y. (2003). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarımızda toplu çalma/söyleme derslerindeki repertuar sorunu. *Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu*, İnönü Üniversitesi, 59-61. Malatya.

Kuran K. (2002). *Okul ve sınıf ortamı, Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Mikro Yayınları.

- Küçükahmet L. ve diğerleri (1997). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Gazi Kitapevi Yayınları.
- Langford, D. P. (1999). *Eğitimde Kalite Yönetimi*. İstanbul: Kalder Yayınları.
- Levendoğlu, O. (2004). Teknoloji destekli çağdaş müzik eğitimi. 1924-2004 *Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi*, 7-10 Nisan 2004, Erciyes Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Isparta.
- Lull, James (2000). *Popüler müzik ve iletişim*. İstanbul: Çivi Yazıları.
- Midgley, C., Feldlaufer, H. ve Eccles, J. (1989). Change in teacher efficacy and student self- and task-related beliefs in mathematics during the transition to junior high school. *Journal of Educational Psychology*, 81, 247-258.
- Mills, J. (2005). *Music in the school*. UK: Oxford University Press.
- Morgil, İ., Seçken, N. & Yücel A.Seda (2004). Kimya öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *BAÜ Fen Bil. Enst. Dergisi*, 6(1).
- Müzik Ansiklopedisi*, Ankara : Sanem Matbaası.
- MEB. (2008). *Öğretmen yeterlikleri*. Devlet Kitapları. Ankara.
- Muhatov, S. (2002). Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi ABD Öğr. Üy. yazılı görüşme. Erişim 28 Ağustos 2011, from: <http://muzikegitimcisi17.blogcu.com/archive>.

Küçükahmet L. ve diğerleri (1997). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Gazi Kitabevi Yayınları.

Langford, D. P. (1999). *Eğitimde Kalite Yönetimi*. İstanbul: Kalder Yayınları.

Levendoglu, O. (2004). Teknoloji destekli çağdaş müzik eğitimi. 1924-2004 *Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi*, 7-10 Nisan 2004, Erciyes Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Isparta.

Lull, James (2000). *Popüler müzik ve iletişim*. İstanbul: Çivi Yazıları.

Midgley, C., Feldlaufer, H. ve Eccles, J. (1989). Change in teacher efficacy and student self- and task-related beliefs in mathematics during the transition to junior high school. *Journal of Educational Psychology*, 81, 247-258.

Mills, J. (2005). *Music in the school*. UK: Oxford University Press.

Morgil, I., Seçken, N. & Yücel A.Seda (2004). Kimya öğretmen adaylarının öz-yeterlilik inançlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *BAÜ Fen Bil. Enst. Dergisi*, 6(1).

Müzik Ansiklopedisi, Ankara : Sanem Matbaası.

MEB. (2008). *Öğretmen yeterlikleri*. Devlet Kitapları. Ankara.

Muhatov, S. (2002). Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi ABD Öğr. Üy. yazılı görüşme. Erişim 28 Ağustos 2011, from: <http://muzikegitimcisi17.blogspot.com/archive>.

- Öz, B. N. (2001). İnsanın kültürel gelişiminde müzik eğitiminin önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1).
- Özçınar, Z. (2003). Öğretmen-öğrenci-velilerin iletişimsel yeterlilikleri ve öğrenci başarısıyla olan ilişkisi. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özdamlı, F. (2009). A cultural adaptation study of multimedia course materials forum to Turkish. *World Journal on Educational Technology*, 1 (1), 30-45.
- Özdemir, S. M. (2008). *Sınıf öğretmeni adaylarının öğretim sürecine ilişkin öz-yeterlik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yöntemi. 54, 227-306.
- Özden, Y. (2005). *Öğrenme ve öğretme*. Ankara : Pegem Yayınları.
- Özerkan, E. (2007). Öğretmenlerin öz-yeterlik algıları ile öğrencilerin sosyal bilgiler benlik kavramları arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Özder, H. & Konedralı, G. (2006). *İlk öğretimde planlama ve değerlendirme*. Lefkoşa : Rüstem Kitapevi.
- Özgür, B. & Özcan, D. (2010). Relationship between self efficacy and educational psychology course perceptions of pre-service teachers studying at education. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 5, 2372-2378.
- Öztürk, F., G. (2003). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda ses eğitiminin önemi ve bireysel ses eğitimi dersi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23 (1), 79-85. Ankara.

- Sağlam, A.Ç. (2008). Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (1), 59-69.
- Senemoğlu, N. (2007). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*. Ankara : Nobel Yayınları.
- Sılay, İ. & Gök, T. (2004). Öğretmen adaylarının uygulama okullarında karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunları gidermek amacıyla hazırlanan öneriler üzerine bir çalışma. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Scheinder, D. (1994). Where is the social studies program. U.S.A: Described NCSS.
- Süer, R. (1980). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda öğretmen. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi
- Swanwick, K. (1999). *Teaching music musically*. Oxon: Routledge.
- Şahin, N. (1992). Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 3. sınıf öğrencilerinin öğretmenliğe ilişkin tutumları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şendurur, Y & Akgül, B. (2001). Müzik eğitimi ve çocuklarda bilişsel başarı. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22 (1), 165-174, Ankara.
- Şentürk, N. (2001). Musiki mualliminden günümüze müzik öğretmeni yetiştiren kurumlar. *Gazi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 21, (2) , 135-142.

Taebel, K. Donald (1990). An assessment of the classroom performance of music teachers autor(s). *Journal of Research in Music Education*, 38 (1), 5-23.

Taşkın, F., İley (2004). KKTC ilk ve ortaöğretim okullarında müzik eğitimi yeterliliğinin analizi (yönetim süreçleri). Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.

Tepe, S. (2010). Müzik öğretmenliği programında bireysel çalgı eğitimi-gitar öğrencilerinin mesleki yeterlik algılarının değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Teachout, J., David (1997). Preservice and experienced teachers' opinions of skills and behaviors important to successful music teaching. *Journal of Research in Music Education*, 45 (1), 41-50.

TC Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü. (2008). *Müzik Öğretmeni Özel Alan Yeterlilikleri*. Ankara.

Töreyin, A., M. (1998). Türkiye Türkçesi dilbilgisi yapısının şam eğitimi amaç, ilke ve yöntemleri açısından incelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, 9-81, GÜFBE. Ankara.

Türkmen, U. (2006). Mesleki müzik okullarındaki orkestra derslerinde orkestra düzenlemeleri yapmış halk ezgilerinin kullanılabilirliğine yönelik öğretmen ve öğrenci tutumları. *Uşak Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (2), 371-399.

Taebel, K. Donald (1990). An assessment of the classroom performance of music teachers autor(s). *Journal of Research in Music Education*, 38 (1), 5-23.

Taşkın, F., İley (2004). KKTC ilk ve ortaöğretim okullarında müzik eğitimi yeterliliğinin analizi (yönetim süreçleri). Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.

Tepe, S. (2010). Müzik öğretmenliği programında bireysel çalgı eğitimi-gitar öğrencilerinin mesleki yeterlik algılarının değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Teachout, J., David (1997). Preservice and experienced teachers' opinions of skills and behaviors important to successful music teaching. *Journal of Research in Music Education*, 45 (1), 41-50.

TC Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü. (2008). *Müzik Öğretmeni Özel Alan Yeterlilikleri*. Ankara.

Töreyn, A., M. (1998). Türkiye Türkçesi dilbilgisi yapısının şam eğitimi amaç, ilke ve yöntemleri açısından incelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, 9-81, GÜFBE. Ankara.

Türkmen, U. (2006). Mesleki müzik okullarındaki orkestra derslerinde orkestra düzenlemeleri yapmış halk ezgilerinin kullanılabilirliğine yönelik öğretmen ve öğrenci tutumları. *Uşak Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (2), 371-399.

- Uçan, A., Yıldız, G. & Bayraktar, E. (1999). *İlköğretimde müzik öğretimi*. Burdur.
- Uçan, A. (1994). *Müzik eğitimi* (1. Basım). Ankara: Evrensel Müzikeyi.
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve müzik-insan ve sanat eğitimi*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları, (2. Basım). Ankara: Alfa Matbaası.
- Uçan, A. (2006). Müzik öğretmenliği yeterlilikleri. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*. Nisan 26-28, 2006.
- Uçan A. (1994). Kuruluşunun yetmişinci yılında ve ikibinli yılların eşliğinde *Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü ve Türkiye'de Müzik Öğretmenliği Eğitimi*. *Gazi Üniversitesi Eğitim Dergisi*. 3. Erişim: 28 Ağustos 2011, from: <http://muzikegitimcisi17.blogcu.com/archive>.
- Uzunboyu, H. (Ed.) (2008). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. Ankara: Pegem A Akademi.
- Ülgen, G. (1995). *Eğitim psikolojisi birey ve öğrenme*. Ankara: Bilim Yayınları.
- Ünal, S. (1988). Türkiye'de müzik eğitimcisi yetiştirmenin dünü ve bugünü". *I. Müzik Kongresi Bildiriler*, Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Müdürlüğü, Ankara.
- Yıldız, G. (2002). *İlköğretimde müzik öğretimi* (Birinci kademe). Ankara: Anı Yayıncılık.

Yılmaz, N. (1994). Türkiye'deki İlk ve ortaokullarda müzik eğitimi ile Bulgaristan'daki ilk ve ortaokullarda müzik eğitiminin karşılaştırılarak incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, GÜFBE, 48. Ankara.

Weinstein, C.E. & Mayer, R.E. (1986). Teaching of learning strategies. In M. Wittrock (Ed.). *Handbook of research on teaching*. New York, NY: Macmillan.

**KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLİ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI
GENEL ORTAÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ**

Sayı: GOÖ.0.00.35-A/10/11-1659

26.04.2011

Sayın Pembe Gürtekin
Doğu Akdeniz Üniversitesi
Gazimağusa.

İlgi: 19.04.2011 tarihli başvurunuz.

Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü'nün TTD.0.00.03-12-11/385 sayı ve 25.04.2011 tarihli yazısı uyarınca ilgi başvurunuz incelenmiş olup müdürlüğümüze bağlı ortaokul ve liselerdeki müzik öğretmenlerine yönelik hazırlanan "Müzik Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi" konulu anketin uygulanması müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Ancak anketi uygulamadan önce anketin uygulanacağı okulların bağlı bulunduğu Müdürlükle istişarede bulunulup, anketin hangi okulda ne zaman uygulanacağı birlikte saptanmalıdır.

Anketi uyguladıktan sonra sonuçlarının Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü'ne ulaştırılması gerekmektedir.

Bilgilerinize saygı ile rica ederim.

**Mehmet S. Kortay
Müdür**

EU/PC

Tel (90) (392) 228 3136 – 228 8187
Fax (90) (392) 227 8639
E-mail meb@mebnet.net

Lefkoşa-KIBRIS

Ek2. Müzik Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi
Ölçeği

Değerli Meslektaşım,

Bu veri toplama aracı; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı tüm ortaokul, lise ve meslek liselerinde görev yapmak olan müzik öğretmenlerinin mesleki özel alan yeterliklerini değerlendirebilmek amacıyla hazırlanmıştır.

Araç iki bölümden oluşmaktadır; I. Bölüm: "Demokratik Bilgiler" olup, II. Bölüm: "Müzik Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi" dir.

Araştırmamın sağlıklı bulgulara ulaşması, sorulara vereceğiniz cevaplara bağlı olduğundan lütfen bu sorulara gerçek düşünceleriniz doğrultusunda cevap veriniz. İlginiz ve yardımlarınız için teşekkür ederiz.

Dr. Gıdem Hüsen

Pembe Gürtekin

Bölüm I

Demografik Bilgiler

1. Cinsiyetiniz
☐ Kadın ☐ Erkek
2. Yaşınız
☐ 22-26 ☐ 27-31 ☐ 32-36 ☐ 37-41
☐ 42-45 ☐ 46 ve üzeri
3. Mesleki Kıdeminiz
☐ 1-5 Yıl ☐ 6-10 Yıl ☐ 11-15 Yıl ☐ 16-20 Yıl
☐ 21 Yıl ve üzeri
4. Öğrenim Durumunuz
☐ Lisans mezunu ☐ Yüksek Lisans aşaması
☐ Yüksek Lisans mezunu ☐ Doktora aşaması
☐ Doktora ve Üzeri
5. Öğreniminizi tamamlamış olduğunuz okul
☐ Eğitim Enstitüsü (2 yıllık) ☐ Eğitim Enstitüsü (3 yıllık)
☐ Eğitim Fakültesi ☐ Konservatuvar
☐ Diğer (belirtiniz).....

Bölüm II. Müzik Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi

	Sayın Öğretmen, Bu bölümde ' Müzik Öğretmenliği mesleğindeki özel alan yeterlik alıgılarınıza ' yönelik düşünceleriniz alınacaktır. Lütfen her maddeye ilişkin düşüncelerinizi yanda verilen: ' Hiç ', ' Orta ', ' Çok ', ve ' Tam ', yazan kutucuklardan görüşünüze en uygun seçeneğe ' X ' işareti koyarak, hiçbir maddeyi BOŞ BIRAKMAYINIZ.	Hiç	AZ	ORTA	ÇOK	TAM
1.	Müzik öğretim programı doğrultusunda öğretim sürecini planlayabilme					
2.	Müzik öğretim programında geçen aktif yöntemleri kullanabilme					
3.	Müzik öğretim programında geçen aktif teknikleri kullanabilme					
4.	Müzik öğretimine uygun öğrenme ortamları düzenleyebilme					
5.	Müzik öğretim sürecine uygun materyalleri kullanabilme					
6.	Müzik öğretimini desteklemek amacıyla teknolojik kaynakları kullanabilme					
7.	Öğrencilerin işitme becerilerini geliştirebilme					
8.	Öğrencilerin sesi oluşturan, öğeleri tanımlarını sağlayabilme					
9.	Öğrencilere çalgıları tanıtarak, aralarındaki farklılıkları ayırt etmelerini sağlayabilme					
10.	Öğrencinin kendi sesini etkili kullanabilmesini sağlayabilme					
11.	Öğrencileri ses sağlığını koruma açısından bilgilendirerek diyafram nefesini tanımalarını sağlayabilme					
12.	Öğrencilerin, okul çalgılarından, gitar, blok flüt, mandolin, elektronik org gibi, en az birini doğru, temiz, etkili kullanabilmelerini sağlayabilme					
13.	Öğrencilerin çalgılarına yönelik bakım yapabilmelerini sağlayabilme					
14.	Farklı müzik türlerinden öğrenci seviyelerine uygun şarkı dağarcığı oluşturabilme					
15.	Öğrencilerin çok sesli müzik yapabilmelerini sağlayabilme					
16.	Öğrencileri koro, orkestra gibi, topluluklara katılmaya yönlendirebilme					
17.	Öğrencileri, koro, orkestra gibi, yönetme yeterliliğine sahip olabilme					
18.	Öğrencilerin kendi çevresinden, genel kültürden esinlenerek, ezgiler yaratamalarını sağlayabilme					

	Sayın Öğretmen, Bu bölümde ‘ Müzik Öğretmenliği mesleğindeki özel alan yeterlik alıgılarınıza ’ yönelik düşünceleriniz alınacaktır. Lütfen her maddeye ilişkin düşüncelerinizi yanda verilen: ‘ Hiç ’, ‘ Orta ’, ‘ Çok ’, ve ‘ Tam ’, yazan kutucuklardan görüşünüze en uygun seçeneğe ‘ X ’ işareti koyarak, hiçbir maddeyi BOŞ BIRAKMAYINIZ.	Hiç	AZ	ORTA	ÇOK	TAM
19.	Öğrencilerin, müzikal sesleri doğru tekrar edebilmelerini sağlayabilme					
20.	Öğrencilerin, çalınan bir ritmi doğru tekrar edebilmelerini sağlayabilme					
21.	Öğrencilerin, duydukları bir ezgiyi doğru tekrar edebilmelerini sağlayabilme					
22.	Öğrencilerin sol anahtarını okuyabilmelerini sağlayabilme					
23.	Öğrencilerin nota ile ritmik okuma yapabilmelerini sağlayabilme					
24.	Öğrencilerin nota ile ezgisel okuma yapabilmelerini sağlayabilme					
25.	Öğrencilere kulak eğitimi, solfej, yaptırabilme					
26.	Öğrencilerin şarkı söylerken nüans kullanabilmelerini sağlayabilme					
27.	Öğrencileri, ses değişimi, (mutasyon) hakkında bilgilendirebilme					
28.	Öğrencilere ses organları, anatomisi hakkında bilgi verebilme					
29.	Ders esnasında okul şarkılarına eşlik edebilmek amacıyla, piyano çalmaya yeterli düzeyde hakimiyet sağlayabilme					
30.	Öğrencilerin ulusal müziği tanımlarını sağlayabilme					
31.	Öğrencilerin uluslar arası düzeyde müziği tanımlarını sağlayabilme					
32.	Öğrencilere, genel müzik bilgisi, kültürü konularını yeterli düzeyde verebilme					
33.	Öğrencilerin müzik becerilerinin geliştirilmesinde ailelerle iş birliği sağlayabilme					
34.	Öğrencilerin ulusal bayram, törenlere aktif katılmalarını sağlayabilme					
35.	Ulusal bayram, törenlerin organizasyonunu yapabilme					
36.	Okulun kültür, öğrenme merkezi haline getirilmesinde toplumla işbirliği yapabilme					
37.	Öğrencilerin, müziğin diğer bilim sanat dalları ile ilişkilerini fark etmelerini sağlayabilme					